

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E.

Kiadó :
Az Országos Erdészeti-Egyesület.

Szerkesztő :
Bedő Albert.

Megjelenik minden hónapban.

Tizenkilencedik évfolyam. X. füzet. 1880. Októberhó.

Előfizetési díj egy évre 8 frt. Az Országos Erdészeti-Egyesület azon alapító tagjai, kik legalább 150 frt alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is a 8 frt évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Oly alapító tagok, kik 150 frtnál kevesebbet alapítottak 3 frt kedvezményi árért járathatják.

☞ Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapestben, Lipótváros, Hold-utca, 21. szám, II. emelet. ☞

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltetnek.

Emlékbeszéd Wagner Károly fölött.

Irta és az Országos Erdészeti Egyesület 1880. évi rendes közgyűlésén előadta :
Illés Nándor, királyi erdőfelügyelő.

Tisztelt közgyűlés! Midőn egyesületünk elhatározá jele-
sebb tagjainak emlékét, a tudományos testületeknél szokásos
módon, emlékbeszéd tartásával ünnepelni meg; nemcsak az
érdemnek kívánt nyújtani koszorut egyedül; példát is akart
fölláztatni a kortársak és az utókor számára; mert kiváló
férfiak életpályája tanulságos és buzdító; mert jellemök tisz-
teletet, tehetségeik bámulatot, hazafiui erényeik lelkesedést
ébresztenek a kebelben.

Wagner Károly életpályája követésre méltó példát szol-
gáltat és tanúságot tesz arról, hogy alapos szakismeret és el
nem ernyedő kitartás lángoló hazaszeretettel párosulva, sze-

rény állásban is képessé tesznek halhatatlan érdemek szerzésére.

És melyek azon érdemek, melyek Wagner számára biztosítják a halhatatlanságot?

A magyar erdészeti irodalom megalkotása, a selmeczi erdészeti akadémia megmagyarítása és sok részben egyesületünknek magyar szellemben történt szervezkedése.

Hogy Wagner tevékenységét méltányolhassuk, meg kell ismerkednünk erdészetünk állapotával az ötvenes években.

Szomorú idők voltak azok, szomoruk erdészetünkre nézve is. Avagy létezett-e azon időkben magyar erdészet? Létezett-e akkor magyar erdészeti irodalom?

Ha valamely ország erdészetének azt nevezzük, a melyet az bizonyos időben űz: akkor az ötvenes években létezett magyar erdészet.

Ha azonban az ország erdészetének azt nevezzük, a mely számot vetve annak talaj és égalji viszonyaival, a belföldi fogyasztás és a kivitel igényeivel, az ország népeinek hagyományos szokásaival és jellemével, — használja az erdőt, irt és ert, termel és értékesít, ellenőrzi a behozatalt és a kivitelt: akkor a hazánkban ez időben űzött erdészet bizonyára nem lehetett magyar.

Nem lehetett magyar, mert a kik vezérelték, nem értvén az ország nyelvét, nem érthették meg kívánságait, igényeit, és el lévén fogulva a hazájokban szerzett tapasztalatok által, viszonyainkhoz magokat alkalmazni nem igen lehettek hajlandók. A szív pedig még a cosmopolitát is hazája felé vonzza.

Tagadhatlan, hogy az 1851-ben létrejött ugynevezett „Magyar Erdész Egylet“ mindent elkövetett a magyar erdészetnek osztrák provinciális értelemben vett kifejlesztésére; hanem tagadhatlan az is, hogy ezen egyesület soha sem birt

gyökeret verni a nemzet testében. Mikor pedig gyökeret vert, akkor már át volt alakulva és igazán magyarrá lett nem csak név szerint, de testben és lélekben is; akkor már az az „Országos Erdészeti Egyesület“ volt, a mely ma.

Ez azonban csak 1866. év végével történt meg, s ennek létrehozásában nevezetes része volt Wagner Károlynak; mit az is eléggé bizonyít: hogy mindjárt az ujaszervezkedés alkalmával második alelnökké választott meg.

Hogy egyesületünk történetében aránylag véve oly ritkán találkozunk Wagner nevével, annak oka az, mert ő inkább a magán beszélgetés útján szerette meghódítani nézete számára a befolyásos egyéneket; a feltűnést kerülte s csak akkor emelte föl szavát, mikor el nem kerülhetett, s az ügy érdeke azt okvetlenül megkivánta.

Hogy pedig véleményére, még a német időkben is nagy súlyt fektetett az egyesület, bizonyítja az: hogy 1866-ban az egyesület deczember 9-én Pesten tartott rendkívüli nagy gyűlésére, mint már 1863. november 5-én megválasztott választmányi tagot és „a hazai erdészet köztisztelőiben álló hívét“ külön levélben meghívta, és megjelenésének biztosítására utazási költségeinek megtérítését is megígérte.

Az ötvenes években kevés magyar embert lehetett találni nálunk az erdészek között, kivéven a kincstári birtokot, a hol nem egy magyar szolgált; bár ott is nagyobb volt a becsé a külföldinek.

Általános volt a meggyőződés: jó erdész csak a cseh, vagy német lehet, s az erdész fogalma azonos volt a vadászéval. Hisz népünk mai napig is az erdészt jágernak hívja, sőt számos uradalomnál az erdész czime tényleg ma is az.

Legmagyarabb főurainknál, kiknél a birtokigazgatás- és kezelésnél előforduló szó- vagy írásbeli teendőkre tisztán a magyar nyelv használtatik, és mást használni, eltekintve a

hajdan uralgó latin nyelvtől, senkinek eszébe sem jutott: az erdészeti ügy nyelve német volt, sőt fájdalom, nem egynél német még mai napig is.

Nem kockáztatok sokat, tisztelt Közgyűlés! ha azt állítom, hogy a magyar magán erdőbirtok gazdasági berendezési munkálatainak 0·9 része német nyelven van fogalmazva, hogy a személyzetnek nagy része még ma is idegen ajku.

Hogy az erdészeti teendőket magyar nyelven nevezni és előadni nem lehet, az majdnem dogma volt. Divald idézi híres röpiratában a következő szavakat: „de az Isten szent nevére, hol veszi ön az erdészeti magyar műszótárt, tannyelvet, tanárokat, szakkönyveket, szóval a tudomány magyar segéd-szereit?”

És ezen szavak szóról-szóra csupa tiszta igazság valának; nem voltak erdészeti műszavaink, tanáraink, szakkönyveink, szóval semmink sem volt arra, hogy magyar nyelven erdészeti dolgokról írni vagy azokat előadni képesek lehettünk volna.

Pedig míg édes anyanyelvünkön nem tudtunk szólni az erdőbirtokosokhoz, nem is remélhattünk meghallgattatást.

Azért lehetett oly mostoha gyermeke a magyar erdőbirtokosnak az erdészet, mert az erdőgazdaság elvei tökéletesen ismeretlenek voltak előtte, az idegentől tanulni pedig restellette.

Ily viszonyok között jelent meg 1861. október 25-én az előfizetési felhívás az „Erdészeti Lapok“-ra.

Hogy a fölhívás várva-várt igényeknek felelt meg, látszik az előfizetők számáról, mely az első évben 477-re rúgott.

Az előfizetésre való fölhívás maga program volt s annak főpontja: a magyar erdészeti irodalom fokozatos életbeléptetése és ápolása; továbbá pedig a megalkotandó magyar erdészegylet utjának üdvös eszmecserek általi egyengetése.

Mennyiben feleltek meg az „Erdészeti Lapok“ ezen programnak, az általánosan ismeretes.

Ma van már magyar erdészeti irodalmunk. Maga az „Erdészeti Lapok“ 19. évfolyamával, melyből a 9 elsőt Wagner szerkesztette, kész kis könyvtár. Az önálló munkák száma pedig nem nagy ugyan, de méltó a szakközönség pártfogására.

Mennyi nehézséggel kellett mindennek létrehozása közben megküzdeni irodalmunk uttörőjének! Nemcsak a nyelvet meghódítani, a lapnak előfizetőket szerezni, de még munkatársakat is toborzani kellett.

Nem sajnálta e végből egyes kezdőkkel, kikben tehetséget látott, levelezni, azokat buzdítani, jó tanácsot adni, hibáikra a legnagyobb kimélettel figyelmeztetni.

Kedvesek e levelek azok előtt, a kik szerencsések voltak belőlök kapni.

A munkatársak lassan, igen-igen lassan gyülekeztek. Panaszkodva mondja 1863. február havában kibocsátott nyílt levelében, hogy a lap megindításakor azon remény biztatá, majd fognak találkozni szaktársak, kik elég hazafisággal lesznek az erdészeti magyar irodalom még töretlen terén előforduló tömérdek akadályokat legyőzve, nehéz földatában segíteni. Reménye azonban hiu volt; a hosszú év lefolyta alatt a munkatársak száma nem szaporodott.

Wagner azonban ezt szokott ildomosságával nem a szellemi képzettség és szakunk iránti részvét hiányának, hanem a szakemberek túlszerénységének s a nyilvánosságtól való tartózkodásának tulajdonította, úgy vélekedvén: hogy sokan azon nézetnek hódolnak, hogy azon fontos tapasztalatok, melyeknek ők évek óta birtokában vannak, daczára, hogy azt magok sem nélkülözhetik, másokra nem birhatnak elég érdekléssel s mint ódonosságok vagy rég ismert dolgok, közlésre nem is méltók.

Hányan gondolkoznak szaktársaink közül még mai napig is így, önálló magyar erdészetünk kifejlődésének kipótolhatlan kárára!

Wagner ezen elhagyottságában nem csüggedett, s a legszerényebb levél, leglazább közlemény, legsilányabb cikkből is tudott valamit teremteni. A legnagyobb türelemmel és figyelemmel olvasott el mindent, a mi csak a szerkesztőséghez érkezett; vörös czeruzájával aláhuzva a mi jó, a mi használható, kitörölve a mi rossz, vagy szószaporítás volt.

Ez utóbbit kiváltkép nem szerette.

Ezekből készültek azután ezen időszak cikkei, melyeket kezdetben maga dolgozott föl, később gyakorlottabb munkatársai által öntetett formába.

Hány cikk jelent meg ez időtájt az „Erdészeti Lapok“ hasábjain, a melyekre alig ismert rá írója!

Nagyon egyhangunak találta a lapot, mert soha sem nyilatkozott benne ellenvélemény. Csináltunk azt is. Ma már nem kell csinálni. Van polémia elég. És az jó addig, míg tárgyilagoss. Az ellenvélemény leküzdésével válik igazsággá az állítás.

Az igazságot csak akkor ismerjük el igazságnak, ha nem tehetünk ellene kifogást.

Mint író nem tartozott a termékenyek közé; de a mit irt, az utolsó izeig átgondolt, logikailag helyesen szerkesztett, rövid és világos volt. Cikkeit rendszeren nagy gondal dolgozta ki. Még a legegyszerűbb levelén is meglátszik, hogy minden egyes mondatot jól átgondolt, mielőtt leírná, s leveleinek végsorai csak oly csinnal vannak írva, mint az elsők; bizonyosságaul annak, hogy mindent annak idejében és úgy végezett, hogy a kitüzött czélnak megfeleljen.

Az „Erdészeti Lapok“ legelső számának első cikke szintén az ő tollából származott. Helyesen mondja tehát Bedő

Wagner necrologjában : „ő volt közülünk az első, ki szakunk tudományának a toll üdvös utját az „Erdészeti Lapok“-ban megnyitotta“.

Irodalmunk kifejlődése 1867-el vett nagyobb lendületet. A magyar ministerium kinevezését az erdészeti osztály szervezése a pénzügyministeriumban és Wagner kinevezése követte selmeczi akadémiai tanárrá.

Addig a szaktársak rokonszenve a magyar erdészeti irodalom iránt inkább csak platonikus volt; most azonban egyszerre a magyar nyelv válván hivatalos nyelvvé, kénytelenek lettek foglalkozni vele és szeretni még azok is, a kik addig semmi rokonszenvvel sem viseltettek iránta.

Szintugy az erdészeti tudományoknak magyar nyelven való előadása a selmeczi akadémián erdészeti műnyelvünk kifejlődését hatalmasan segítette elő.

A kezelésnél nem válik oly határozottan érezhetővé a szabatos kifejezés szüksége, mint a tudományos taglalgatásnál. Lám a gyakorlat emberei még ma is fenyőnek nevezik az abiest is, a pinust is, a larixot is, míg a tudomány emberei szükségesnek látják a megkülönböztetést, mert fenyő, nyelvünk szerint az, a mit Linné a pinus név alatt összefoglalt, vagyis tülevelü fa.

Nem csekély volt a föladat, a melyet Wagner 1867. október havában Selmecezen maga előtt talált; de ő csüggedés nélkül látott munkához s a nyugalom, mely egész valóján előmlött, bizalmat, a magasztos szeretet pedig, melyet szakja iránt érezett s a mely minden szavából, minden tettéből kisugárzott, lelkesedést ébresztett munkatársaiban.

Akkori időben szerencsére a tanterv még ugy volt szervezve, hogy időt hagyott a tanulónak is, a tanítónak is pihezésre, dolgozásra; nem ugy mint ma, midőn már az alsó iskolákban is az a tanítási elv járja országszerte : mennél

több időt tölteni az iskolában. Mikor dolgozza föl az elme a hallottakat, ha erre nem hagynak neki a pedagógusok időt?

Az akkori tanterv szerint a szombat egészen szabad nap volt, s az erdészeti tanáraitra nézve a péntek délután is.

Kedves emlékü délutánok ezek ránk nézve, a kik oly szerencsések voltunk Wagnerral részt vehetni erdészeti akadémiánk magyarosításában. Egy csésze fekete kávé, egy havanna bodor füstje mellett vitattunk meg dolgozó szobájában minden kérdést, melyet egyik vagy másik közülünk fölvetett, s kerestük föl, vagy csináltuk meg a szót, a melyekre valamelyikünknek szüksége volt, vagy bíraltuk meg azt, a melyet indítványozott.

Pedig hányszor akadtunk meg, különösen kezdetben, míg nem emancipáltuk magunkat a fogalmak szolgálai tolmácsolásától! A használandó szavak megvitatása sok botlástól óvott meg s műnyelvünk fejlődését hathatósan mozdította elő.

Ha műnyelvünk még sem felel meg teljesen a nyelvészek igényeinek, a miatt éppen azokat vádolhatni leginkább; mert nehéz munkánkban, bár föl lettek szóllítva, magunkra hagytak. Különböleg vigasztaljon az, hogy legjelesebb íróink használtak szavakat, melyekre csak a legújabb időben derítették ki az orthologusok a barbarismus bűnét; számos kedvessé vált barátot taszítva számkivetésbe. Lerombolták az „erődöt“, helytelenségnek nyilvánították az „eszélyt“; ne legyen már többé „eszményünk“, s „alkotmányhűnek“ lenni hiba; nem tarthatunk „igényt“ semmire, de „aszálytól“ sincs mit félnünk, sat.

Szakunk nyelvének magyarosítása idejéből sajnálkozva említhetem meg azt, hogy a nép szájáról oly kevés emberünk leste el a szót. Ritkán lehetett Wagner ajkáról panaszt hallani, e miatt azonban gyakran.

Az erdészeti akadémiának Wagner nagy fontosságot tulajdonított szakunkra nézve, mert alapos elméleti oktatás

által vélte biztosíthatni a szakképzettséget. Mindazáltal nem volt barátja az elméleti szörszálhasogatásnak s csak annak tulajdonított értéket, a mi viszonyaink között gyakorlatilag alkalmazható volt.

Szeretett tanítani és szerette tanítványait, s azért igen fájt szívének, midőn néhány éretlen fiu bírálgatni kezdette a lapokban az akadémiát és a tanárokat. Ilyenek miatt igen tudott bánkódni. Pedig az olyanok bírálata csak nevetséges, a kik még csak tanulják azt, a mi fölött már véleményt mernek kockáztatni.

Később, mint az államkincstári erdők kezelésének vezér tisztviselője is megtartotta érdeklődését a szaknevelés iránt és az államvizsgák jó sikere ép annyira örvendeztette, mint elszomorította a rossz eredmény. Nem egy fiatal szaktársunk vetette meg szerencséjének alapját az államvizsgán adott alapos feleletei által.

Semmi sem bizonyítja annyira Wagner-nak az erdészeti iránti szeretetét, mint a kataszteri erdőbecslésnél a központi felügyelőség elvállalása. Hogy osztályfőnök, előadó osztálytanácsosnak rendelje alá magát, az hallatlan a bürokrácia történetében. Ő azt megtette, alárendelte magát.

Pedig nem vetették nyakába ezen hivatalt, vagy nem a jövedelem kedvéért tette; hisz az állam csak megtakarított általa.

Őt az ügy, az ország erdei érdekelték.

Tisztelt szaktársak! A kinek alkalmá volt az erdei kataszter ügyét szemmel kísérni, az megtudja mondani, mennyit köszön az országos erdészeti Wagner-nak, és ha van érdek, a mely miatt fájlahatjuk oly korán, oly váratlanul bekövetkezett halálát, erdeink kataszterének ügye bizonyára az.

Mennyit fáradott ez ügyben! Nem sajnálta bejárni az országot és kerületenként újra meg újra magyarázni, tanítani,

felvilágosítani és mindig és mindig újra, meg újra szívére kötni a személyzetnek az erdők ügyét.

A kataszteri tisztajövedelem megállapítása ellen a mezőgazdaság részéről egész mozgalom indult meg az országban, úgy hogy a minister kénytelen volt enquetet hívni össze, hogy igazságot szolgáltatasson; vajjon az erdők tisztajövedelmének megállapítása ellen volt-e joga eddig valakinek panaszra?

Hogy valóban összhangban lesz-e az erdők tisztajövedelme a mezőgazdaságéval, arról már Wagner nem felelhet, a munka bevégzésében megakadályozta a kérlelhetlen halál.

Wagner Károly 1830. okt. 8-án Sugatagon született Máramarosmegyében, hol atyja Antal, kincstári alerdész volt.

Gymnasiális iskoláit Szatmárott végezte, a hol legidősebb fivére, a későbbi szatmári kanonok, tanár volt, s a költségeket, különösen anyjának 1848-ban bekövetkezett özvegységre jutása után, viselte.

Bátyja igen szigorú volt irányában, s tán nevelésének volt köszönhető a vallásos buzgóság, a türelmesség és igénytelenség, mely tulajdonságok különösen jellemezték.

Mily szorgalmas és kitűnő tanuló volt, mutatja az 1848⁸/₉. és 1849⁹/₅₀. években végzett bölcsészeti tanoda bizonyítványa, mely szerint minden tantárgyból jeles osztályzatot nyert.

1850. október havában a selmeczi akadémián a bányászati hallgatói közé vétetett föl, s a reá következő évben ösztöndíjat nyert.

Mért lépett Wagner a bányászati hallgatói közé, bizonyosan nem tudhatni; valószínűleg azonban azért: mert gyermekkorától fogva a bányászokat az erdészek fölött állóknak lenni látta; az ifjuban pedig megszokott lenni a becsvágy, följebb vinni dolgát az apjénál.

A bányászati tanfolyam bevégzése után az erdészeti szak-
tárgyakat is végig hallgatta, mire az engedélyt, már másod-
éves tanuló korában kieszközölte.

Szokás volt az különben ezen időben, hogy a bányászati
pályára készülő ifjak, az erdészeti harmadik évfolyamot is
hallgatták, hogy a bányaigazgatóságoknál erdészeti ügyek keze-
lésénél, illetve igazgatásánál is alkalmaztathassanak.

Ő előtte azonban, úgy látszik, nem ez a cél lebegett,
vagy ha igen, az erdészeti tudományok visszahódították azon
szak számára, a melyre született, s melynek szeretetét egy-
szólván az édes anya-tejjel szívta magába.

Különben az isteni gondviselés szakunk számára nemcsak
Wagnert tartotta meg ily csodálatosan; Divald is bá-
nyásznak készült eredetileg, s csak midőn honvédő fegyvereit
lerakta, lépett az erdészek sorába; Bedőnél is csak a Duna
hullámai szeszélyének köszönhető, hogy szlavóniai szolgálatát
és azzal az erdészetet is el nem hagyta, és most nem vala-
mely gymnásiumon tanítja bölcsességre az ifjuságot.

Az eredetileg bányászatra készülő Wagner tehát mind-
két akadémiának jó sikerrel történt bevégzése után 1855-ben
a kincstári erdészjelöltek sorába lépett. Hogy a fizetés nem
vonzhatta, kitűnik abból, hogy akkorában az erdészjelölt fize-
tése napi 30 kr, mond harmincz krajczár volt pengő pénzben.

Ugy látszik, szép tehetségeit mihamar fölismerték, mert
még ugyanazon évben az erdőrendezéshez osztatott be a besz-
terczebányai erdőhivatal hatósága alá, minek következtében
1856. tavaszán előbb a hasábfausztatás és becslésnél alkal-
maztatott az e tekintetben oly tanulságos Krámon, azután
pedig Benyusra rendeltetett ki az erdőbecsléshez, vagy a mint
azt akkor nevezték, a földtehermentesítési munkálatokhoz.

Közvetlen főnöke itt Blondein volt, a selmeczi erdészeti
akadémia tanársegéde; társai pedig Divald, Bikkal,

Scholtz Rezső, Enders és némelyek szerint Harczer, talán a sok Harczer közül Imre, ki mint erdőmester szintén igen korán halt meg pár év előtt Bocskón.

Blondein, a mint azt Wagner szájából hallottam, kitűnő theoreticus volt, az erdőben azonban nem nagyon ismerte ki magát; segédjeinek tehát nem igen adhatott odakint utbaigazítást; nekik magoknak kellett legyőzni minden akadályt, minden kérdést. A mily nehéz volt ezen iskola, ép oly tanulságos lehetett; hisz valamennyiből kiváló erdész vált.

Az erdőbecslési munkálatok mellett, a nyáron át, még időt birt magának venni az államvizsgára való előkészületre. Igaz, kitűnő emlékező tehetsége és az akadémiai tanfolyam szorgalmas fölhasználása, meg a becslésnél előforduló kérdések örökös megvitatása, inkább képesítették őt bárkinél; de mégis nagy szorgalom és kitartásról tesz bizonyosságot, hogy a testileg annyira fárasztó munka után még volt ereje és kedve oly terjedelmes és alapos munka kidolgozására, mint a melyet ő az államvizsgára vitt, melynek tárgya a termőtalaj képződésének története volt.

A rá következő évben gyakornokká léptettetett elő. Kinevezési okmánya annyiból érdekes, hogy neve itt iratik először kettős W-vel. Talán ez is egyike volt a bachkorszak önkénykedéseinek. Névalírása azután így maradt; de a megmagyarosítására többször gondolt, s csak az tartotta vissza, hogy gyermeke nem lévén, nem volt kire hagynia a jó magyar hangzásu nevet. Pedig meg kell vala gondolnia, hogy kedves szomszédaink a Lajthán túl, minden német hangzásu név tulajdonosát maguk számára szoktak reklamálni.

1857. december 30-án neveztetett ki a regényes fekvésű Dobrocsra erdészszé, és 1858. november 16-án kelt egybe Watternaux Zsófiával, kivel a legboldogabb és legpéldásabb házasságban élt.

1859-ben saját kérelmére a selmeczi erdészeti akadémiára segédtanárrá neveztetett ki.

Ezen állás elnyerése mindenesetre határozó volt egész jövőjére; határozó, mert az akadémia tanácsa által könyvtárnoknak neveztetvén ki, alkalmat lelt tudományszomját kielégíteni. Hogy az alkalmat fölhasználta, már abból is meglátszott, hogy később a selmeczi akadémia magyarításának idejében bármely, az akadémia könyvtárában létező művet, szerzőjével együtt, megtudott nevezni.

Szakunk elméletével való foglalkozásának lehet tulajdonítani főképen, hogy a magyar erdészeti irodalom létesítése agyában megfogalmazott: a tanítással való foglalkozás, a tanuló ifjúsággal való folytonos érintkezés, és annak mindig újra meg újra ismétlődő vágyakodása a tudományoknak magyar nyelven való hallgatása után, sarkantyuként hatottak, különben is a nemzeti haladásért lelkesülő keblére, és az eszme végrehajtására unszolták.

Tagadhatlan azonban, hogy az irodalmi mozgalom megindulására befolytak még más vezérlő férfiak is: nevezetesen Divald, ki akkorában szintén Selmeczen lakott. A két különböző jellemű és vérmérsékletű férfiú folytonos érintkezése csak kedvező volt és siettette az eszme érlelődését. Divald hévvel ragadta meg az ügyet és a sajtó terén kezdte meg a harczt, felköltötte a nemzet figyelmét és érdeket ébresztett a szaktársakban az ügy iránt.

Végre Roxernak a „Vasárnapi Ujság“ 1861. évi 7-ik számában az erdészeti terminologia érdekében közölt felszólítása a nyilvánosság terére lépni kényszerítette Wagnert is, minek következése az „Erdészeti Lapok“ megjelenése volt.

De az irodalom műnyelv nélkül nem létezhetett, munkába vette tehát a műszótárt, a mely két évre az „Erdészeti Lapok“ megjelenése után, 1863 végével látott napvilágot.

Az ugynevezett „Magyar erdészegylet“ érezte, hogy Wagner rendkívül sokat lendíthetne az egyesület ügyén, s bizonyára ennek köszönhető, hogy 1864-ben Gervay felszólította Pozsony városának erdőmesteri állomására pályázni, azzal kecsegtetvén, hogy egyszersemind az egyesület titkára is lehet, s azon felül, ha létrejön a Pozsonyban tervezett alsóbb rendű erdészeti iskola, az igazgató állomása sem lenne másé.

Azon keserű viszálykodásoknak, melyek az „Erdészeti Lapok“ megjelenését megelőzőleg, és még valamivel azután is részint hazai, részint külföldi szaklapokban a magyar erdészegylet és az „Erdészeti Lapok“ szerkesztősége, nevezetesen pedig annak egyik része között folytak, nem maradtak következmények nélkül. Divald már 1862. szeptember havában, tehát alig $\frac{3}{4}$ évvel az „Erdészeti Lapok“ megjelenése után tétetett át Zsarnóczáról a stájerországi Eisenerzba, Wagner pedig 1864. augusztus 8-án Nagy-Bányára.

Wagner áthelyezése fölötté érzékenyen sújtotta kezdő irodalmunk ügyét, s az „Erdészeti Lapok“ kiadása majdnem fönnakadt. Ez volt az oka, hogy az ügy megmentése érdekében a lap kiadását a tulajdonjog föntartása mellett a „Magyar erdészegylet“-nek adta át.

Wagner nem sokáig maradt Nagy-Bányán, s már 1866. októberben, erdészeti tanárnak neveztetett ki a keszthelyi gazdasági tanintézetben, a hol is egyike volt a legkedveltebb tanároknak, és az intézet az időbeli tanítványai mind igen kedvesen emlékeznek meg mind előadásáról, mind bánásmódjáról.

A magyar felelős ministerium kinevezése irodalmunk mindkét bajnokára a jutalmazás idejének kezdetét jelentette. Wagner 1867. októberben a selmeczi erdészeti akadémia vezértanárává neveztetett ki erdőtanácsosi címmel.

Működése az akadémiaán fénypontja életének. Ezen idő alatt nemcsak egészen megmagyarosította az erdészeti akadé-

miát, hanem annak tantervét is egészen a jelen kor igényeinek megfelelőleg átalakította.

Életének legboldogabb napjait is Selmecezen élte, s mindig kedvesen emlékezett vissza az ott töltött évekre.

1871-ben a pénzügyministerium erdészeti osztályába neveztetett ki osztálytanácsosnak, hol is egy év múlva első osztályu főerdőtanácsossá lépett elő.

A mily sajnós volt távozása az akadémiára nézve, oly üdvös lett az erdészetünk, és kivált a kincstári erdőgazdaságra; mert Divaldnak 1872. december 31-én a kincstári szolgálatból történt kilépése alkalmával, mindjárt ő vehette kezébe az osztály vezetését, a mit azután oly korán és váratlanul bekövetkezett haláláig a legnagyobb sikerrel és felebvalóinak teljes megelégedésével meg is tartott.

Egyesületünk Wagner t 1866-ban Pesten, nemzeti szellemenben történt szervezkedése alkalmával, azután pedig 1869-ben Kassán, harmadszor pedig 1872-ben Erdélyben tartott közgyűlésén választotta meg másod elnökének, azután pedig 1876-ban Budapesten első alelnöknek; ezen jelentékeny állással kitüntetni akarván a magyar erdészet és irodalom körében szerzett érdemeiért.

Visszatekintve tisztelt Közgyűlés! Wagner életpályájára, mindenütt a kitarató, higgadt, mindent megfontoló, és semmit kockára nem tevő férfival találkozunk.

Wagner nem tartozott azon harcosok közé, kik nem tekintve az ellenség számát és védezközeit, segílyt, halált megvetve vakon rohannak előre; vagy könnyű lovon intéznek támadást hol egyik, hol másik oldal felől, majd előre törve, majd meghátrálva, a mint azt a körülmények, s az ellenség ereje hozza magával, vagy a zsákmány biztosítása követeli: hanem az oly vezérhez volt hasonló, a ki lépésről-lépésre foglalja el a legjobb pozicziókat és stratégicze veri meg az ellenséget, mielőtt a tactikai összecsapás bekövetkeznék.

Élete tehát nem is mutat meglepő, szemkápráztató cselekedeteket, melyek egyszerre vonták volna rá a közfigyelmet; ő ugyyszólván egyedül szaktársai által megismerve és méltatva lassan emelkedett pályáján, s nem nyert oly fényes jutalmat, mint a melyet megérdemelt volna.

Mint hivatalnok, bár 1873. óta, tehát 7 évig tényleges osztályfőnök volt, az uralgó takarékoskodási rendszernek áldozataként sem a ministertanácsosi rangot, sem pedig a fizetést el nem nyerte.

Jutalmat nyert önmagában, jutalmat hivataltársai szeretetében, jutalmat az ország erdészei tiszteletében.

Valóban ritkaság az oly hivatalfőnök, mint ő volt, a ki szelidséggel és jósággal tudott kormányozni annyi embert, s a kinek kedvéért dolgozott, serény lett a rest is, csak hogy rossz kedvet ne okozzon szeretett főnökének.

A mennyire dicséri ez Wagnert, dicséri a hivataltársakat is, mert a jósággal szemben el nem bizakodni, művelt lélekre és ügybuzgalomra mutat.

Mint ember Wagner egyike volt a legnemesebbeknek, soha senkinek sem ártott, jót azonban sokkal tett s néha csak évek múlva, vagy soha sem tudta meg az illető, ki volt a pártfogója. De csak a jót pártolta, csalásnak tartván a haszontalan ajánlását.

Szeszélyei nem voltak, s az ember őt mindig egyenlően, szelid, barátságos hangulatban találta, a miért is a vele való érintkezés kellemes volt.

Tanácsa bölcs, indulata jóságos, gondolkodás és cselekvésmódja önzetlen és igazságos volt. Nem csoda, hogy mindenki tisztelte és szerette egyaránt.

Wagner szerény körülmények között jött a világra és szerény a pálya, melyet magának választott, és mégis, tisztelt Közgyűlés! oly eredményeket mutatott föl, melyeknél fogva

mindnyájunk tiszteletét kiérdemelte és neve ismert lesz addig, míg csak magyar erdész fogja kezelni Hunnia erdőségeit.

Szerény körben nagyot tenni, nagy lelkek és nagy tehetségeknek adatott, s a mely nemzet oly fiakat tud fölmutatni, kik Wagnerhez hasonlóan szerény pályán is nagyot tudnak tenni, az oly nemzetnek jövőjét nem szabad féltetni; az oly nemzet minden téren állást fog kiküzdeni magának a nemzetek sorában. És ha szakunk művelői hasonlók lesznek az uttörőhöz, a magyar erdészlet is büszkén fogja elfoglalni helyét mindig a nemzetek erdészletében.

Tisza Lajos egyleti elnök megnyitó beszéde az egyesület f. évi rendes közgyűlésén.

Tisztelt Közgyűlés! Egyesületünk tagjainak azon évek óta táplált vágya, hogy közgyűlésünket egyszer itt, szép országunknak majdnem határszélén fekvő, eme kies helyén, hol a természet szépségei, és a források hatalmas gyógyereje párosulnak a civilizatio követelte minden kényelemmel, tarthassuk meg, végre teljeseedsbe ment. A kormány vendégszeretőleg nyitotta meg helyiségeit az Országos Erdészeti Egyesület számára, s közegei a legnagyobb készséggel sietnek az egylet érdekében fáradozni. Adjunk tehát első helyen kifejezést, a kormány és az egylet fogadása érdekében fáradozott közegei irányában, köszönetünknek.

Midőn azon kedves kötelességemet teljesíteném, hogy közgyűlésünket megnyissam, ismerve egyletünk tagjainak azon őszinte hazafias törekvését, mellyel Magyarország erdőgazdaságának ügyét, szakképzettségük egész erejével, teljes odaadással szolgálják, üdvözlétképen szabad legyen kifejezést adnom a feletti közös örömünknek, hogy ma már azt mondhatom,

miszerint az erdőtörvény, melyről mult közgyűlésünk alkalmával jelentettem, hogy meg van, már ez év július 1-től fogva tényleg életbe is lépett, s ezzel reményem egy jobb jövő viradt Magyarország erdőgazdaságára.

Zajtalanúl, szerény alapon indult meg az életbeléptetés, a teendőket, a meggyőződéseim szerint el nem maradható fejlődést előkészítő, aránylag csekély számú munkaerő végzi. Azonban minden téren azt bizonyítja és igazolja a gyakorlati élet, hogy ott, hol az ügyszeretettel, kitartással és becsületességgel a szakértelem párosul, legyen bár az úttörő munkások száma csekély, az eredmény el nem marad.

Ezt reményem én új erdőtörvényünk jövőjét illetőleg is, mert meg vagyok győződve, hogy a magyar erdészek kivétel nélkül szakszerű odaadó munkássággal fogják támogatni azokat, kik e törvény keresztülvitelére hivatvák, meg vagyok győződve, hogy a magyar erdőbirtokosok előzékenységgel fogadják az illetők ez irányban kifejtett munkásságát, és hogy a kir. kormány, mely a törvényt a törvényhozásnál keresztül vitte, annak végrehajtása körében is folyton megadandja mindazon támogatást, melyre ezen nemzetgazdasági szempontból oly fontos törvény méltán számolhat. Hogy a kormány teljesen felismerte ez ügy fontosságát, igazolja azt ugy a kir. erdőfelügyelőségeknek megtörtént szervezése, mint azon nagy horderejű változás, mely az államerdők gazdasági kezelésére vonatkozólag a kormány által a legközelebbi jövőben behozatni szándékolatik. Hogy az ez irányban való elhatározás létrehozásában szerény körében egyletünk sem maradt tétlen, az ismeretes egyletünk tárgyalásaiból. Annyival éberebb figyelemmel kelle pedig ez ügyet kísérni, mert oly irányu törekvések sem hiányoztak, melyek ha érvényre juthattak volna, erdőgazdaságunk csak most megindult teljes önálló üdvös fejlődése, megszübbasztott volna, s az erdők ismét csak másodrangú szereplőkké,

és más gazdasági ágak bünbakjává sülyedtek volna az államvagyon keretében.

Elnöki kötelességemből folyólag, az egylet nevében tett lépéseim alkalmával a kormánykörök részéről tapasztalt elfogulatlan, tisztán tárgyilagos felfogásnak köszönhetjük, hogy a meggyőződésem szerint helyes irány győzött.

Ma már mint ez többek előtt tudva van, legfelsőbb helyen is szentesítést nyert az állami erdőgazdaság oly módu szervezete, mely az erdészeti szak teljes függetlenségét és önállóságát biztosítja, mely mellett annak szabad és üdvös fejlődését és felvirágozását alaposan remélhetjük.

Ezen irányzat legpraegnansabb kifejezést nyer azon kormányintézkedésben, melyszerint újévtől kezdve az államerdők kezelése a pénzügyministerium ügyköréből kiválasztatik s a földművelési ministeriumnak adatik át, mely hivatva van minden művelési ágat, s így az erdőgazdaságot is szakszempontról is venni figyelembe.

Az erdőtörvény életbe léptetése, s ezzel összefüggőleg az állami erdőgazdaság adminisztrációjának helyes irányu berendezése által, meg van tehát vetve alapja a jobb jövőnek.

Ennek létrehozásában, mint szerény, de buzgó és szorgalmas napszámos, egyletünk megtette a magáét, s nézetem szerint ez által is újabban igazolta létjogát, s a hazai erdőgazdaság érdekében teljesítette hivatásszerű kötelességének egy igen fontos részét.

Az egylet működési köréből egyebekre nem kívánok ezuttal kiterjeszkedni; utalok a titkári jelentésre, melyet az egylet körül magának annyi érdemeket szerzett titkárunk helyett, kit, mint erről meggyőződésem szerint mindannyian sajnálattal és részvéttel értesülünk, betegség akadályoz a körünkben való megjelenésben, Horváth Sándor al-erdőfelügyelő úr fog felolvasni, ki egyuttal e közgyűlés tartamára a titkári teendők vezetését is szives volt elvállalni.

Nem tehetem azonban habár a közgyűlés kegyeletes érületének bővebben kifejezést adni Illés Nándor tagtársunk lesz is hivatva, hogy pár egyszerű de őszinte szóval részemről is meg ne emlékezzen azon szomorú veszteségről, mely egyetűnket, az oly korán és váratlanul elhunyt első alelnökének W a g n e r Károly főerdőtanácsosnak halála által érte. Kétszeresen érzem én ezt elnöki tisztemben. Tapasztalt, szakképzett, az egyesület érdekeiért lángoló hű tisztűtársat vesz tettem én benne, kinek most már jó tanácsait és támogatását örökre nélkülözöm kellend. Áldás poraira!

Végűl van szerencsém bejelenteni, hogy ez évi közgyűlésűnkre, a kormány és egyes hatóságok részéről, a következő képviselők lettek kikűldve.

1. A keresk. és földmivelési ministerium részéről Ill és Nándor kir. erdőfelűgelő.

2. A pénzügyministerium részéről B e d ő Albert, főerdőtanácsos, kit azonban mint fentebb érintem, betegség akadályozott a megjelenésben.

3. A vallás és közoktat. minist. H o f f m a n n Sándor, főerdőtanácsos, ki azonban a minister urtól itt kapott hivatalos értesítés szerint idő közben fontos és sűrgős kikűldetést nyervén, alig fog megjelenhetni.

4. Budapest főváros részéről H a v a s Sándor, nyugalmazott államtitkár és közt. hatósági bizottsági tag.

5. Szeged sz. k. város részéről P á l l f f y Ferencz, kir. tanácsos és Szegedváros polgármestere.

6. Pest-Pilis- és Solt-Kis-Kunmegye részéről R o t h Ignác, közigazgatási bizottsági tag.

És ezzel az Országos Erdészeti Egyesűlet 1880-ik évi közgyűlését megnyitom. A jegyzőkönyvnek majdan való hitelesítésére S z a b ő Adolf, választmányi, és R ó z s a y Rezső alapító tagokat kervén fel.

Titkári jelentés az egyesület 1880. évi rendes közgyűlésén.

Tisztelt közgyűlés! Bocsánatot kérek mindenek előtt, hogy súlyos betektségem által megakadályozva, jelen közgyűlésünkben részt nem vehetek, s kérem, hogy ugyanez indok mentse ki azt is, ha jelentésem egy vagy más részben hiányosnak találtatnék.

Hogy a mult közgyűlés ideje óta történt egyleti működést előadhassam, mindenek előtt azon ügyekről kell megemlékezni, melyekre nézve mult közgyűlésünk megbízást adott a választmánynak.

A mult közgyűlésen első sorban megbízást nyert a választmány ugyanis arra, hogy állapítsa meg még az 1879-ik év folyamában a pályakérdést, mely a folyó 1880-ik évre a Deák Ferencz alapítványból való díjazásra kitűzendő lenne, s hogy a vadászatnak a törvényszerű vadászjegyek mellett való gyakorlása, és illetőleg ennek ellenőrzése tárgyában lépést tegyen.

Az előbb említett meghagyás folytán a választmány részéről, tekintettel arra, hogy már az 1878-ik évi közgyűlésen is főleg az hangsúlyoztatott, hogy első sorban tankönyvek írása vétessék figyelembe, „Az erdőbecsléstan“ kézikönyvére iratott ki pályázat 100 arany, vagyis 550 frt pályadíjjal, s az erre vonatkozó választmányi jegyzőkönyv az „Erdészeti Lapok“-nak már az 1879. évi novemberi füzetében megjelent, a pályázati határidő pedig f. évi december 31-én járand le.

A vadászatnak törvényszabta módon való gyakorlására vonatkozólag pedig, tekintettel arra, hogy időközben a kir. kormány részéről az e tárgyban szükséges hivatalos rendelkezés megtörtént, a választmány további intézkedést nem tartott szükségesnek.

Megbízást nyert továbbá az elnökség és a titkár az iránt is, hogy azon tisztelt tagtársunkkal, ki névtelen kíván maradni

s ki 1860. évi sorsjegyekben az egyesületnél 1000 frt alapítványt kíván tenni s arra 2 drb sorsjeggyel 200 frtot be is fizetett, az alapítvány célja és jogi viszonyai iránt alkalmas módon érintkeztek. Ezen megbízás alapján az egyesület közlönyében megfelelő felhívás intéztetett az illető tagtárshoz, az általa beküldött 200 frt pedig kezelés végett a magyar földhitelintézetnél tétetett le. Ezen tárgyban tett felhívásunknak azonban eddig kellő eredménye nem lett, mert névtelenül maradni kívánó t. tagtársunk sem írásban, sem megbízott által egyesületünkkel érintkezésbe nem lépett, miért is a 2 drb 200 frt sorsjegy mindaddig a földhitelintézetnél lesz tartandó, míg azok iránt adományozójuk megfelelően intézkedni fog.

A faanyagok vasuti szállítása ügyében a választmány, figyelemmel arra, hogy a magyar vasutak a Gácsországból országunkba behozott faanyagokat tényleg olcsóbban szállítják, mint a belföldi fát, előterjesztés tétetett a m. kir. földmivelési ministeriumhoz, melyben ez egyszersmind arra is kéretett, hogy eszközölje ki illető helyen, miszerint a vasutakon faanyagok szállításánál szokásos refactia csak előre meghatározott tömegre, s ezzel arányban álló távolságra engedélyeztessék s díjszabásilag előre köztudomásra hozassék.

A Németországgal kötendő vám- és kereskedelmi szerződés tárgyában a földmivelési ministerium kebelében a faanyagokat illető kérdésben is szaktanácskozmány tartatván, ezen az Országos Erdészeti Egyesület is kiküldött három szakértő által képviselve volt és résztvett, s egyesületünk képviselői azon alkalommal részletesen előadták mindazon kívánatokat, melyek teljesítése a magyar fakereskedelem biztosítása és jövője érdekében szükségeseknek ismerhetők.

Szintugy képviselve volt egyesületünk azon tanácskozmányokban is, melyeket az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület több rendbeli közgazdasági kérdések megvitatása céljából

saját kebelében megtartott, a mennyiben azok erdészeti kérdésekre vonatkoztak, s intézkedés történt, hogy az illető kérdések az „Erdészeti Lapok“-ban is közzé tétessenek oly czélból, miszerint azon egyleti tagoknak, kik a feltett szakkérdések egyikéhez vagy másikához nyilatkozni kívánnának, erre alkalom szolgáltatassék, s mely intézkedésnek azon örvendetes eredménye volt, hogy ily nyilatkozatok több tagtársunk részéről részint közvetlenül az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesülethez, részint az „Erdészeti Lapok“ szerkesztőségéhez közlés végett tényleg be is küldettek.

A m. kir. államvasutak igazgató tanácsának újra szervezése alkalmából az igazgató választmány azon meggyőződésből indulván ki, hogy az erdőgazdaság érdekei és a fakereskedelem igényei a faanyagok szállítása tekintetében csak azon esetre fognak kellően méltányoltatni, ha az új igazgató tanácsba oly tapasztaltabb egyén is fog felvétetni, ki kiváló erdészeti és faüzleti ismeretekkel bir, felterjesztést intézett az egyesület nevében a közmunka- és közlekedési minister urhoz, egy a fennebb irt ismeretekkel biró tanácstagnak felvétele iránt, felkérvén egyuttal hasonló tartalmu felterjesztésekben a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi, a pénzügyi, és mint erdőbirtok-kezelőt, a vallás- és közoktatásügyi ministeriumokat is az előbb irt, s illetőleg a közlekedési minister urhoz intézett felirat támogatására. Sajnálattal kell azonban ugy ezen jogosult felszólalásunkat, mint a faanyagok vasuti szállításának kérdését illetőleg is megemlítenünk, hogy a kir. közlekedési ministerium egyletünk ebbeli előterjesztésére mindeddig választ sem adott.

További munkásságunk a következőkben állott: a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministeriumban az erdő-törvény életbeléptetésére való tekintetből egy erdészeti osztálynak ujonnan szervezése válván szükségessé, s az említett

ministerium által az országgyűlés elé terjesztett 1880. évi államköltségvetésnek az erdőtörvény végrehajtását tárgyazó részéből arról értesülvén az igazgató válaszmány, hogy az erdőfelügyelők csak ideiglenes minőségben lennének alkalmazva, s hogy a törvény végrehajtását vezető központi osztály személyzete is csupán két tagból fog állani, a válaszmány, figyelemmel a hazai erdőgazdaság érdekeire és állapotára, szükségesnek ismerte a földmívelési minister urat mindkét rendbeli intézkedéseinek célhoz nem vezető voltára figyelmeztetni, azon meggyőződés által vezéreltetvén, hogy ideiglenesen szervezett állomásokra a jelenleg végleges szolgálatban álló kipróbált s megbízható erdészeti tisztviselők közül alig fognának sokan pályázni, továbbá, hogy azon sok és felettebb fontos s e mellett kétségtelenül nagy mennyiségű munkák teljesítésére, melyek a törvény czélszerű életbeléptetése és sikeres végrehajtása érdekében már ez évben is teljesítendőek lesznek, a központi erdészeti osztály személyzetének tervezett létszáma is elégségesnek semmi esetre sem ismerhető.

Hogy pedig ezen közbenjárásunk is a kívánt sikert részint már ez időszerint is kivívta, részint ezentúl sem fog figyelmen kívül hagyatni, ezt a tapasztalat már is beigazolta, s remélhetőleg jövőre is igazolni fogja.

Egyleti elnökünk ő Nagyméltóságának buzgó közreműködése folytán szintoly kedvező sikere volt azon előterjesztésnek is, melyet az igazgató válaszmány az erdészeti és bányászati birtokkezelésnek a felmerült közhitek szerint célba vett egyesítése mellőzésért, más szóval a m. k. pénzügyministerium kormányzása alatt álló kincstári erdők igazgatásának a bányászati igazgatás alá rendelésének meggátlása ügyében a pénzügyminister urhoz intézett; a mi annál inkább megnyugtató, mint-hogy az erdészet és bányászat egészen külön természetű ügyeinek együttes kezeltetése már magában véve is mint az

állam pénzügyi és gazdasági érdekeiből kifolyólag káros intézkedésnek, az erdészetnek a bányászat alá rendeltetését pedig mint határozott gazdasági visszaesést kellett volna kárhoztatnunk.

Örömmel használjuk fel tehát ezen alkalmat egyuttal azon rég óhajtott kívánságunk teljesítésének constatálására, hogy a fennebb említettek szerint kísértetkép szállongott baljóslatu hírekkel teljesen ellenkezőleg a magyar kincstári államerdők igazgatása a pénzügyministerium ügyköréből kiválasztatván, már a jövő évtől kezdve oda helyeztetik át, a hova az természeténél fogva tulajdonképen tartozik, t. i. a földmivelési ministerium tárczájához, a mint ez a földmivelés terén is előttünk haladó más országokban már rég ugy van.

Felemlitendőnek tartjuk még azt is, hogy az erdészeti kísérletek terén az ezen ügyben már azelőtt is megkísérlett lépéseink kevésbé kecsegtető eredménye daczára sem maradtunk tétlenül, a mennyiben egyleti elnök ur ő nmgá Amerikából megbízható forrásból és több helyen való kísérletre elégséges minőségű douglas fenyőmagot szerevén, ezt egyesületünknek rendelkezésére bocsátotta, mely magvakból kisebb vagy nagyobb részletek egyes kincstári és magán uradalmi erdőhivataloknak azon felhívással bocsáttattak rendelkezésre, hogy a szerzett tapasztalatok közérdekű hasznosítása céljából a csemeték fejlődéséről évenként tavasszal és ősszel az egyesületnek tudomás tétessék.

Részint a kormánynak felhívására, részint az egyesületünkhöz forduló erdőbirtokosoknak kívánatára, utóbbi időben is szakbeli tanácssal szolgáltunk, mely eseteknek részletes fel-
említését azonban mellőzhetőknek véljük.

Választmányi határozat alapján a folyó évben is mondott fel több oly alapítványi tőke, melynek kamatai pontosan nem fizettettek.

Végül megemlítjük még, hogy Luczenbacher Pál tagtárs azon indítványt tevén, hogy a hazánkban nagy terjedelemben előjövő futóhomok megkötéséről és erdészeti műveléséről az egyesület által egy népszerű rövid utasítás adassék ki, ezen indítványa támogatásául a kiadási költségekhez maga részéről 50 frtot ígért, mely ügy tárgyalásának folyamában a kiadási költségek és irói díj fedezésére az indítványozó még további 6 drb aranyat, gr. Bánffy Béla 4 drb és Eleőd Jósa 1 drb aranyat ajánlottak fel, mely hazafias ajánlatok az igazgató választmány által köszönöttel fogadtattak.

A választmány ez ügyben az elnökségre és a titkárra bizta a kérdéses munka létrehozása iránti javaslatot megtenni. Mely javaslat az elnökség és titkár részéről most abban terjesztetik elő, hogy hatalmaztassék fel a választmány nyílt pályázat útján megbizni valakit a kérdéses homokkötési munka megírásával, kitűzván e célra 40 arany pályadíjat 200 frt értékkel.

Szakirodalmunk állapotáról megemlékezve, jelenthetjük, hogy az eziránti érdeklődés fokozatos fejlődésben van, s hogy az egyesületi közlőny tartalma is a legujabb időben, a tagtársak igényeire való figyelemmel, egy új rovattal szaporodott, melyben mindazon közérdekű erdészeti rendeletek közlését már megkezdettük, melyek a kormány részéről kiadatnak, hogy így az egyesületi közlőny olvasói, s főleg a t. tagtársak lapunk útján azokat is birhassák s meglegyenek kimélve attól, hogy szükség esetében azokat külön megszerezni, vagy máshelyt keresni legyenek kénytelenek.

Egyesületünk vagyoni viszonyairól a külön következő pénztári tudósítás részletes ismertetést ad, s én itt csupán arról kívánok megemlékezni, hogy vagyonunk tőkeértéke már 110.000 frttot tévén, egyesületünk életének anyagi forrását a vagyon hű kezeelésének feltételével, melyet mindenha teljesi-

teni utódainkat is kérem, szívem legteljesebb örömére örökre biztosítva látom.

Titkári működésem egész ideje alatt egyesületünk anyagi érdekei úgy kívánták, hogy a pénztár kezelését is vigyem és én ez idő alatt mindig a legtisztább örömeik érzésében részesültem, midőn láthatám, hogy lassanként miként erősödünk; különös óhajomásom volt titkári szolgálatom kezdetétől fogva, hogy vajha 1880-ban jelenthetném, hogy 100.000 frt reális vagyonunk van. És ime tisztelt közgyűlés, hála telt szíved és igaz hazafiúi köszönet kifejezésével Elnökünk ő Excellenciájának és azoknak, kik együletünket kezdettől fogva támogatták, irhatom most ide, hogy ezt elértem, csak sorsom tart betegágyhoz lánczolva és megakadályoz abban, hogy ez örömnapot tisztelt tagtársaimmal együtt ünnepehessem s jelentésemet saját élő szavaimmal adhassam elő. De ha testileg távol vagyok is, együtt ünnepelem azért lélekben a tisztelt közgyűléssel az egyesület első 100.000 frt vagyonának együttlétét, melyet, hogy a továbbiak is kövessenek, szivemből kívánom; együtt örvendek a Deák Ferencz egyleti alapítvány első 100 arany pályadíjának kiszolgáltathatása felett, és habár sajnosan fájó érzéssel is, de az igaz kegyelet benső örömével van szerencsém a megfelelő alapszabálytervezet idecsatolása mellett egyesületünk tulajdonába átszolgáltatni azon készpénzben begyűlt 5100 frtról szóló takarékpénztári könyveket is, melyek azon adományok összegét tartalmazzák, melyeket elhalt alelnökünk W a g n e r Károly emlékére létesítendő alapítványra elhalt erdészeti tisztviselők özvegyeinek és árváinak segélyére szerkesztői felhívásomra t. tagtársaink és ügybarátaink páratlan nemes buzgósággal adakoztak, s melynek kamatai segélyével már a folyó 1880. évtől kezdve a szakunkhoz tartozó özvegyek és árvák szükségait fogjuk ezentul évenként enyhíthetni s ezzel is kevesíteni fogjuk a hozzánk tartozó szenvedők keserveit és könyeit.

Az egyesület alapító tapjainak, s illetőleg az egyesületnél letett alapítványi adomány és kötlevelek száma jelenleg 512; a rendes tagok száma pedig 458, s van ezenkívül 4 tiszteletbeli és egy pártoló tag.

A mult évi közgyűlés alkalmával volt 448 alapító, 423 rendes, 4 tiszteletbeli és 1 pártoló tag. A szaporulat tehát az alapítóknál 64, a rendeseknél 35; megjegyeztetvén azonban, hogy az alapítókká lett tagok egy része (számban 25), előbb rendes tag volt.

A mult közgyűlés óta az igazgató választmány által felvett új tagok neveit a koronként közzétett egyleti jegyzőkönyvek tartalmazván, itt csak is az utolsó választmányi ülés megtartása után f. hó 15-éig jelentkezett új alapító és rendes tagokat van szerencsém bejelenteni.

a) Alapítók: hg. Batthyány Gusztáv földbirtokos 200 frt és Tatartzy Károly fürdőfőbérlo 160 frt készpénzalapítvánnyal, továbbá: Krivácsy Elek, Osterlamm Armin, Kasztner Nándor, Andriányi Arnold és Klein Ödön kir. erdőfelügyelők s volt rendes tagok egyenként 160 frt; Szepesi Tivadar, m. kir. erdőpénztárnok; Sziklay Lajos, m. k. erdészeti számvivő és a Brassói bánya- és kohó részvény-társulat egyenként szintén 160 frt alapítvánnyal kötvényben.

b) Rendes tagok: Schillinger Adolf, m. kir. erdész; Dávid János, erdőmesteri segéd; Kopitlánszky János, urad. erdész; Lányi Adolf, erdész; Véssey Mihály, földbirtokos; Rómy Gyula, tisztartó; Kiss-Horváth József, erdőmesteri segéd; Weldin Vilmos, mérnök; Gubányi Antal, vállalkozó; Ősi-Marosszék havasi birtokossága; Jakabfy Miklós, földbirtokos; Mattusch József, m. kir. erdész és Tormin, János urad. erdész.

Sajnos veszteségeket is kell még a t. közgyűlés tudomására hoznunk, és a mult közgyűlés óta elhunyt tagtársaink közt első sorban szeretve tisztelt volt egyesületi első alelnökünkről Wagner Károly főerdőtanácsosról megemlékeznünk, kinek áldott emlékezetű életéről és működéséről Illés Nándor t. tagtársunk külön emlékbeszédet tartand. Elhunytak távábbá : Bong István, m. k. erdőgyakornok; b. Beust Ödön, földbirtokos; Benedek György, katast. erdőbecslő; Divald József, pénzügyi tanácsos; Dobesberger Alajos, erdőmester; Dvihally Jenő, m. kir. erdész; Aschenbrier Ágoston, m. kir. erdész; Binder Gusztáv, m. k. erdész; Makucz Rezső, m. k. erdész; Barcsay Ábrahám, főszolgabíró; Fejér Lajos, m. k. erdész; gr. Boleza István, földbirtokos és Seide József, m. k. erdész.

Kérjük a t. közgyűlést, hogy mindezen elhunyt tagtársaink halála felett részvételét jegyzőkönyvileg méltóztatnék kifejezni.

Ezzel jelentésemet bezárva, el nem mulaszthatom végre a t. tagtársaknak e közgyűlésre nagyszámban való jelentkezése felett hazafui és szaktársi örömet kifejezni, még csak azt kívánván, miszerint jelen közgyűlésünknek szakunk javára irányult törekvését a legszebb siker koronázza.

Bevégezvén a titkári jelentést, áttérek most az egyesület pénztári állásának és vagyoni állapotának ismertetésére s anyagi viszonyaira, e tekintetben most is örvendetes jelentést tehetvén.

Az egyesület mult évi számadásait s jövő évi költségvetését a t. közgyűlés által az előbbieket feletti jelentéstételre s az utóbbiról való véleményadásra kiküldendő bizottság fogja ismertetni, miért is most csupán a jelen évi, folyóhó 15-én lezárt pénztári állapot ismertetésére szoritkozunk.

Az egyesület pénztári állása az említett napon, vagyis folyó évi szeptemberhó 15-én

bevételeiben volt	14.103	frt	14	kr,
kiadásban pedig	9.468	„	92	„

Ehez képest a pénztári készlet szeptember 15-én 4.634 frt 22 kr, mely összegből 3.500 frt az első hazai, 400 frt pedig az egyesült budapesti fővárosi takarékpénztárnál van elhelyezve, a készpénzből pedig 550 frt a jelen közgyűlésen adatik ki pályadíjúl, míg 184 frt 22 kr az egyleti pénztárban van.

A kimutatott bevételeiből mult évi pénztári maradvány 5034 frt 15 kr, megjegygetik azonban, hogy ennek ellenében az egyesület értékpapirjai után eddigelé már esedékessé vált kamatokból, mintegy 2000 frtnyi részlet, a folyó évi bevételek javára még fel nem vétetett, hanem kamatozólag a beálló szükség idejéig továbbra is elhelyezve maradt a magyar földhitelintézetnél.

Megjegyeztetik továbbá, hogy a kimutatott bevételekből 1879 frt 25 kr alaptőke fejében lett befizetve, míg a kimutatott kiadásokból 5854 frt 25 kr oly összeg, mely az alaptőkéhez csatoltatván, részben értékpapirok vásárlására fordítatott, tehát szintén állandó vagyonná vált, s ezért a tulajdonképeni tényleges kiadás csak 3614 frt 67 krt tett.

Az alapítványi tőkevagyon a mult közgyűlés alkalmával, a Deák Ferencz alapnak csatolása mellett kerekszámban 91.167 frt volt, jelenlegi közgyűlésünk alkalmával pedig . 105.031 „ körülbelöl 14 havi időközben tehát 13.864 frttal szaporodott.

Ezen szaporulat szintén tőkét képez, s így el nem költhető.

A fennebb kimutatott jelenlegi tőkevagyon-összegben azonban az egyesületnek az „Erdészeti Lapok“-ba fektetett 6000 frtnyi tőkége nem lévén befoglalva, ezzel együtt egyelőnk tőkevagyon a kerekszámban 110.000 frtot tesz.

Az erdőbecsléstanra pályázó művek bírálata.

A pályázat eredménye, akár a pályázó művek számát, akár azok szerkezetét tekintjük, nem mondható kielégítőnek. Benyújtatott ugyanis mindössze csak két pályamű, mely mind a kettő inkább tankönyvnek, mint kézikönyvnek nevezhető. Ez utóbbi körülményt azonban nem tartjuk hátránynak, a meny nyiben a becléstan föltételezi az illető alaptudományok ismeretét, tehát a könyv első sorban a tanuló fiatalság igényeihez alkalmazandó, kik azt azután a gyakorlatban akadály nélkül kézikönyvül használhatják; tisztán kézikönyvnek szerkesztve pedig a mű a tanulókra nézve hiányos volna, anélkül, hogy lehetővé tenné, mikép azok, a kiknek nem volt alkalmuk az alaptudományokban jártasságot szerezni, a beclési munkák mibenlétéről és a különféle eljárások czélszerű alkalmazásáról alapos ismereteket szerezhessenek.

A pályaművek tartalmának lényegére nézve mindakét műnek alapul szolgált Baur becléstanának újabb kiadása, (kivéve a termőhelyi és állabjóság meghatározását és a fatermési táblák összeállítását, melyek Baur művében tárgyalva nincsenek). A tárgy feldolgozására nézve azonban a két pályamű lényegesen eltér egymástól.

A következőkben van szerencsénk azokra nézve, mindegyikre külön, bírálatunkat előadni.

1. „Mennyi a fa? . . . Számítsd, ha tudni vágyol! Mert tévedsz, ha enélkül tudni véled“

jeligéjü pályamű beosztása egészen helyes és átnézetes; a tárgyra nézve, a mennyire az Baur becsléstanában, valamint Kuntze hasonló művében feltalálható volt, szintén megfelel; ott azonban, a hol ezekből már nem lehet meríteni, t. i. a „negyedik rész“ és a „függelékre“ nézve igen hiányos. Nagyobb-részt azonban a szerző Baur becsléstanát használta fel, melyből számos helyen egész kikezdéseket idéz, úgy hogy talán helyesebben alkalmazhatta volna az egész művet szószerinti fordításban. A tárgy előadása oly modorban történt, mely nem üti meg a mértéket, s nem felel meg a tudomány színvonalán álló szakkönyvek követelményeinek. Nyelvtani tekintetben pedig maga a szerző is szükségesnek látta a mű végén megjegyezni, hogy a „pályadij elnyerése esetében az egész mű nyelvezetének még egyszer gondos átnézésére kötelezi magát“; a mely átnézésnek azonban eredményt nem jósolhatunk.

Az egész műből látszik, hogy a szerzőnél meg van a jó-akarát, s meg van annyi szakismeret is, a mennyi a becslőnek a közéletben szükséges; de a könyviráshoz megkívántató egyéb tulajdonságokkal nem rendelkezik. A szövegbe helyenként beszúrt megjegyzések, egyes szavak és kitételek azonkívül felületes felfogásról is tanuskodnak. E felületesség fokozódik a „Negyedik részben“ és tetőpontját éri a „Függelékben“. Ezen két fejezet tárgyát szerző a Grebe erdőrendezéstanából merítette, a hol az a dolog természeténél fogva röviden ugyan emlékezetbe hozva, de kimerítően annál kevésbé lett tárgyalva, mivel az ő könyvének fő tárgya az erdőrendezés, s azonkívül Grebe a maga szempontjából a fatermési táblákra egyáltalán különös súlyt soha nem fektetett. A pályamű e két része tehát semmi értékkel nem bír.

A fentebbiek némi megvilágítása céljából legyen szabad kiemelni a pályaműből egynehány mondatot.

Az 54-ik lapon a *g*) czim ez: „Köbözés állandó (mell) magasságban mért átmérő szerint, vagy is póznák és rudak köbözése.“

A 60-ik lapon azt mondja szerző: „A fáknek választékok szerint is eszközölt köbözése egyaránt érdekében áll úgy az eladónak, mint a vevőnek, valamint az erdőbecslőnek és rendezőnek is.“ Mi emellett a 71-ik lapon azt állítja, hogy: „általában azonban elfogadott szokás, a fák köbözésénél eltekinteni attól, hogy mi lehetne abból, épület-, mű- és szerszámfa, hanem az egészet mint tüzfát tárgyalni.“

A 144-ik lapon szerző a Hossfeld-féle képlet szerinti köbözés céljából a törzs magasságának $\frac{1}{3}$ -dában felveendő átmérőt létrán akarja mérni.

156-ik k. l. azt állítja a szerző, hogy a termőhelyi- és állabjóságot nem lehetvén megítélni, a fatermési táblák a fatömeg megbecsléséhez egyáltalán nem alkalmazhatók. Tudomásunk szerint pl: a besztercebányai kerületben a fatömegeknek fatermési táblák segítségével történt megbecslése elég megbízható eredményeket adott. A ki a becslésben teljesen járatlan, az természetesen fatermési táblákkal nem fog boldogulni; de ily esetben pontosabb módszer alkalmazása mellett is kérdés, vajjon az eredmény helyes lesz-e, mert pl: próbaterek alkalmazásánál kétes, vajjon a próbatér helyesen lett-e kiválasztva.

A 170-ik lapon szerző az „állabköbözés egy mintatörzs szerint“ és az „állabköbözés több mintatörzsszel“ közti különbséget oly módon adja elő, hogy abból nem lehet kitudni, vajjon a szerző mit akar tulajdonképen állítani. „Szerintünk“ — ugymond — „e két köbözési mód a maga helyén alkalmazva egy és ugyanaz.“ Továbbá: „hat vastagsági fokozattal bíró állabnál két vastagsági osztályt képezni 3—3 fokozatból és mindkét osztályra nézve külön-külön mintatörzset számítani ki, avagy 3 vastagsági fokozattal bíró állabnál egyetlen-

egy mintatörzset számítani ki az egész állabra nézve, lényegileg egy és ugyanazon eljárás.“

A 201-ik lapon ez áll: „Valamely állab, illetőleg valamely uralgó fanem összes fatömegét megkapjuk, ha a körlapok összes területét elosztjuk a mintatörzsek körlapjainak összes területével.“

A 273-ik lapon: „Szakszerű erdőrendezésnél ugyanis nem egyszer okvetlenül közbe kell lépni az erdésznek ollóval, fejszével, fűrészszel az állabok törzseinek célirányos nevelése végett.“

A 352-ik lapon áll:

$$K = \frac{K-k}{2} = \dots = \frac{K+k}{2} \text{ stb. } \dots$$

Nyelvtani tekintetben a szerző által használt különöz kifejezésekből egész kis szótárt lehetne összeállítani, pl: „Bövíőködő“, „képzeljük valamely köbözendő fának összes föld fölötti részét vízbe mártás útján köbözni“, „középmértékeseres“, „meghosznövedéktelenített“ stb. stb.

Egészben véve e művet az Orsz. Erdészeti Egyesület általi kiadásra semmi esetre nem ajánlhatjuk.

2. „Nem diesvágy, de a nemzet szelleme hajt“ jeliségű pályamű tárgyát, nagyobbbrészt szintén Baur újabb kiadásu becsléstanából meritette, sőt a beosztás is ugyanaz, mint a Baur-é; a tárgy feldolgozása és előadása azonban hasonlíthatlanul jobb, mint az 1. alatt bíralt pályaműnél. Tiszta, folyékón, könnyen érthető nyelven, s megfelelő modorban van írva, minden kitétel helyesen megmagyarázva és alkalmas példákkal ellátva; a rajzok helyes alkalmazása és tiszta kivitele pedig jelentékenyen növeli a könyv becsét. Különös figyelmet érdemel az utolsó rész, mely magában véve is önálló szakirodalmi becsesl bir, a mennyiben a fatermési és növekvési táblák összeállításánál követendő eljárásnak ily

rendszeres és helyes leírásával a német erd. szakirodalomban sem találkozunk.

A fatömeg becsléséről szóló fejezetekben azonban több önállóságot óhajtottunk volna. Egyebek közt nem helyeselhetjük azt, hogy a pályaműből nem lett kirekesztve azon elvi ellenszenv, melylyel Baur viseltetik Pressler irányában, mely annak egész művéből kirí, s melyet hozzánk átplántálni annál kevésbé szükséges, mivel Pressler tanaiban, amint azt maga Baur is több helyen kénytelen beismerni, sok olyan is foglaltatik, a mi gyakorlatilag valóban hasznos és értékes.

Több önállóság lett volna kívánatos a tárgy beosztásánál is, mely a jelen műnél nem eléggé átnézetes. Baur beosztásához való szoros ragaszkodás következménye pl. hogy a különböző módok és képletek tárgyalásánál a nevek, (Riecke, Huber, Hossfeld, Simpson stb. féle képlet,) csupán megjegyzésben említetnek, holott azoknak, mint általánosan elfogadott elnevezéseknek, a szövegben, még pedig könnyebb áttekintés céljából, cím alakjában lett volna helyük.

Egyébiránt vannak ezen pályaműnek ennél jelentékenyebb hiányai is. Ilyennek tekintjük azt, hogy a haszonfa mikénti megbecslése egyáltalán tárgyalva nem lett, minthogy szerző, talán ismét Baur után indulva, azt állítja, hogy ez a használatban tartozik. Ha ez áll, akkor a kissé hosszás számtani bevezetésekre is, s talán több joggal lehetne mondani azt, hogy azok a mennyiségben tartoznak. Minden becslőtől jogosan követelhetni, hogy legalább a gyakrabban előforduló haszonfaválasztékokat tudja felbecsülni; de tényleg is, a becselő igen gyakran jön azon helyzetbe, hogy a haszonfa mennyiségét okvetlenül és pontosan kikell mutatnia, eltekintve attól, hogy hazánk egyes vidékein az erdőből csakis a haszonfát lehet használni, mert a többi nem értékesíthető. Ha már most a becsléstanban az mondatik, hogy ezen tárgy a használatban

való, a használatlan pedig ismét talán arra utal, hogy a becslés a becsléstanba tartozik: hová forduljon a kezdő?

Hiány továbbá az is, hogy a termőhelyi és állabjóság mikénti meghatározása külön fejezetben tárgyalva nem lett. Előfordul ugyan (I. Rész, 3. szakasz, 1. fejezet 3. a) és b) alatt) annak rövid ismertetése; de nemcsak a pályázatban külön ki lett emelve, de egyáltalán a tárgy maga is mindenestre megérdemelte volna, hogy az, hamár külön fejezet nem jutott neki, legalább tüzetesebben és alaposabban tárgyalassék.

Egészben véve azonban a mű a jelesebb szaktudományi könyvek színvonalán áll, és mint ilyen kétségkívül méltó helyet foglalhat el erdészeti szakirodalmunkban.

A fentebbiekhez képest véleményünk az, hogy a kitüzött pályadíj a „Nem dicsvágy, de a nemzet szelleme hajt“ jellegű pályamű szerzőjének adassék ki oly kikötéssel, hogy az a műnek sajtó alá leendő rendezése alkalmával a fentebbi jelzett hiányokat lehetőleg kipótolja.

M.-Szigeten, 1880. év május 14.

Bikkal Nándor.

Belházy Emil.

Az „Erdészeti Lapok“ utján értesülvén, hogy az erdőbecsléstan kézikönyvére beérkezett két pályaműre nézve bírálólul választattam, ennek folytán a Bikkal Nándor és Belházy Emil tagtárs urak által f. é. májushó 17-én nekem átküldött e két pályamunkán a bírálatot megejtettem, és azt a következőkben a Tekintetes Választmány becses tudomására hozom.

A „Mennyi a fa? . . . Számítsd, ha tudni vágyol. . . Mert tévedsz, ha e nélkül tudnivéled“ jellegű pályamű, melyet rövidség kedvéért I-gyel fogok jelezni, felosztásában a termőhelyet és állabjóságot tárgyaló részig

csekély kivétellel mindenütt Dr. Baur Ferencz „Die Holzmesskunst“ czimű művét követi, sőt az egyes szakaszokban, fejezetekben stb. előadottakban is említett műhöz ragaszkodik. A beosztás tekintetében azonban e pályaműben habozás áll be ott, hol a Baurtól vett mintafonala megszakad. Ennek igazolására szolgál azon körülmény, hogy szerző a termőhelyi és állabjóság megállapítását külön részben, a termési táblák szerkesztésének módját pedig, noha annál sokkal fontosabb tárgy, csak függelékképen és viszonyítva a 3 első rész terjedelméhez mintegy csak futólagosan és röviden tárgyalja.

A leírást kiegészítő példákban szerző néha túlságokba csap, mint pl. a 294. lapon, hol egy 80 éves törzs köbtartalmát 4 köbméterrel veszi fel, és a 398. lapon, hol egy 120 éves teljes zárlatu állab holdankénti fatömegét a felvett adatokból 115 köbméterrel származtatja le. Az ily adatok nem lehetnek egyéb mesterséges adatoknál, mert nem felelnek meg hazánk erdészeti viszonyainak, tévutra vezethetik kiválsólag az öntanulót, téves fogalmakat szülhetnek, általában véve pedig arról tanuskodnak, hogy a gyakorlati oldal kellő méltánylásban nem részesült.

A szóban lévő pályamű három első része kimerítő, némely fejezetekben azonban, mint pl. a gyakorlatban alig alkalmazott ugynevezett Breymann, Pressler-féle állabfelvételi eljárások leírásában hosszadalmassá válik.

Leggyengébb része a pályaműnek a termési táblák szerkesztésének leírása. Itt csak egy eljárás van felületesen tárgyalva. Hiányzik a gyakorlatban nagy elterjedést nyert graphikai mód megismertetése, valamint a termési táblák felállításához szükségelt munkálatoknak illusztrálása hazai erdőviszonyainkból merített adatokon alapuló példák által. E nélkül az öntanuló aligha fog kiigazodni és termési táblákat önállóan

szerkeszthetni. A függelék általában véve kiegészítést és átdolgozást igényelne.

Az irály folyékony és megérthető; a pályamű tanúságot tesz a szerző szakavatottságáról, buzgalmáról és szorgalmáról, és ámbár meg nem üti a II-dik pályamű becsének mértékét, mindazonáltal dicsérő elismerésre méltónak találom.

A „Nem dicsvágy, de a nemzet szelleme hajt“ jeligéjű pályamű, melyet rövidség kedvéért II-vel akarok jelezni, az anyag felosztásában, Baur említett művét szintén követi, de több helyen eltér attól, még pedig a munka előnyére, mikép azt azon körülmény is mutatja, hogy a farakások töm-tartalmának meghatározására szolgáló módzatok nem a fekvő fák felmérésével és köbözésével egyesítették, hanem hogy az álló fák köbözési eljárásának megismertetése után külön fejezetbe foglaltattak.

A II-dik pályamű teljes átnézettel bír a pályázat által kijelölt anyag felett, a mit kerekded beosztása és az egyes tárgyaknak szentelt fejezeteknek, azok fontosságához és a gyakorlat igényeihez mért terjedelme által is tanusit. Mindazonáltal kívánatos, hogy az alpontozatok megjelölésére használt: *aa) bb)* stb. jelzetek az e mű végén *α) β) γ)* stb. jelzetekkel cseréltesse fel, mert ezek az áttekintést inkább megkönnyítik, és nem szolgáltatnak oly könnyen okot az egyes pontok összetévesztésére.

Kiváló érdemül felróhatni továbbá e pályaműnek, hogy a termési táblák szerkesztését behatóan ismerteti, és minden eljárásnál az előjövő munkálatokat oly példák által részletesen és átnézetesen kimutatja, melyek hazai erdőségeinkben gyűjtött adatokra vonatkoznak, s már magában véve is a szerkesztésnél követendő eljárásnál kellő tájékozást nyújtanak. (L. a mellékleteket.)

Általában mondhatni, hogy a II-ik pályamű az illető téren megjelent műveknek szakértelemmel és szakavatottsággal való felhasználása mellett a gyakorlat igényeinek teljesen megfelelően szerkesztetett, hogy a mű teljes, és hogy bármely nemzet hasonnemű irodalmi termékei közt méltó helyet foglalhatna el.

Tekintettel a mondottakra, a kihirdetett pályadíj elnyerésére a II-dik, vagyis a „Nem dicsvágy, de a nemzet szelleme hajt“ jeligéjű pályaművet méltónak nyilvánítom, de egyuttal ajánlom, miszerint a pályázat eredményének kihirdetésénél az 1-ső, vagyis „Mennyi a fa? . . . Számítsd, ha tudni vágyol! . . . Mert tévedsz, ha e nélkül tudni véled“ jeligéjű pályaműről elismerőleg és dicsérőleg említés tétessék.

A két pályamű $\frac{1}{2}$. alatt ide mellékelve tisztelettel visszaszolgáltatik.

Selmeczen, 1880. júliushó 20.

Mély tisztelettel a Tekintetes Választmány

alázatos szolgálja

Nikel Zsigmond,

m. k. erdőakadémiai tanár.

Ujabb adatok a cserhántás köréből.

Közlő: Roxer Vilmos, katasteri erdőbecslési felügyelő.

Ez évben is azon kedvező helyzetben vagyok, hogy t. szaktársunk Péhán Gusztáv ur szivességéből a cserkéreg-hántás köréből teljesen megbízható adatokkal szolgálhatok, kiegészítéseül az ezen lapok mult évi XI-ik füzetében megjelent hasonló tárgyú közleményemnek, megjegyezvén itt egyuttal, hogy mult évi czikkem táblás kimutatásának 6-ik rovatában a „métermázsa“ megjelölés leirási hibából csuszott be,

s ugy ott, mint jelen közleményemben is a métermázsa helyett 60 kilogrammos „csermázsa“ értendő.

Letaroltatott Abaujmegyében, a hegyközön, Kajata határ bábahegyi pagonyban 59 holdnyi, átlag 40 éves állab, teljes zárlatu; 10—30 fok alatt délnek, részben délkeletnek fekvő hegyoldal.

Termeltetett azon 4728 méter hántott botfa, hántatott róla 20.740 köteg cser, s e szerint esett egy holdra 94.5 méter hántott botfa, és 417 köteg cser; méterenként tehát 4.38 köteg. Egy köteg cser súlya átlagban 17.5 kgr., holdanként termeltetett tehát 73 mm. és az egész területen 3650 mm.

Az időjárás kedvező volt, és a napszámber is kisebb a tavalinál, úgy hogy — a mult évi táblázati rovatokat megtartva — következő eredmény származott: 1.1 ürméter hántott fa adott 4.4 csomag csert, mely nyomott 76.6 kilogramot, ez teszen 60 kilogramos csermázsát, 1.28.

Termelési költség:

1. Vakarás 1 mm. után	6.7 kr,
2. favágás és cserhántás	65.8 „
3. szárítás és összehordás	25.7 „
4. gyékény beszerzése	9.4 „
5. drót és zsineg	7.4 „
6. fuvar	35.4 „
7. kezelési költség	18.0 „
	<hr/>
összesen .	168.4 kr.
hozzá a vagonolási költség	11.0 „
a kéreg ára 1.1 ürméter hántott fa után 55 kr,	
tehát 1 mm. után esik	71.6 „
Kerül a vevőnek egy mm. az indóháznál L.-	
Mihályiban	251.0 kr-
ba, abból 0.6 I-ső, 0.4 II-od rendű volt.	

A fa értékesítése.

A bábahegyi vágásban értékesítették egy ürméter botfa 75 krral, leszámítván a vágatási díjat 12·5 krral, marad tisztán tőár 62·5 kr, vagyis 100 méter után 62 frt 50 kr, cserhántás folytán 25⁰/₀ elesik, de egyuttal a vágásdíj is, melyet termelő viselni köteles, s e szerint eléretik :

75 ürméter botfa után 75 krral	56 frt 25 kr,
75 ürméter botfa után kéreg. érték à 55 krral 41 „ 25 kr,	
összesen	97 frt 50 kr,

mig ellenben hántatlan állapotban csak 62 frt 50 kr,
 ugy, hogy kéreghántás folytán 35 frt — kr
 nagyobb értékesítés éretik el 100 ürméter után, vagyis 1 után 35 kr, és így jelen esetben 4728 méter után 35 krral 1654 frt 80 kr, vagyis cserhántás folytán 33 frt 7 kr többlet mutatkozik holdanként.

Innen látható, miszerint a cserhántási üzem okszerű gazdálkodás mellett az erdőbirtokosokra nézve nem megvetendő haszonnal van összekötve.

Összehasonlítva a mult évi táblás kimutatásnak átlag eredményét az ideivel, mi különbség sem mutatkozik, ugy hogy az adatok — hasonló viszonyok mellett — eladásoknál bátran mint biztosak vehetők; óhajtandó lenne azonban, hogy szaktársaink és kivált a fiatalabb erők tapasztalataikat e téren közölni sziveskednének.

Két elismerés egy napon.

Az Országos Erdészeti-Egyesület munkásságát illetőleg, az „Ellenőr“ és „Hon“ czimü napilapok f. évi szeptember 23-án kiadott számaiban oly elismerések foglaltatnak, melyeket, mint a további összetartásra és társulati buzgó működésre serkentő szózatokat, szaktársainkkal szószerint megismertetni kívánatosnak véltük, s melyek utóbbikának becsét nem kevésbé emelheti az is, hogy bányászati részről fejeztetett ki.

Napjainkban oda jutottak már, hogy vezérezikkekben és hosszú entrefilekben keseregnek egyre-másra a lapok, ha itt-ott valami közgazgatási tévedés történik, vagy az erkölcsi romlás és közvagyonnal való visszaélés egyik-másik esete jön tudomásra. Kétségteljes, hogy ezek mind igen sajnos jelenségek, de ha már oly élénken kívánja társadalmi igényünk azok regisztrálását, akkor nem szabad megfeledeknünk arról sem, mi a jóban, a szorgalmas munkásságban s a közvagyon hűséges kezelésében mutat követésre méltó példát.

A társadalmi tevékenység terén s közintézeteink életében ilyen kiváló példát mutat a többek közt az Országos Erdészeti-Egyesület, mely működését alkotmányos életünk megindultával egy időben kezdte, s melynek mehádiai közgyűléséről épen most hoznak a lapok kivétel nélkül kedvező tudósításokat.

Néhány jóra való ember összeállva, s a becsületes és igazán hazafias munka sikerében bizva, az Országos Erdészeti-Egyesület tevékenységét indítja meg; hazai erdőgazdaságunk kérdéseiben kíván az erdőbirtokosoknak és kormányunknak tanácsot szolgáltatni, s míg mind ezt kifelé zajtalanul teszi, benn az egyesület kebelében azonban annál élénkebb törekvést fejt ki, üdvös irányu, hathatós munkásságával az ország minden nevezetesebb erdőbirtokosát s erdészeit maga köré vonja, kétségtelenül bizva a munka sikerében; fáradhatlanul épít szakbeli ügyeiben, politikának még a nevét is kerüli, egy politikát ismerve csak, az ország erdőgazdaságának ügyét, s ime mire munkásságának 14-ik évét éri, az erdőgazdaság összes tevékenységének terét elfoglalja, tanácsot ad a hozzá forduló gazdáknak, jutalmat tűz ki a terméketlen futóhomok megkötésének és használhatóvá tételének kérdésére, kitűnő szakkönyveket ad ki magyar nyelven, melyeknek addig általában nem voltak, az egyesektől adott tagsági díjakat és alapítványi összegeket hűséges sáfárkodással kezeli s vagyona, szemben az erdészeti kör iránti szűkebb érdeklődéssel, valóban bámulatos mértékben szaporodik, úgy hogy ma, midőn e sorokat írjuk, a 14 év előtt semmivel sem bíró és akkor adóssággal terhelt egyesület, 110.000 frt állandó alaptőkével rendelkezik; saját erejéből létesítette a Deák Ferencz alapítványt, melynek kamatjából minden évben 100 arany pályadíjat tűz ki erdészeti magyar művek megírására; ez évben pedig elhunyt alelnökének, Wagner Károlynak emlékére önkéntes adakozásokból gyűjtött 5000 forint alapítványt, melyhez évi jövedelmeiből további összeget csatol s melynek kamatját minden évben elhalt erdészek segélyre szorult özvegyeinek és árváinak fogja kiadni. Az általános elismerésnek örvendő „Erdészeti Lapok“ című közlönyében pedig értékes és tanulságos közleményekben gazdag szakfolyóiratot ad ki havonként s ennek minden legkisebb közleményét tisztességes írói díjjal jutalmazza!

Csak legfőbb mozzanataiban sorolók itt fel az Országos Erdészeti Egyesület tevékenységét és annak eredményét. De ez is fényesen igazolja, hogy ez jól vezetett, hazafias hűséggel szolgált és szorgalmas munkássággal támogatott közintézet mily kiváló haladást mutathat fel. A gyakorlati gazdaság számára meg nem fizethető jó tanácsok, a magyar szakképzettség és szakirodalom állandó üdvös fejlesztése s a társadalmi téren gyakorlandó jótékonyág egyaránt és kiváló mértékben vannak az Országos Erdészeti-Egyesület által szolgálva, úgy, hogy az egyleti élet terén bátran állíthatjuk mindenkinek követendő például s ha panaszkodik valaki a társulati közönyösség vagy részvétlenség felett, ennek is nyugodtan lehet felelni: dolgozni kell, mint az Országos Erdészeti-Egyesület s akkor lesz siker!

Jól esett mindezt elmondanunk most, mikor mindefelől csak a kellemetlen dolgok után szeretnek kapkodni; jól, mert ez is bizonyítékát képezi annak, hogy a hazafias, szorgalmas és becsületes munkát mindig siker koronázza. Az Országos Erdészeti-Egyesület elnöke, titkára és vezérferfiái pedig, kiknek lankadatlanul kitartó munkássága ily fényes gyümölcsöket terem, kétségtelen érdemeket szereztek polgártársaik hazafias tiszteletére!

„Ellenőr”.

„Kerpely bányatanácsos és akad. tanár a vasiparról szóló értekezését következő, életre való eszmével zárja be :

A vaskohászat és vasipar érdekeit nem csekély mértékben mozdítja elő az érdekelteknek testületté való egyesülése. Oly testületté, melynek kebelében egyszert a szakbeli haladások és tapasztalások kölcsönös ismertetését és megvitatását gyakorolják, a hazai viszonyokra való tekintettel; másrészt az üzletre vonatkozó minden mozzanatot fontolóra véve, czélszerű intézkedésekkel elejét vehetik az oly kríziseknek, melyek különben váratlanul betörve, egyeseket, egyes területeket, vagy sőt a vasipart egész terjedelmében érzékenyen sújtják.

Jól szervezett testület, mely működése által a kormány és a nagy közönség tiszteletét kivívni képes, döntő vagy legalább módosító befolyást gyakorolhat mindazon közigazgatási, vagy sőt nemzetközi intézkedésekre, melyek a testület által képviselt iparágakra vonatkoznak.

Ily együvé tartozó iparágak a bányászati, a vaskohászati és a fémkohászati; csak egy bányászati és kohászati országos egyesületnek három osztályát képezhetnék.

A Magyarországnál sokkal kisebb Karintiának évek óta meg van a maga bányászati és kohászati egylete; ugyszintén Stiriának. Utóbb a két egylet egyesült, hogy fontos kérdésekben a sikert könnyebben kivívhatta, és a kormánynál való közbenjárása annál hathatósabb legyen. E testület több ízben küldöttségileg adta elő az illető osztrák ministeriumokban a vámpolitikára, közlekedésre, vasutépítésre, hadi felszerelésekre vonatkozó óhajait, és a legtöbb esetben iparviszonyainknak jobban kedvező fordulatot adtak az illető kormányhatározatoknak és intézkedéseknek.

A német mérnök-egyesület, melynek egyik hatalmas osztályát képezik a kohászati szakok, a gép- és vasipar ügyeit intéző kormányközvegeket egyenesen támogatja tanácskozmányaival és határozataival.

Nálunk is tapasztaltuk már a mérnökegyesületnek hasznos befolyását egyes közigazgatási ügyekre, vagy országos érdekű nyilvános intézkedésekre; az erdészeti egyesület pedig észszerű, ügybuzgó és sikeres működése folytán épen szellemi intézőjévé vált az ország minden erdészeti ügyeinek.

Bányászatunk, vas- és fémkohászatunk is egész más lábon állana ma, ha érdekei fölött őrkdő oly egyesülettel dicsekedhetnénk. Sok bánya- és kohóbirtokosokban ezen szakok iránti egészen más érdeklődés ébresztetnék, mert szakjukban bizonyos általános ismereteket szereznének, melyeknél fogva nem csak az évi mérleget, hanem az arra befolyó szellemi tényezőket is méltányolnák figyelmükre.

Sok művelt bányász és kohász, a ki most szellemi tétlenségben elsatnyul, hasznosabb tagjává válhatnék az emberi és szakbeli társadalomnak.

Szóval, az egyesülés erőssé tenne a közügyek befolyásolására, az iparos szellem művelésére és közhasznu ismeretek terjesztésére.

Egyesüljünk tehát, hogy ismét egy lépést tegyünk előre a művelődés terén, hogy szavunknak nyomatékot szerezzünk az európai művelt iparnépek koncertében! „Hon“.

Észleletek a kocsános tölgy, a juharfa és közönséges kőris évgyűrűinek havi növekvéséről.

Közli: Geisinger József, m. k. erdész.

Növényeink változása a mérsékelt éghajlat alatt, rendszeresen megforduló évszakok beálltával ismeretes, látja még a laicus természetbarát is a rügyképzést, a növényrészek pompázó kifejlését a nyári idényben, ennek megállapodását, visszaesését, s nyugalomra térését télen át, végre a levélhullást mint a növénylét körforgásának zárpontját. Ezen ismert jelenségekből iparkodunk kimagyarázni a fák évgyűrűinek képződése módját is; a természet csendes, csodaszerű, s legszabatosabb ténykedését közelebről kell azonban szemügyre vennünk, hogy fogalmat szerezhessünk arról, vajjon mikor, hogyan, mily arányokban keletkezik az évgyűrűk képződése nyaranta?

Kerestem a kitűzött czél eléréséhez közelre vezető utakat és módokat, de bizony én a fák körületének megnézésénél, s az ebből nyert számarányon alapuló következtetések-nél alkalmasabb útmutatót egyelőre nem találtam, egybefoglalom a lehető legrövidebben fáradsággal gyűjtött adataimat, csupán azon egy okból, hogy a fa életének egy nevezetes physiologiai jelenségére fordítsam szaktársaim figyelmét, mert érzem ennek messze kihatását a gyakorló erdész működési terére is.

A méréseket 16—20 éves, ritkán álló, rendes növekvésű, sima kérgű fákon végeztem, a megmérés a fatörzs körületében történt, jól beosztott mérszalaggal, és 1879. ápril havában kezdetvén meg, folytatattott ugyanazon év november végéig, az összehasonlító utánmérések pedig 1880. szeptember végéig teljesítették, az első az évgyűrű képződésére világot vető havi növekedés tehát 1879. május havában észleltetett, s összehasonlító tételekben kifejtve, a következő táblázatban látható:

Az eszközlött méréseknek		Kocsános tölgy			Juharfa			Közönséges kőris		
		földfölötti magassága méterekben								
		0-95	2-37	3-95	0-95	2-37	3-95	0-95	2-37	3-95
száma		a fáknek körülete méterekben								
		0-38	0-27	0-20	0-40	0-35	0-27	0-44	0-39	0-30
i d e j e		a fák körületének növekedése vagy apadása méterekben								
1	május	0-006	0-007	0-006	0-005	0-006	0-005	0-003	0-001	0-002
2	június	0-008	0-009	1-007	0-007	0-006	0-005	0-002	0-001	0-001
3	július	0-009	0-009	0-009	0-008	0-007	0-006	0-004	0-002	0-003
4	augusztus	0-011	0-009	0-009	0-008	0-008	0-007	0-000	0-003	0-003
5	szeptember	0-008	0-007	0-006	0-003	0-003	0-003	0-001	0-000	0-000
6	október	0-005	0-001	0-002	0-004	0-003	0-003	0-002	0-001	0-002
7	november	0-000	0-000	0-001	0-000	0-000	0-000	0-000	0-000	0-000
egész összeg		0-034	0-034	0-031	0-028	0-027	0-023	0-009	0-007	0-009
a körület %-ban		0-08	0-12	0-11	0-07	0-12	0-11	0-02	0-01	0-02
apadás szept.-nov.-ig		0-013	0-008	0-009	0-007	0-006	0-006	0-001	0-001	0-002
az évi növekedés %		0-13	0-12	0-12	0-12	0-12	0-12	0-01	0-01	0-02
állandó növekedés		0-021	0-016	0-022	0-011	0-011	0-017	0-008	0-006	0-007
a körület %-ban		0-06	0-05	0-05	0-02	0-03	0-06	0-01	0-01	0-02

A feljegyzett számok tehát a következő, az évgyűrű képződésére világot vető tényálladékokat szolgáltatják:

1-ör. Tekintve az időtartamot, a kocsános tölgy a növekedés kezdetétől fogva szaporán halad előre, úgy hogy augusztusban, a delelés pontján növekedését megkétszerezte, azután szakadozott arányokban fogyott, s a téli álomra jóformán arány betartása nélkül megy át. A másik két fánem jobban betartotta a növekedés arányát július közepéig, a kőris még augusztus közepén is, a tölgy legtartamosabb növekedésű, holott a kőris már júliusban jutott el növekedése zárlatához.

2-or. Tekintve a termőhelyet, a kocsános tölgy a közép és felső fatörzsön erősebb növekedést mutat mint az alján, habár a mérpontok csak 1.42—1.58 méterre távol esnek egymástól, amint hogy 2.37 mét. magasságban máris öszszeeső mozgás jelentkezik, holott a körület még 3.95 mét. magasságnál is növekszik, miből az következik, hogy az ily arányokban növekvő fatörzs okvetlenül nagy tömörséget érend el. A juharfa a törzs alján bir legnagyobb körületnövekvéssel, mely fölfelé lassankint fogyogat, ellenben a kőris fent is lent is, erősebb növekvést tanusít mint középen, egyuttal a felső törzsrészekben még folyton növekszik, midőn lent már megállapodásra jutott.

3-or. Tekintve a $\frac{0}{0}$ -ki arányt, mind a három fa a törzs felrészén erősebb körületnövekvést mutat ki, mint lent, s ezen sajátság legszembetünőbb a kocsános tölgnél, mely a juharhoz arányitva kétszeresen, a kőrishez mérten majd négyszeresen növekedett; épen fordítva áll ellenben a tölgnél a körület őszi fogyása, mely a törzs felrészén legkevésbé, lent jelentékenyen növekedik, mi azt bizonyítja, hogy ezen fánem az állandó fatömegnövekedés tekintetében a másik kettő fölött nagy előnnyel bir. Feltűnő a juharfánál a körület fogyása őszszel, mely alólról felfelé haladva, a megelőző évi növekedés $\frac{1}{4}$ részénél többet tesz. Okát ezen feltűnő jelenségnek e fánem

nedvbőségében keresem, mely nedvnek szilárd részekre, cellulósákra való kiválasztása tetemes ürpadással járt, s azért lehet oly különleges évgyűrűinek lerakódása. A kőris, kivéve a törzs közepén mutatkozó eltérést, ősszel a körületfogyás ugyanazon törvényeinek hódol, mint a juhar, s ez annál nagyobb figyelmet érdemel, minél bizonyosabb, miszerint ez a magában véve amugyis csekély évi növekedésen esett meg.

Mindezen mozzanatok azon véleményt érlelik meg bennem, hogy minden egyes fanem e tekintetben saját törvényeit tartja be, nemis kételkedem e szerint azon, miszerint fáink magasabb korukban is hasonló, habár megváltozott körületnövekedési folyamatot követnek, és ha ezen észleleteim állanak, akkor nagyon plausibilis azon zárkövetkeztetés, hogy „a több évi ismételt összehasonlító körületmérésekkel, a legifjabb évgyűrűk nyomán történt növedékszámításoknál, ha ezek nem késő ősszel végeztetnek, s az ölek tömfatartalmának megalapításánál s u. t. igen nagy eltérések következhetnek be,“ ha az évgyűrűk növekedésére kiváló figyelmet nem fordítunk, minek folytán igen ajánlanám, hogy az itten csak mintegy figyelembevétel végett felvetett észleleteimet szaktársaim nagyobb mérvben alkalmasabb helyeken, és több fanemen folytatnák, és bővítenék ezen alapon növedékszámításaink hiányait.

Egyesületi közlemények.

Az Országos Erdészeti Egyesület 1880. évi szeptemberhó 19-én Mehálián tartott választmányi ülésének jegyzőkönyve.

Jelen voltak: Tisza Lajos elnök ő excja; Fekete Lajos, Illés Nándor, Szabó Adolf választmányi tagok, és Horváth Sándor, titkári helyettes.

I. A titkári helyettes bemutatja Belházy Emil, Bikkal Nándor és Nickel Zsigmond bírálóbizottsági tagok jelentéseit a Deák Ferencz alapítvány 1879. évi pályázatának eredményéről.

A választmány ezen jelentések alapján az erdőbecsléstan kézikönyvére kitűzött 100 aranyos pályadíjat a beérkezett két mű közül annak ítéli oda, melynek jeligeje: „Nem dicsvágó, de a nemzet szelleme hajt“. E mű a bírálók egyhangú ítélete szerint nem csak relative mulja felül versenytársát, de mint a szakirodalom színvonalán álló munka, abszolút becsel is bír.

A második munka, mely ezen jelige alatt: „Mennyi a fa, számítsd, ha tudni vágyol, mert tévedsz, ha e nélkül tudni véled,“ nyújtatott be, az egyik bíráló szerint szintén tehetséget és szorgalmat árul el. A választmány ennél fogva a közgyűlés elé terjesztendő jelentésében azon reményének kíván kifejezést adni, hogy ezen munka szerzője is hasznos és érdemes tagja leend erdőgazdasági irodalmunknak.

II. Elnök ő excellentiája figyelmezteti a választmányt, hogy a Deák Ferencz alapítvány díjára új pályázat lévén hirdetendő, a pályakérdés megállapítása iránt a választmány-nak kell a közgyűlés elé javaslatot terjeszteni.

A választmány azon szempontból indulva ki, hogy szakirodalmunkban mindenekelőtt a kézi- és tankönyvekben létező hiány pótlendő, elhatározza, hogy a pályázat tárgyául ezuttal

egy magyar erdészeti növénytan megíratását ajánlja, oly feltétellel, hogy a pályázatban a munka elkészítésére, tekintettel a feldolgozandó anyag nagy terjedelmére, két évi határidővel kettős pályadíj tűzessék ki.

A javaslat elfogadása esetére azonban szükségesnek tartja a választmány, a közgyűléstől felhatalmazást kérni arra, hogy a pályázati feltételek kihirdetésével az erdőhasználatlan kézikönyvére hirdetett múlt évi pályázat lejártáig kэшessen, illetőleg, hogy szükség esetében ezen utóbb említett pályázat sikeres eredményének biztosítása érdekében belátása szerint intézkedhessék.

III. A titkári helyettes bemutatja az egyesület 1881-dik évi költségvetésének tervezetét, mely a bevételeket összesen 11.400 forinttal, a kiadásokat ellenben 10.500 forinttal irányozza elő.

A választmány a tervezetnek minden egyes tételét helyesnek találván, a költségvetést egész terjedelmében elfogadja.

IV. Jelen jegyzőkönyv hitelesítésére Illés Nándor és Szabó Adolf t. tagtársak kérettek fel. — K. m. f.

Illés Nándor,

választn. tag.

Szabó Adolf,

választn. tag.

Tisza Lajos,

elnök.

Horváth Sándor,

titk. helyettes.

Az Országos Erdészeti-Egyesület folyó évi közgyűléséről.

Már jó rég ideje annak, hogy közgyűlésünknek e regényes s az erdőszre nézve annyira érdekes vidéken való megtartása terveztetett, s már-már megvalósul a terv, ha a török-muszka háboru közbe nem jó. De a mi halad, az el nem marad; Mehádián mégis összejöttünk, s bátran merjük állítani, hogy

a kik megjelentek, megelégedéssel és kedvesen emlékeznek vissza a Herkules fürdőben töltött két napra; s ha ezen állításunk való, akkor szívesen fogják elolvasni e pár sort, a mely mintegy újra elébök tárja a történeteket.

Nem az ő kedvökért fogtuk azonban kezünkbe a tollat; hanem hogy hirt adjunk azoknak, a kik el nem jöttek, hogy okuk legyen sajnálkozni elmaradásuk felett, kivált ha tőlük függött, jönni vagy maradni; hogy elbeszéljük a történeteket azoknak, a kik el nem jöhettek, hogy legalább képzeletben éljék át a történeteket, együtt örvendve és busongva a jelen-voltakkal.

Mert volt ok az örömré, a búra is elég: örvendetes hirt hozott eleget az elnöki beszéd és a titkári jelentés, búval töltötte el sziveinket az emlékbeszéd.

Az erdőtörvény életbeléptetése, az országos erdőrendészetnek szervezése, az állami erdőgazdaságnak azon ministerium kezébe való áthelyezése, a hol a fiskális irány helyett inkább van kilátás a nemzetgazdasági alapra fektetett gazdálkodásra: örömmel töltik el minden szakjáért érdeklélviseltető erdész kebelét; azon veszteség pedig, a mely a múlt év utolsó napjaiban szakunkat érte, midőn legnemesebb fiát körünkől elragadta a halál: méltán búval tölti el kebleinket, mert a veszteség annál érezhetőbb, mivel igen is korán és váratlanul ért.

Térjünk azonban hivatásunk teljesítésére, a mely nem reflexió, hanem a közgyűlés eseményeinek rövid történeti leírásából áll.

Mehádia vidéke egyesületünkre különösen azon okból volt érdekes, mert közelében van hazája erdőségeink egyik specialitásának, a magyar tölgynek.

Ezen fanemet saját termő-helyén, zárt erdőt képezve látni, nem csekély ingerrel hatott erdész-közönségünkre. Igaz, vannak olyan erdészek is, a kik azon a pár fanemen kívül, a mely

azon erdőt képezi, a melyben gazdálkodnak, többet nem ismernek, de nem azért, mintha nem érdekelné őket más fanem, hanem azért, mert az akadémia növénykertjén kívül nem láttak mást; és még ezek is elbámultak, midőn hírét vették oly fanemnek, a mely Magyarországon erdőt alkot, s a melyről nekik nem is tett említést az öreg Schwartz. A többiek pedig nem bámultak, hanem fejüket csóválták és azt mondták: „nem hiszem“, és mert nem hitték, nem is vállalkoztak a szeptember 18-ára a bálinczi erdőkbe tervezett kirándulásra.

Volt is okuk elég megbánni.

Ezen kirándulás fénypontja volt a közgyűlés kirándulásainak. A bégavölgyi szép tölgyesek újra fölélesztették a bizalmat, hogy van még, és lesz is tölgyes erdők.

A kirándulás szakbeli eredményét majd bővebben is megtalálják t. szaktársaink Szabó Adolf kataszteri központi erdőfelügyelő értekezésében, mi itt csak a fényes fogadtatás pár mozzanatát kívánják vázolni, idézvén egyik barátunk leveléből a következő sorokat:

„17-én indultunk el Temesvárról s a kiszatói állomásnál várakozó kocsikon este érkeztünk a Temes és Béga közötti magaslatra, mely a Bégavölgy fölött emelkedik.

A magaslat alján kezdődnek a bálinczi erdők.

Az erdő szélén tarackklövések hangzottak fel, midőn odaértünk. Az erdő felriadt csendes álmából s százszoros dörgéssel hangoztatá vissza mélyéből a tarack gyöngye hangját. És a viszhang tovább terjedt, felrázta nagy álmukból a vén tölgyeket, míg végre mindinkább elhaló ereje megtört a messze havasok meredek oldalán.

Az álom elrepült a lombok közül s az erdő megélnékvült. Az út egyik kanyarulatánál vakító feny váltotta fel a sötétséget.

Az erdőt a vendégek tiszteletére kivilágították. Az út, mely a bálinczi erdőbe az első kanyarulattól kezdve tovább vezet, lángtengerben uszott.

A jobbra és balra elhuzódó erdőszélen, csekély távolságra egymástól, bengáli tüzek égtek, melyek bűvös világításba helyezték a rengeteget. De a rengeteg maga sötét maradt, mert azon nem volt képes áthatolni a tűz sok szint játszó fénye s ha paradoxnak látszik is: e mesterséges világítás csak arra szolgált, hogy még jobban látsszék az erdő sötétsége, mely messzebb be az erdőbe huzódott vissza áthatolhatlan tömegében s onnan hömpölygött pillanatnyira előre, ha a játszi szellő néha-néha leverte a bengáli tüzek lobogó lángját.

A kép lépten-nyomon változott. Az ég felettünk haragospirosra vált s előttünk félórányi utra égett az erdők széle.

Az ut végén diadaliv volt felállítva, mely szintén tűzben állott s rajta lángbetűkkel e felírás volt olvasható:

„Éljen a magyar erdészet!“

Itt a Baiersdorf és Biach budapesti fakereskedő czég képviselője fogadott. E czég a kincstári erdőket bérben bírja s itt faáru-gyárat rendezett be, melynek telepe szintén fényesen volt kivilágítva. A telepen emelkedő óriási csarnokban Baiersdorf Károly egyleti tag üdvözölt és fényesen megvendégtelt minket és a hozzánk csatlakozott vidékieket, kik közül Patyánszky Elek brassómegyei alispánt említjük meg. Volt pohárköszöntő, s a lakoma után a vidékről ide sereglett hölgyekkel a fiatalság tánczra kerekedett, mely viradtig tartott.

Másnap megtekintettük az erdőt. A bégavölgyi erdők sajátos jelleggel bírnak: a tölgy itt magasan nyulik föl, sudara sugár és vaskos, tanuságot téve a talaj jóságáról és a tölgynek fejlődési képességéről, megfelelő viszonyok között.

Tanulságos volt továbbá midőn az egyesület tagjaival Scheint erdőigazgató megismertette az általa életbeléptetett erdőfelújítási módozatot. Az ebédet egy tölgyfa mellett felállított tölgyfasátorban költöttük el, mely tölgyfa árnyékában a korán elhunyt, kiváló erdész, Wagner Károly ezelőtt egy évvel megpihent, minek emlékeül e tölgyfa ércztáblával láttatott el, melyen Wagner neve és az évszám olvasható.

A tagok egy része 18-án az esti vonattal érkezett Mehádiára.

Érdekes ut volt az. A vasúti indóházakon is meglátszik a kelet jellege, mindenikhöz tágas lugos van ragasztva, befuttatva a szálló venyigéjével. Lugoson, ily lugosban vacsoráltunk.

Már Karansebesnél bealkonyodott, s amint a hegyek közé értünk, már beállott az éj; szerencsére az ég, a mely egész napon át öntötte az esőt, kiderült, s a kelő hold bűvös fényével árasztotta el a kanyargó völgyet a magasba emelkedő hegyekkel, zugó tajtékzó patakokkal s meredek szirtfalakkal.

A legügyesebb regisseur sem rendezhette volna jobban, s ha folytatjuk utunkat Orsováig, most egy bájos, regényes vidék emléke fűződnek Mehádia nevéhez; de nem folytattuk a holdvilágnál utunkat a Dunáig, nappal tettük meg annak egy részét, és láttunk elpusztított erdőket, elparlagosodó lejtőket, melyeknek cserjésein keresztül ki rí a mész törmelék, a víz szaggatta föld, mint a koldus rongyain átlátszik a nyomor.

A vonat áthaladott a porta orientálén; egyikén a leg-hosszabb alagutaknak; magas hegy árnyában láttuk Mehádiát, s végre sípol a mozdony és kiszállunk.

Az indóház török mecset alakjára van építve, de nekünk nincs időnk az építészetet tanulmányozni, sietünk kifelé, mert jó, kényelmes szobára, puha ágyra vágy szivünk, járván már az idő 11 óra felé.

De nem oly könnyen megy ám az; előbb kézhez kell venni a lakás czimét, s azután fölkapni valamelyikére a számos kocsiknak, vigyázva arra, hogy a podgyász el ne tévedjen, mert holnap kereshetjük, s a dolog vége az, hogy uti köntösben jelenhetünk meg az ünnepélyes közgyűlésen.

Végre kocsin vagyunk, s hajrá robog egyik a másik után. Mindjárt ott leszünk. Még egy kanyarulat. Már épületek is látszanak. Csak tovább!

Holdvilágította táj, zúgó patak, égbe meredő sziklák!! Szép, szép, de most emberi lakás után sovároog szívünk.

Végre mintegy félórai hajsza után a fürdőbe vagyunk; beteljesedett rajtunk a példabeszéd: a jó várat magára; igazán kényelmesen és urilag lettünk elszállásolva.

A mehádiai fürdő, a vasuti menetrend szerint „Herkules fürdő“, Mehádiától mintegy félórányira fekszik, a regényes Cserna partján, és tisztán kinestári birtok. Épületei szépek, kényelmesek. Az elsőbb rendüeket az erkélyek kedvessé teszik, melyek úgy vannak szerkesztve, hogy az oldalfalak kiszedhetők, és a szomszéd lakások előttiekkel folytonos tornác állítható elő.

Másnap reggel mindenki sietett, a nap világánál látni a híres szépséget: a fürdőt és bájos környezetét. Senki sem tagadta, hogy meg nem érdemelte volna a sok dicséretet.

A reggeli vonattal megjöttek ama tagok is, a kik Temesváron háltak, vagy a Dunán jöttek az ország különböző részeiből.

Reggel a választmány ülést tartott az elnök lakásán; 11 órakor villás reggelire gyülekeztek össze a tagok, és 12 órakor Tisza Lajos ő Excelentiája megnyitotta a közgyűlést. Érdekes és a magyar erdészet történetében epochát jelző beszédét egész terjedelmében hozzák e lapok, mi tehát csak azon benyomást kívánjuk ecsetelni, a melyet az a közgyűlés

tagjaira tett. Minden arczon meglátszott a meglegedés, s az öröm és tetszés minden arczon tükrözött.

Az elnöki beszédet követő titkári jelentés, a betegen fekvő titkár helyett, Horvát Sándor, kir. al-erdőfelügyelő által felolvasva élénk helyesléssel találkozott, és minden indítványa elfogadtatott.

Ezután elnöknek az erdőtörvény életbeléptetése, a hazai erdőgazdaság érdekeinek megóvása és ügyeinek rendezése, valamint a titkárnak is az egylet ügyeiben, s a hazai erdőgazdaság érdekében kifejtett üdvös munkásságaért jegyzőkönyvileg köszönet szavaztatván, utóbbi évről a közgyűlésnek a betegsége felfelti részvét kifejezésével együtt táviratilag is értesítettet.

Most Illés Nándor olvasta föl az egyesület megbízásából általa szerkesztett ünnepélyi emlékbeszédet az egyesületnek mult év deczember 21-én elhunyt első alelnöke Wagner Károly főerdőtanácsos fölött.

A kitünő emlékbeszédet a közgyűlés ünnepélyes figyelemmel halgatta meg, s az előadás bevégeztére következő mély csend bizonyoságot tett a keblekben ébresztett sajnó érzelmekről.

Ez után az erdőbecslés kézi-könyvére kiirt pályázat eredménye olvastatott föl.

Beérkezett két pályázat, és bírálatra kiadatott Bikkal Nándor kir. erdőtanácsos, Belházy Emil kir. erdőrendezőnek és Nikel Zsigmond akad. tanárnak. Az ítélet egyhangulag a „Nem dicsvágy, de a nemzet szelleme hajt“, jeligés munkának ítélte a pályadíjat, s a jeligés levélke fölbontatván, szerzőkül Scholtz Gyula és Fekete Lajos akad. tanárok neve tünt ki. A zajosan megéljenezett szerzőknek a pályadíj, 550 frt, kiszolgáltatott.

Ezután első alelnökül egyhangulag Bedő Albert, választmányi tagul pedig szavazattöbbséggel Belházy Emil választatott meg.

Végre még az első szkkkérdést Balás Pál lugosi kir. erdőmester vezette be, a szörénymegyei erdőkről tartott igen érdekes előadásával.

A délutánt a vidék megszemlélésére használtuk fel. Az ország e legkiesebb pontjainak egyike oly gazdag természeti szépségekben, hogy megérdemli a fárasztó utat fel a meredek hegyekre, honnan a leggyönyörűbb látkép kerül az ember szeméi elé.

Az erdőborította hegyek még egész pompájukban diszlettek, s a levelek sárguló fonnyadása csak itt-ott kezdett feltűnni. A hegyek alkotta katlanban megélnékült a fürdő, melynek kiválóan diszes és kényelmes épületeiből a fürdővendégek nagyrésze már eltávozott. Az erdészek új életet hoztak ide az évad végén s az ittmaradt kevés vendég, leginkább láb-beteg, irigykedve néztek a kirándulók után.

A kirándulás célja a Coronini magaslat volt. Kényelmes ut vezet fel a magaslatra, s az ut egyes pontjairól is meglepő képek tűnnek szemünk elé a völgyből. Fenn a magaslaton a tájkép valóban elragadó. Mögöttünk és körülöttünk még nagyobb hegyek, melyek csúcsai a felhőkkel játszanak, alattunk a szűk völgy, melyben a Cserna partján a fürdő fekszik s így madártávlatból az óriási épületek gyermekjáték-házaknak tetszenek, lenn az óriási hegyek alján.

A fausztatásra alkalmas Cserna sebes hullámai sekély mederben szelik át haragosan és sebesen a völgyet, melynek folytatását hátunk mögött a Coronini magaslaton túl látjuk, még szebb, még regényesebb alakban, és itt minden, a mi szép, a mi gyönyörködteti a szemet, a természet munkája, melyhez az ember munkája nem járult.

6 órakor volt a közebed, mely után a társalgási teremben a közgyűlés fiatalabb tagjai a vidék bájos hölgyeivel tánczra kerekedve, éjfélig mulattak; az öregebbek pedig kisebb

csoportokban egyesülve, a régi barátokkal majd fiatalkori emlékeiket eleveníték fel, majd a jelen bajaival és vívmányai-val foglalkoztak.

Másnap reggel a Cserna-folyó vizeséseit és a Domogled magaslatot szemléltük meg. A két méternyi vizesés a folyó völgyében, körülbelül fél órányira a fürdőtől, vadregényes sziklák között bátran vetekedik a legszebb tájképekkel. A Domogled szirt félelmetes magasságára már kevesebben vállalkoztak felmenni.

Nem a völgy tűnik fel festői szépségében e pontról, mert az a hegyek egyéb részeiről tetszetősebben mutatkozik. De egy új világ lepi itt meg a szemlélőt. Az 1300 méternyi magasságban levő szirt mögött félmérföldnyire völgy húzódik végig az ormok között, oly vegetációval, minőt a magas hegyeken nem otthonos ember sohasem látott. Délre pedig az Alduna vidéke és Románia tűnik az ember szeme elé a messzeségben a Balkán hegyekkel. Mondanunk sem kell, hogy behatóan megszemléltük utunkban a különböző fanemeket és különösen az itt termő pinus austriaca-ra terjesztettük ki figyelmünket.

Kirándulás után a tegnapi naphoz hasonlóan villásreggeli következett, s azután a közgyűlés folytatása, midőn előbb jelentést tettek a számadás és költségvetés, meg a Wagner Károly alapítvány alapszabályainak fölülvizsgálatára kiküldött bizottságok, s azután letárgyaltattak a szakkérdések, azon különbséggel, hogy a 4 kérdés Bedő betegsége miatt, ki azt bevezetendő lett volna, elhagyatván, Szabó Adolf tartott előadást a temesvidéki erdők felújítási módjáról.

Estve a fürdő előtti sétatér kivolt világítva, és a szirtek fokain tüzek égtek, a mozsárdurrogást pedig százszorosan verte vissza a bérczek sziklafala.

Másnap korán reggel már talpon volt a társaság és $1/2$ 5 órákor utnak indult kocsin Orsova felé.

Orsován a szolgabíró és a város előbbkelői fogadtak, bizonyoságot akarván tenni arról, hogy az erdők fontosságát az ország e távol vidékén is felfogták.

Az utazás a hajón nem lett oly szép, mint a milyennek reméltük; a két napi szép derűre ismét eső következett s a hajó fedélzetén az eső, a hajó termében a rekedt levegő tették kellemetlenné a tartózkodást. Daczolva a rosz idővel, a legnagyobb rész kitarotta a fedélzeten, s gyönyörködött szőke Dunánk szépségén, szemlélte a clasikus emlékű Traján-utját, s kereste a hajdani Dunatenger gátjának szakadási pontját.

Ezen pont csakugyan felismerhető s jellegezve van a két oldal egybevágó rétegzete által.

Báziáson, miután az eső szünni nem akart, a tagok egy része a vasútra szállt, a többi azonban, mintegy 34-en folytatták az utat Kubin felé.

Sötét volt az éjszaka midőn oda értünk, és szerencse, hogy gondoskodva volt rólunk, mert az oly állomás, ahol a négy égtáj képezi a szoba falát, a föld a párnát, felhő a dunnát. Szives házigazdáink a kubiniak azonban nem hagytak e kedves lakáson, de gyors lovaikkal bevittek a sötétbe és számos pocsogón keresztül vágatva ős Kevevárának földhányásai sötétlettek előttünk, midőn a taraczk durrogása, melytől lovaink majd hogy el nem ragadtak, végre jelenté, hogy Kubinon vagyunk.

Kubin! Szép alkalom volna megörökíteni nevedet e lapok hasábjain, de locs-pocs, nyakamban zuhogó eső az csak egyedül a mi rólad emlékemben megmaradott. Hallgatok hát, irigyelve azon két szaktársat, a kik vendégszerető falaid között maradva, szép asszony körében töltötte a napot, mig mi áztunk m. p. ugyancsak.

Áztunk, pedig a deliblati homokpusztát akartuk megtekinteni, a mely unicum a maga nemében. Ez az egyetlen homok pusztánk, a melyen ezer meg ezer holdakra megy a sívó homok területe.

De mi ebből vajmi keveset láttunk, esőköpenyegeinkbe burkolva, esernyőink alá huzódva vártuk a boldog pillanatot, midőn . . . a taraczk durran.

És ime csakugyan halljuk a kedves hangokat: „Deliblaton vagyunk.“

Igen ám, de ez a falu, a pusztá még pár óra járásnyi, és mert zuhog az eső, nem megyünk a sívó homokra, hanem egyenest a tanyának tartunk.

Isten neki!

Ujra neki vágunk a víznek, mert mint a mesében „köd előttem, köd utánam,“ itt víz előttem, víz utánam, víz fölöttem, víz alattam.

Utközben a helybeli erdész a faiskolákhoz hajtattott, s bár igen érdekelték volna mindnyájunkat, azért egyikünk sem szálolt volna le a világerért mert már ugy is elég lucskosak voltunk.

Végre ismét durrogtak a taraczkok, s most csakugyan a tanyára érkeztünk. Volt pedig a tanya szép nagy vászon sátor, belül padokkal és terített asztalokkal, diszitve különféle borokkal, közöttük az oly kedvelt karlócaival.

Most ismét felderült a kedv; mert az igazi erdészből még az árvíz sem mossa ki egészen a kedélyességet.

Előbb azonban a közgyűlést kelle bezárni; mire elnökül ezen közgyűlés körül oly sok érdemet szerzett Scheint Adolf temesvári jószágigazgató megválasztván, Schölcz Ottó és Hajós Gyula indítványa fölött hozott határozat után a közgyűlés bezáratása, után asztalhoz ült a társaság, és következett a vidám pohárköszöntések hosszú sora, éltetve a közgyűlés minden

nevezetesebb, az egylet minden munkásabb, a társaság minden kedveltebb tagját.

De mint mindennek van vége, ugy ezen kedélyes és jó ebédnek is vége lett, és ismét neki kellett indulni az esőnek.

Hallgatok azonban róla, mert megesk, hogy e leírást is nemcsak e miatt fogják nedvesnek nyilvánítani.

Végre valahára megérkeztünk Jaszénára, a mely vasuti állomás Báziás és Temesvár között, és első dolgunk volt átöltözökdni, a kinek volt mibe, és megszáritkozni. A váróterembe lépő idegen ugyancsak elbámult volna fölöttünk! — Jól, rosul szárazba jutva, egypár Deliblatról magunkkal hozott karlóczaiból forralt melegítövel magunkat föléesztve, a bucsu keserü pillanatain átesénk és a Temesvár felé siető vonatban elhelyezkedve neki indultunk azon hazának, a hol ismét egyszerű erdészek lettek a közgyülesi tagokból.

*
* *

Vadászati tudósítás.

K a s s a, 1880. évi okt. 15.

1880. évi októberhó 10-ke nevezetes nap fog maradni a kassai Nimródok s különösen a jelzett napon a Tökés s Bankó közti erdökben rendezett vadászaton részt vett puszkások életében!

25 éve már annak, hogy Kassa sz. kir. város mintegy 33.000 holdnyi erdőségeiben medve nem ejtetett, s ime mult vasárnapon, a midőn legfeljebb egy kis nyullal vagy hasznavehetlen bundával biró rókával, s legjobb esetben egy sovány vaddisznóval volt reményünk találkozni s ismeretséget kötni, mindjárt az első hajtásban egy felette nagy, 250 kilót nyomó, jó húsban levő fekete maczkó jött halálthozó fegyvereink elé.

Nem akarom a vadászat menetét hosszadalmasan leírni, annál kevésbbé, mert remélhetem, hogy ugy a tekintetes szerkesztő ur, mint tisztelt szaktársaim, a „Pesti Napló“, „Pester Lloyd“ vagy más nagyobb napilap esti kiadásában olvasták annak részletes történetét, megemlítem csak röviden, hogy a második, illetőleg harmadik hajtásban ismét egy-két csecsemővel megáldott nagy anyamedvét volt szerencsénk egy a czélt tévesztett golyóval megijeszteni.

De miután a bundáját hagyott him medve feletti tulajdonjog végett a vadásztársaság két pártra szakadt, tisztelettel felkérem tekintetes szerkesztő urat, miszerint méltóztassék megengedni, hogy ugy a vadászat szabályaiban jártas szerkesztő urat, mint Diana istennőnek hódoló szaktársaimat felhivhassam, hogy alább előadottak feletti véleményüket s nézetüket az „Erdészeti Lapok“ utján a jelzett vadászaton részt vett nimródokkal közöljék.

Ugyanis legelőször B . . . kassai ügyvéd ur volt szerencsés a medvére duplázni, s amint a medvén látható is volt, mindkét golyója talált, s pedig az egyik a medve nyakát érintette, a másik pedig hasába furódott.

A medve ezen felköszöntésre a hajtók sorát keresztül törve, a völgyben egy pocsolyában igyekezett sebei által okozott fájdalmait enyhíteni.

Ugyanezen hajtás újra vétetvén, a már is megsebesített maczkó mintegy $1\frac{1}{2}$ óra szünet után 7—8 lépésre L százados ur előtt állott meg, ki mindkét csövét egyszerre eldurrantva, a medvét szintén nyakba lőtte, mire az ordítva a sűrűbe ugrott s mintegy a puskástól 25—30 lépésnyi távolságra, halva rogyott össze.

A bonczolás alkalmával kitűnt, hogy egy golyó 2 bordát törve, a medve tüdejébe hatolt s halálos sebet ejtett, mely okvetlenül a medve vesztét okozta.

Miután ezek szerint ugy B . . . ur, mint L . . . ur sebesítette meg a medvét, mindkettő a medve bundájára tart igényt, és sem az egyik, sem a másik nem akar tágitani.

Már most tisztelt szerkesztő ur s szaktársaim, méltóztásának határozni, hogy kié a maczkó! azé-e, ki legelőször sebesítette meg, s kinek lövései után még másfél óráig barangolt, habár jólehet, hogy ezen sebek folytán is elveszett volna, vagy azé, kinek lövésére 25 lépésnyi távolságra halva rogyott össze!*)

A különben jó barátságban s kedélyességben élő kassai vadásztársulat tagjai között, ezen kérdések miatt, oly feszültség jött létre, hogy örömmel venném, ha az egyes tagok, illetékes helyről származó ítéletbe belenyugodva, ismét a jó hangulatnak s barátságának adnának helyet, miért is becses nézetének nyilvánításáért esedezve, maradok mély tisztelettel tekintetes szerkesztő urnak alázatos szolgálója

Véssey Ferencz,
kir. al-erdőfelügyelő.

A f a p i a c z r ó l .

Közli: Bedő Albert.

B u d a p e s t , o k t ó b e r - h ó 2 5 .

A faüzlet körében figyelemre méltóbb változás mult tudósításunk óta nem történt, s bár a belföldi fogyasztásra szánt vásárok befejezésökhöz közelednek, az árakban még sem észlelhető javulás. És e jelenség a külföldi fa versenye miatt még oly piacon is áll, mely ez évben a multakhoz képest fokozott faszükséglettel birt, mint például Budapesten, hol a

*) Minthogy a medve az első lövéssel úgy elmehetett volna, hogy nem is lett volna található: nézetünk szerint tulajdonosa a második lövő. A szerkesztő.

megindult tömegesebb építkezések daczára is az árak változatlanul mérsékelten állanak.

Fakereskedőink körében egyébiránt nem lankad a remény az iránt, hogy a jövő tavasz élénkebb üzletet hozand s erre való tekinttel már is utánnéznek a kellő készletek biztosításának.

Egészben véve a mai helyzet szerint a fenyőfaárak állandók, a tölgyfaárak szilárdak és inkább emelkedők, a vasuti talpfák keresettek.

Egyes piacokról a következő ártételeket közölhetjük :

Pozsonyban. Egy méter bükk- vagy gyertyán hasábfa		5	frt.
Egy méter tölgy- és szil hasábfa		4.50	"
" " éger hasábfa		3.50	"
" " fenyő "		3.25	"
" " nyár- és füz hasábfa		3	"
" köbméter épület- és szerszámfa az erdőn, tölgy, kóris és szil, 10—15 cm.-től kezdve 96—100 cm. vastagságig, és 2—2.9 métertől kezdve 13—13.9 mtr. hosszúságig 7 frt 30—32 frt 30 kr, átlagban pedig		16.80	"
Székes-Fehérvárott. Egy méter cser hasábfa		4.50	"
Egy mtr. bükk- vagy gyertyán hasábfa		4	"
" " nyár hasábfa		2.10	"
100 drb luezfenyő deszka 5 m. hosszú, 23.7 cm. széles és 2.6 cm. vastag		58	"
100 drb jegenyefenyő deszka 5 m. hosszú, 23.7 cm. széles és 2.6 cm. vastag		45	"
100 drb vörösfenyő padló 5 m. hosszú, 29 cm. széles és 7.9 cm. vastag		450	"

100 drb erdeifenyő padló 4 m. hosszú, 29 cm. széles és 5. ₃ cm. vastag	130	frt.
100 drb bükk padló 4 m. hosszú, 29 cm. széles és 5. ₃ cm. vastag	170	„
100 drb kőris és szil padló 4 m. hosszú, 29 cm. széles és 5. ₃ cm. vastag	230	„
100 drb luczfenyő, fűrészelt épületfa, 5 m. hosszú, 7. ₉ cm. széles és 7. ₉ cm. vastag .	65	„
100 drb jegenyefenyő, fűrészelt épületfa, 5 m. hosszú, 7. ₉ cm. széles és 7. ₉ cm. vastag .	45	„
100 drb fenyőléc 5 m. hosszú, 5. ₃ cm. széles és 2. ₆ cm. vastag	11	„
100 darab erdeifenyőléc 5 m. hosszú, 5. ₃ cm. széles és 3. ₃ cm. vastag	12	„
Egy szál luczfenyő faragatlan épületfa 4—8 m. hosszú, 5. ₃ cm. átmérőjü	0. ₂₅ —1	„
Egy szál jegenyefenyő faragatlan épü- letfa 4—8 m. hosszú, 5. ₃ cm. átmérőjü	0. ₃₀ —1. ₅₀	„
A vastagabb és hosszabb fenyőszálfák vékonyabbja köbméterenként vékonyabbja	10	„
Vastagabbja köbméterenként	14. ₅₀ —10	„
Tölgy épületfa, faragatlan, köbméteren- ként	20—26	„
Bükk épületfa, faragatlan, kbmtként	16—20	„
1000 darab fenyőszindely	6—7	„
Egy drb vasuti talpfa kivetője (Aus- schuss)	0. ₉₀ —1. ₂₀	„
Egy métermázsa cserkéreg	4. ₅₀	„
Debreczenben. Egy mét. tölgy hasábfa	5	„
Egy méter nyír hasábfa	2	„
Egy szál luczfenyő deszka 4. ₇ m. hosz- szu, 32 cm. széles és 1. ₄ cm. vastag	0. ₃₆	„

Egy szál luczfenyő deszka 5. ₆ m. hosszu, 24 cm. széles és 3. ₃ cm. vastag	0. ₈₄ frt.
Egy szál tölgy padló 4. ₀ m. hosszu, 26 cm. széles és 8 cm. vastag	2. ₃₉ "
Egy szál luczfenyő fűrészelt épületfa 4. ₇ m. hosszu, 7. ₉ cm. széles és 7. ₉ cm. vastag	0. ₅₀ "
Egy szál luczfenyő fűrészelt épületfa 6 m. hosszu, 26. ₄ cm. sz. és 31. ₆ cm. vastag	11. ₄₀ "
Egy szál luczfenyő fűrészelt épületfa 4. ₇ m. hosszu, 5. ₃ cm. sz. és 4 cm. vastag	0. ₁₅ "
Egy szál lúczfenyő épületfa, faragatlan, 8 méter hosszu, 16 cm. átmérővel	3 "
Egy szál lúczfenyő épületfa, faragatlan, 10 méter hosszu, 20 cm. átmérővel	4 "
Egy szál lúczfenyő épületfa, faragatlan, 12 méter hosszu, 26 cm. átmérővel	5. ₅₀ "
Egy szál tölgy épületfa, faragatlan, 8 méter hosszu, 30 cm. átmérővel	4. ₄₅ "
Egy szál tölgy épületfa, faragatlan, 10 méter hosszu, 37 cm. átmérővel	8. ₄₉ "
1000 fenyőzsindely 47. ₅ cm. hosszu	7. ₅₀ "
" " 36. ₉ " "	6. ₅₀ "
Kassán. Egy köbméter tölgy épületfa	10 "
Egy köbméter fenyő épületfa	5. ₆₀ "
" " tölgy fűrészáru	24—28 "
" " fenyő "	12—13 "
" " szőlőkarófa	2. ₈₀ "
" méter bükk hasábfa	3 "
" " tölgy és nyir hasábfa	2. ₅₀ "
" " fenyő hasábfa	1. ₅₀ "
Nagy-Váradon. Egy mét. cser hasábfa	3. ₅₀ "
Egy méter tölgy hasábfa	2. ₉₀ "

Egy hektoliter faszén	0.80	frt.
„ szál luczfenyő deszka 3.8 m. hosz- szu, 32.5 cm. széles és 2.5 cm. vastag . . .	0.55	„
Egy szál bükk deszka 3.8 m. hosszu, 32.5 cm. szélés és 2.5 cm. vastag	0.70	„
Egy szál luczfenyő padló 3.8 m. hosszu, 32.5 cm. széles és 5 cm. vastag	1.10	„
Egy szál bükk padló 3.8 m. hosszu, 32.5 cm. széles és 5 cm. vastag	1.70	„
Egy szál luczfenyő lécz 3.8 m. hosszu, 5 cm. széles és 2.5 cm. vastag	0.07	„
Egy szál luczfenyő, bükk és gyertyánfara- gatlan épületfa 8 m. h, 30 cm. átmérővel . . .	6	„
Egy szál kőris faragatlan épületfa 8 m. hosszu, 30 cm. átmérővel8	„
1000 drb fenyőzsindey 35.6 cm. hosszu . . .	3.50	„
„ „ „ 40.7 „ „	4.40	„
Egy drb evedző rud vagy kormányszál . . .	0.60	„
„ „ szarufa	0.50	„
„ „ kormányzék	0.80	„
100 drb keréktalp	4.10	„
„ „ küllő	3.15	„
„ „ tengely	60	„
„ „ széldeszka (karaj) I. oszt.	40	„
„ „ „ „ II. „	30	„
„ „ hordódonga 115 cm. hosszu, 10 cm. széles, 4 cm. vastag	9	„
100 drb hordódonga 200 cm. hosszu, 15 cm. széles, 5 cm. vastag	18	„
Egy métermáza gubacs	11.50	„
„ „ hamuzsir nyers	12	„
„ „ „ kiégetett	18	„

Aradon. Egy méter cser, bükk és szil		
hasábfá	.	3 frt.
Egy méter tölgy hasábfá	.	2.40 "
Egy hektoliter faszén	.	1.30 "
" köbméter luczfenyő fűrészáru	.	19 "
" " " faragatlan épü-		
letfa	.	12.70 "
Egy darab fenyőheveder	.	1 "
" " kormány szál	.	0.80 "
100 " keréktalp	.	6 "
" " küllő	.	2.50 "
" " tengely	.	60 "
" " széldeszka	.	25—30 "
1000 darab zsindey	.	7.50 "
100 darab tölgy hordódonga 90 cm.		
hosszu, 13 széles és 4 cm. vastag	.	15 "
A hordódongák rendszeren ürmérték szerint		
adatnak, hektoliterenként	.	1.60—2.40 "
Egy métermázsa cserkéreg (tölgy)	.	4 "
" " gubacs	.	18 "
" köteg 5 kilo súlyu hárs	.	0.85 "

F e l h i v á s .

Az Országos Erdészeti Egyesületnél Wagner Károly emlékére barátai és tisztelői által tett alapítvány folyó 1880. évi kamatja az egyesület által oly erdőtisztek vagy erdészeti altisztek segélyre szorult özvegyeinek vagy árváinak, kiknek férjük vagy atyjuk az egyesületnek állandóan és legalább 5 éven át tagja volt, az alapítványi szabályzat értelmében ez évre kiadandó lévén: felhivatnak mindazok, kik ezen segélyezésre igényt

tarthatnak, hogy okmányokkal igazolt ez iránti kérelmököt, melyben a folyamodó vagyoni viszonya és a segélyre szorultság indokai is előadandók, legkésőbb folyó évi novemberhó 15-ig az Országos Erdészeti-Egyesület titkári hivatalához (Budapest, Holdutca, 21. sz.) bérmentve beküldeni sziveskedjenek. — Budapest, 1880. októberhó 7.

Az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatala.

Hirdetmény, a folyó 1880-ik évben tartandó „erdészeti államvizsga“ tárgyában.

28.158. szám. Az „erdészeti államvizsga“ folyó évi novemberhó 8-ik és következő napjain a fennálló szabályzat értelmében Budapesten az Országos Magyar Gazdasági egyesület „Köztelkén“ délelőtt 9 órakor fog megkezdetni és folytatólag megtartatni.

A vizsgára jelentkezők felhivatnak, hogy a vizsga letehetésére nyert engedélyüket a vizsga kezdete előtt a bizottság elnökének bemutatassák.

Budapesten, 1880. évi szeptemberhó 17-én.

*A földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi
m. k. miniszterium.*

Hirdetmény, a folyó 1880. évben tartandó erdőőri szakvizsgák ügyében.

Az erdőőri szakvizsgák folyó évi novemberhó 8-án és a következő napokban Budapesten, Pozsonyban, Besztercebányán, Kassán, Ungvártt, M.-Szigeten, Kolozsvártt, Temesvártt és Szombathelyen, a vármegye házánál délelőtt 9 órakor fognak megkezdetni és folytatólag megtartatni.

Felhivatnak tehát mindazok, kik ezen szakvizsgát letenni szándékoznak, hogy hiteles bizonyítványokkal felszerelt folya-

modványukat a vizsgák székhelyeire nézve illetékes kir. erdőfelügyelőkhöz nyújtásuk be; megjegyeztetvén, hogy azok, kik Ungvártt kívánják vizsgát tenni, a kassai, — azok pedig, kik M.-Szigeten, a szatmári kir. erdőfelügyelőhöz kell, hogy kérelmüket intézzék.

Kelt Budesten, 1880. évi októberhó 2-án.

*A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi
m. kir. ministerium.*

Különfélék.

A telített vasuti talpfa tartósságáról. F a y o l, a commentryi-köszénbánya mérnöke, egy rőpiratban, mely a párisi 1878-ki világtkiállítás alkalmából jelent meg, a következő adatokat közli:

Sorszám	F a n e m	Hány évvel ezelőtt he- lyezettett a talpfa a pá- lyatestbe?	Telítési mód	A talpfa minősége
1	Bükk	11 évvel	Boucherie-féle	Kicsérletetik.
2	"	12 "	" "	Még nem cseréltetik ki.
3	"	16 "	" "	"
4	"	18 "	" "	"
5	"	20 "	" "	Kicsérletetik, mert azon helyen, hol a sínek felszegeztek, korhadt.
6	Tengeri fenyő	15 "	" "	Kicsérletetik. A gyantás szijács a telítési folyadékot nem vette fel.
7	" "	8 "	Légüres térben rézgálicszal telítve	Csupán állomási mellékvágányoknál használható.
8	" "	10 "	Légüres térben rézgálicszal telítve	Csupán állomási mellékvágányoknál használható.
9	" "	12 "	Légüres térben rézgálicszal telítve	Csupán állomási mellékvágányoknál használható.
10	Tölgy	12 "	Nem telítve	Egészséges.
11	"	16 "	" "	Állomási mellékvágányoknál használható.
12	"	20 "	" "	Kicsérletetik.
13	"	12 "	" "	"

A fenti táblázatban kitüntetett bükk vasuti talpfa, a Boucherie-féle mód szerint telítve, legalább is a tölgy talpfa tartósságát éri el.

China erdeiről a párisi világtárlat catalogusában következő adatok foglaltatnak: Az északi tartományok, Shenking kivételével, alig vannak beerdősítve. E tartományban *Quercus obovata* Bunge, *Quercus mongolica* Fisch és *Qu. castanea folia* C. A. Mey képeznek zárerdőket, mikhez *Pinus sinensis* Lamb. is járul olykor, de *abies* fajok errefelé nem tenyésznek. Az E. sz. 30⁰-tól délre *Cunninghamia sinensis* R. Br. *Larix Kaempferi* Lamb. uralkodnak; Shantung északnyugati tartományokban *Paulownia imperialis* Catalpa Bunge is található. Még délebbre *Rhus Cotinus* L., *Rhus semialata* Murr., *Rhus vernicifera* D. C. és *Eleacoccus vernicifera* Fuss. lépnek fel, mely két utóbbi olajnedvei által válik hasznavehetővé. A Yancsekiangtól északra találunk nyárfaféléket, így *Populus tayang*, *P. venusta*, *P. coricea*, *P. arcuata* mind kitünő könnyű műszerfát szolgáltatnak. Benn a központi tartományokban *Eleacoccus*, *Stellingia sebifera* Meh, *Rhus succedaneo* L., *Ligustrum glabrum*, *Ligustrum japonicum* Thunb. uralkodnak, míg Kianginban (30—350 é. sz.) nagyszerű ligeteket képez a selyemhernyók táplálására ültetett *Morus alba* L. Még beljebb a papírmálna *Broussonetia papyrifera* Vent, továbbá *Gleditschia sinensis* Lan., *Melia Azadirachta* L. (jeles butorfával), *Laurus Camphira* L. stb. csoportosulnak. Kwangtungban *Cassia lignea* Blackw. (a fahéj pótszere), különféle pálmák *Chamaerops excelsa*, *Cocos Areca*, lenn a szigetségen a bananak (*Musa*) *Mungifera*, *Ficus indica*, *Ficus repesis* képezik a *tropicus* faj alkateleseit.

A mammut fenyő. A *Wellingtonia gigantea* californiai fenyő (*Sequoia gigantea* Endl.) geographia elterjedéséről Hoocker után feljegyezzük, hogy a Csendes oceán mellett mintegy 800 kilométernyi övben ékíti Amerika nyugoti partjait, jelesen Sierra Newadat, s ott 1500—2000 m. magasba felterjedve, a magas régiók zord klímájához teljesen alkalmazkodik. 1875-ben egy ledöntött törzs vastagsága 20·48 m. találtatott s 2125—2139 évgyűrűt számláltak meg rajta. Magasság 83—97 méter. Fájának tartósságára fényes bizonyítékot képez egy eset, melyben egy 380 évesnek talált ezüst füz nőtt ki egy ledólt mammut fából, melynek fája még mindig rendületlenül tar-

totta magát. Csakhogy az emberi kapzsiság ezeket is a mammutok sorsára juttatja maholnap. Tömérdek fűrész pusztítja azokat naphosszant, s minthogy a fiatalabbak feldolgozása kevesebb bajjal jár, elébb ezeket irtják ki, s utoljára a talajjavítás czimén használhatatlan vén törzseket lehamvasztják. Szerencsére a 15 lábnál vékonyabbak irtását törvény korlátolja, de így is foltokra szakadozott az egykori rengeteg, s egy század után aligha marad pusztítani való. —s.

Halálozás. G ö t z Károly, urad. erdész meghalt. A boldogult legrégebbi tagjaink egyike volt. Béke poraira!

Magyarosodunk. K o v a c s i c s Ede, m. k. főerdész nevét „Füredi“-re, S e i d e Gyula k. al-erdőfelügyelő pedig „Hajós“-ra változtatta. Éljenek!

Változás az erdészeti szolgálat körében. A m. kir. pénzügyminister a selmeczi bánya- és erdőakadémián az erdőhasználati tanszék mellett üresedésben lévő tanársegédi állomásra K o z m a József, m. k. erdőgyakornokot nevezte ki.

Francia szakkönyvek jegyzéke.

A francia erdészeti irodalom bő termékenységéről tanuskodnak azon szakkönyvek, melyeket az 1878. évi világiállítás alkalmából a francia erdészek irtak, s melyek névszerint következők :

1. Notice sur le débit des bois de feu, leur mode de vente et les procédés de carbonisation usités en France, par M. Larzillière, sousinspecteur des forêts.

2. Notice sur le contrôle et la comptabilité relatifs à la gestion des forêts, par M. Boppe, inspecteur des forêts, chef du service de l'inspection de Nancy.

3. Notice sur le gemmage du pin maritime, par M. Croizette Desnoyers, garde general des forêts.

4. Rapport de la commission instituée pour l'expérimentation du procédé d'écorçage des bois par la chaleur, dit se nomaison.

5. Notice sur le terrain tertiaire miocène de céreste et subsidiairement sur celui de bois-d'asson (Basses-Alpes), par M. Fliche professeur d'histoire naturelle à l'école forestière de Nancy.

6. Notice sur le débit et les emplois du sapin, de l'épicéa et du mélèze, par M. Gallot, sous-chef à l'administration centrale des forêts.

7. Remarques sur deux variétés d'épicéa, par M. L. Breut, sous-inspecteur des forêts.

8. Observations météorologiques faites de 1877. à 1878. par M. Fautrat, sous-inspecteur des forêts.

9. Notice géologique et forestière sur la montagne de la serre (Jura) par Ed. Gouget, sous-inspecteur des forêts.

10. Notice sur l'élagage des arbres, par M. A. Martinet, sous-inspecteur des forêts.

11. Notice sur les cartes, dessins, modèles et ouvrages relatifs aux travaux du service du reboisement des montagnes dans le Bassin de la Durance (Basses et Hautes-Alpes), rédigée par P. Demontzey, conservateur des forêts, ancien chef du service du reboisement des Basses-Alpes.

12. Notice sur département de la Lozère, par M. Grosjean, inspecteur des forêts.

13. Notices sur la règle à cubage des arbres, exposée par M. de Montrichard, sous-inspecteur des forêts.

14. Notices sur le débit et les emplois du châtaignier, des érables, du prêne, des ormes, par M. Bruand, sous-inspecteur des forêts; de l'aune, du bouleau, du saule, du tilleul, du tremble, par M. Larzillière, sous-inspecteur des forêts; du charme, par M. Gast, sous-inspecteur des forêts; de l'alisier, du cerisier-merisier, du cornouiller, du condrier, du micocoulier, du poirier, du pommier, du robinier, du sorbier-cormier, par M. Rivet, sous-inspecteur des forêts.

15. Note sur deux nouveaux procédés ayant pour effet d'activer le développement des racines latérales du chêne dans la culture en pépinière par M. H. Levret, sous-chef du bureau des travaux à l'administration des forêts.

16. Notice sur l'industrie des écorces à tan, par M. de Kirvan, sous-inspecteur des forêts.

17. Notice sur le débit et les emplois du chêne pédonculé, par M. Gallot, inspecteur des forêts à l'administration centrale des forêts, et par M. Gast.

18. Notice sur les étais de mines en France, par M. Thélou, sous-inspecteur des forêts.

19. Études sur la truffe par A. George-Grimblot, inspecteur des forêts.

20. Météorologie comparée agricole et forestière. Rapport à M. le sous-secrétaire d'état, président du conseil d'administration des forêts.

21. Notice sur les divers emplois du hêtre, par M. Croisette-Desuoyers, garde général des forêts.

22. Les Bostriches. — Leur invasion dans le Jura. — Notice par M. Grandjean, conservateur des forêts.

23. Notice sur l'emploi du bois dans la fabrication du papier, par M. Jolivet, sous-inspecteur des forêts.

24. Notice sur les dunes de la Coubre (Charente-inférieure), par M. de Vasselot de Régné, inspecteur des forêts.

25. Notice sur la collection d'efflorescences recueillies dans les terres noires des Hautes et Basses-Alpes et de la Drôme, par M. Granier, inspecteur des forêts à Valence, membre de la société géologique de France.

26. Notice sur les procédés de lever des plans et sur leur application au cadastre et aux autres services publics, par M. Berré et L. Roussel, professeurs à l'école forestière.

27. Note sur la culture du bambou et ses usages industriels dans la région des Pyrénées et dans le sud-ouest de la France, par M. A. Calvet, sous-inspecteur des forêts.

28. Monographies de travaux exécutés dans les Alpes, les Cévennes et les Pyrénées.

Erdészeti rendeletek tára.

Utasítás az erdei kihágási bíróságok által használandó érték- és árszabályzatok kidolgozásánál követendő eljárásról.

(Az erdőtörvény 85. §-ában foglalt határozat alapján kiadta a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministerium 1880. évi 24.432. szám alatt.)

Az 1879. évi XXXI. törvénycikk 85. §-a értelmében erdei kihágások birói tárgyalásánál az eltulajdonított dolog értéke, a kártérítési összeg és a hajtópénz előre megállapított állandó érték- és árszabályzatok alapján szabandó meg.

Ezen szabályzatokat ugyancsak az említett törvénycikk idézett szakasza értelmében a közigazgatási bizottságok tartoznak a kir. erdőfelügyelőkkel egyetértésben elkészíteni.

Minden törvényhatóság számára külön érték- és árszabályzat készítenendő, és pedig a szerint, a mint a vidék különböző részein e tekintetben kisebb vagy nagyobb különbsétek mutatkoznak: egy vagy több.

A közigazgatási bizottságok által kidolgozott szabályzatok jóváhagyás végett a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministeriumhoz terjesztendők fel, jóváhagyás után pedig közhírré teendők.

Ha egymással összefüggő erdőterületek több törvényhatóság területén fekszenek, a szabályzatot az érdekelt közigazgatási bizottságok és erdőfelügyelők közösen állapítják meg.

Minden érték- és árszabályzat három évről három évre, vagy ha időközben jelentékenyebb árváltozások állanak be, ennél is rövidebb időközökben annyiszor, a mennyszer szükséges, újból állapítandó meg.

A szabályzatok kidolgozásánál, az elősoroltak megtartása mellett, a következő elvek és részletes utasítások követendők.

1. §. Az érték- és árszabályzatok úgy szerkesztendők, hogy azokban az illető kerületben előforduló és erdei kihágás tárgyát képezhető minden fa választék és más erdei termék értéke vagy ára feltalálható legyen.

2. §. Miután erdei kihágás tárgyát csak olyan erdei termékek képezhetik, melyek felhasználásra vagy eladásra feldolgozva nincsenek, érték és ár gyanánt, az alább következő 13. és 14-ik §-ban megjelölt esetek kivételével, mindig a tőérték, illetőleg tőár, vagyis azon érték és ár veendő fel az érték és árszabályzatba, melylyel valamely erdei termék eredeti termő-, vagy előfordulási helyén, még mielőtt eladásra vagy felhasználásra feldozgatnák, bír.

3. §. Egységekül, melyekre az érték és ártételek számítandók, a következő mértéknek alkalmazandók:

a) a nagyobb méretű épület- és haszonfánál, a vastagabb számfá választékoknál, továbbá a tűzifánál és tuskófánál: a t ö m ö r k ö b m é t e r ;

b) a vékonyabb épületfánál (szarufa, evezőrud stb.), a vékonyabb szerszámfánál (távirdapózna, szekérrud, petrenczerud), továbbá a mezőgazdasági fánál (komló-, bab-, szőlőkaró stb.) és minden más, darabszám szerint értékesített választéknál: a darabszám;

c) az ág- és galyfánál, vesszőnél és tövisnél, továbbá dült fánál, száraz fahulladékoknál, forgácsnál és csak tüzelésre alkalmas fakéregnél, ugyszintén a falomb-, moha-, alom-, termőföld-, mészkő-, agyag-, tőzeg-, gyephant- és fagyökéknél: a kétfogatu szekér vagy szán-, a taliga vagy kézi szán, és a férfi-, női- és 14 éven alóli gyermekteher;

d) cserzésre használható tölgy- és lúczkéregnél: az ürméter, vagy az átmérő- és hosszúság megjelölése mellett: a köteg vagy kéve;

e) gubacs-, makk- és más erdei famagvagnál és az erdei gyümölcsöknél: a liter-, illetőleg hektoliter.

f) gyanta és hasonló termékeknél: a kilogram;

g) vízépítkezésekre használt pözsnel, továbbá a fonóvesszőféle választékoknál, az átmérő megjelölése mellett: a köteg vagy kéve;

h) végül csemetekertek ültőnczeinél és ertvények csemetéinél: a négyszögöl, utóbbiaknál egyszersmind a katastrális hold és a csemete darabszám is.

4. §. Az egységi árak és értékek, az illető vidék különböző árvizonyainak figyelembevételével, a fennálló tényleges ár- és érték-adatok alapján (a 10. §-ban leirt módon) állapítandók meg.

5. §. Ezen adatok beszerzése céljából a törvényhatóság összes erdőbirtokosai felhivandók, hogy erdőtermékeiknek árait a közigazgatási bizottság által ezen célra kiadandó mintának megfelelően készítenő kimutatásokba összefoglalva, a szolgabíróságok útján a közigazgatási bizottságoknak betérjesszék. Tájékozáslul figyelmeztetendők a birtokosok, hogy kimutatásaikba fanem, választék és értékesség szerint elkülönítve, minden előforduló és erdei kihágás tárgyát képezhető erdei terméket felvegyenek, s a 3. §-ban előszabott mértékegységek szemmel tartásával minden egyes ilyen termékre nézve kitüntessék:

a) a fennálló tőárakat illetőleg olyan termékeknél, melyek adás-vevés tárgyát nem képezik, értékkel azonban mégis bírnak (korhadékföld, moha, ültőnczök, csemeték) a tőértékeket;

b) a fennálló piaczi, illetőleg raktári árakat;

c) a termelési költségeket, értve ezek alatt a vágatás és esetleg felrakásolás (mellékterményeknél, pl. makknál és gubacsnál a szedetés, gyűjtés) költségeit;

d) a szállítási költségeket az erdőből a piaczig, illetőleg a raktárig, kitüntetvén egyszersmind a távolságokat is kilométerekben;

e) a fennálló kézi és ígásnapyszám béreket; és végül

8. §. A kerületek ezen esetben lehetőségig úgy alkotandók, hogy azok határai a szolgabírói járások határaitól összeessenek; olyan esetben pedig, midőn az árkülönbözetek a szolgabírói járások határain belül is túlhaladják a 20%-ot, úgy hogy ezen szűkebb keretben is több kerületnek alkotása mutatkozik szükségesnek, az egyes kerületek oly módon kerekítendők ki, hogy lehetőségig mindenik helyrajzilag is összefüggő egészet képezzen.

9. §. A fentebbiekben kimondott elvek alapján jelentékenyebb árkülönbözetek mutatkozása esetében, az érték- és árszabályzati kerületek alkotása legegyszerűbben a következő módon eszközölthetik.

A beérkezett és kellően kiigazitott árkimutatások szolgabírói járások szerint külön csoportokba soroztatván, azon csoportokban, melyekben a kimutatások a megengedhető 20%-nál még mindig nagyobb árkülönbözeteket mutatnak, további alcsoportok képeztetnek. Ezen alosztályozásnál elegendő, ha előzetesen az illető vidék egyik legértékesebb és egyszerűs mind legnagyobb mennyiségben előforduló választéka, például fenyődús vidékeken a fenyő épület- és haszonfa, tölgyben gazdag vidékeken a tölgy szerszámfa, oly vidékeken pedig, hol kiválóan tűzifa termeltetik s az uralkodó fanem a bükk, a bükk hasábfá vétetik csak figyelembe, s az alosztályozás ennek alapján akként eszközölthetik, hogy mindazon kimutatások, melyekben ezen irányadónak vett választék ára az előforduló legmagasabb árhoz képest egészen 20%-ig különbözik, az első, azok, melyekben ezen árkülönbözet 20—40%-ig terjed, a második, s így tovább a többiek a 3-ik stb. alcsoportba soroztatnak. Ennek megtörténte után, minden egyes alcsoport egy-egy alkotandó érték- és árszabályzati kerület képviselőjeként tekintetvén, illető kimutatásaik szerint az erdőbirtokok, s ezen az uton a törvényhatóságokhoz, illetőleg szolgabírói járáshoz tartozó községek is, megfelelő csoportokba soroztatnak, s minden egyes ilyen csoportja a községeknek azután egy-egy külön érték- és árszabályzati kerületnek tekintetik.

Ha esetleg megtörténnék, hogy valamely községből, melyben több erdőbirtokos van, a különböző kimutatások különböző csoportokba jutnának, a község azon kimutatás szerint sorozandó be egyik vagy másik kerületbe, a mely a többiek között a legnagyobb és legrendszeresebben kezelt erdőterületet képviseli.

Olyan községek, melyekből az erdőbirtokosok esetleg nem nyújtottak be árkimutatást, a helyrajzi és értékesítési viszonyok figyelembevételé után, a megfelelő kerületekbe osztandók be.

Az ekként tervezett kerületek végleges megállapítása előtt azonban megvizsgálandó, vajjon az egy csoportba sorozott árjegyzékek az irányadóul vett legfőbb választékon kívül a többi választékokra nézve is egyező árakat mutatnak-e fel; továbbá, hogy az előbbieket szerint egy kerületbe eső községek helyrajzilag is összefüggő csoportokat képeznek-e?

Ha e tekintetben meg nem engedhető eltérések, vagy visszaságok mutatkoznának, azok előbb a helyi viszonyok figyelembe vételével kellően kiegyenlítendő, s a kerületek csak ennek megtörténte után állapítandók meg véglegesen.

10. §. Az egyes kerületek számára külön-külön összeállítandó érték- és árszabályzatok egyes ártételei a következő elvek szerint állapítandók meg.

Minden egyes erdei termékre nézve külön-külön kivonatván az illető kerület erdőbirtokait képviselő kimutatásokból a megfelelő adatok, azok közül az érték- és árszabályzatba egységi árul vagy értékül általában a legmagasabbak vétetnek fel. Például, ha egy kerületben a kimutatások a bükk tűzifára nézve ezen 15 adatot szolgáltatnák: 1 frt 50 kr, 1 frt 50 kr, 1 frt 50 kr, 1 frt 50 kr, 1 frt 49 kr, 1 frt 47 kr, 1 frt 43 kr, 1 frt 40 kr, 1 frt 39 kr, 1 frt 36 kr, 1 frt 34 kr, 1 frt 34 kr, 1 frt 24 kr, 1 frt 23 kr, 1 frt 20 kr, az érték- és árszabályzatban a bükk tűzifa ára 1 frt 50 krral lenne megállapítandó.

Ha azonban ezen legmagasabb ár aránylag kevés kimutatásban fordulna elő, s e mellett kisebb és nem rendszeresen kezelt erdőbirtokoktól származnék, egységi árul egy másik, szintén a magasabbak közé tartozó olyan adat volna elfogadandó, melyhez hasonló vagy közelálló ugyanazon csoportba sorozott más kimutatásokban is előfordul, s a mely ezenkívül valamely nagyobb, értékesebb és népesebb vidéken fekvő, tehát az erdei kihágásoknak is inkább kitétt erdőbirtok által szolgáltatott. Olyan kerületekben pedig, melyekben ilyen nagyobb és rendszeresebben kezelt erdőbirtok több fordul elő, az ezek által szolgáltatott adatokból egyszerű átlag képezhető és az érték- és árszabályzatban ez alkalmazható.

11. §. A megelőző §-ban körülírt eljárás követendő minden erdei termék árának, illetőleg értékének megállapításánál; a részletes kivitelnél azonban még a következő 12., 13. és 14. szakaszokban foglalt utasítások is szem előtt tartandók.

12. §. Olyan erdei termékeknél, melyek mint a csemetekertekben nevelt ültönczök és az ertvényekben lévő fiatal csemeték aránylag csekély használati értékkel bírnak, az érték- és árszabályzatokba a kerü-értékek, vagyis azon költségek veendőek fel, melyek az illető termékek előállításához szükségeltetnek.

Ültönczöknél ezen költségeket a csemetekertül szolgáló hely évi bére, továbbá a talaj megművelésére, a felhasznált mag beszerzésére és bevetésére, az öntözésre, védelemre és összes gondozásra s esetleg az iskolázásra fordított kiadások képezik.

Ezen költségek 1—5 éves ültönczökre nézve egy tételben, egy négyszögölre számítva tüntetendő ki az érték- és árszabályzatokban.

A vágásokban s más felnyitás vagy beerdősítés alatt lévő terü-

leteken található csemetéknél, akár természetes, akár mesterséges uton neveltetnek, kerükköltségek gyanánt azon kiadások összege veendő, melyek egy katasztrális holdnyi területnek mesterségesen nevelt csemetékkel való beültetéséhez (az utó-javításokat is beszámítva) szükségesek. Ezen költségek az érték- és árszabályzatokban a katasztrális holdon kívül egy négyszögöltre és egy darab csemetére nézve is kitüntetendők. Egy darab csemetének az értéke egy kat. holdnyi ültetvény költségeiből akkép számítandó ki, hogy a kat. holdra nézve kimutatott összeg a csemeték számával, mely egy holdnál átlagosan 6400-ra tehető, elosztatik. Az ekként kijövő eredmény egészekben, vagy ha egy csemetének árúul egy krajezárnál jóval kisebb összeg jönne ki, egész tizedkrajezárokban fejezendő ki.

Az elmondottakból önként következik, hogy az ültönczök és csemeték értékének megállapításához alapul csak olyan erdőbirtokok adatai fogadandók el, melyek rendszeresen kezeltetnek, s melyekben a mesterséges ertvényezés, nevezetesen az ültetvényezés alkalmaztatik. Ha ilyen erdőbirtok valamely kerületben esetleg nem volna, az érték- és árszabályzatba valamely legközelebbi kerület szabályzatának megfelelő adatai alkalmazandók, és pedig minden változtatás nélkül, ha a két kerületben a napszámberék egyezőeknek tekinthetők, és megfelelő módosítással, ha a napszámberék számbavehetően eltérnek.

Idősebb ertvényekben lévő csemeték és fiatalosok értékének meghatározására az 1—5 éves fiatal csemeték, illetőleg ertvények értéke veendő alapul, és pedig : 5—10 éves csemetéknél értékül az 1—5 éves ültetvényekre nézve megállapított értéknek másfélszerese.

10—15 éves fiatalosoknál pedig ezen értéknek kétszerese veendő.

Ha azonban a csemeték és fiatalosokban lévő suhángok közvetlen is értékesíthetők, s az érték nyert árak esetleg magasabbak, mint a minő értékek az előbbieket szerint kiszámíthatók, akkor az elárusítási árak alkalmazandók.

Egy egész öt éves sarjak értéke vagy ára a megfelelő koru csemeték és suhángok értékével egyenlőnek veendő.

13. §. Ha előfordulna az az eset, hogy az egyes választékokra nézve megbízható tőáradatok a kimutatásokban nem volnának található, az érték- és árszabályzatba felveendő ártelek, a termelési és szállítási költségek levonása után, az illető választék piaci áraiból számítandók ki.

Alárendeltebb termékeknél azonban, mint például fü-, moha- és lombnál, továbbá gomba-, erdei gyümölcsök-, gubacs-, makk- és más erdei famagvaknál a szabályzatba, ha a tőárak közvetlen adatokból nem határozhatók meg, a piaci árak a termelési és szállítási költségek levonása nélkül veendőek fel. Ily termékeknél ugyanis az utóbb

említett költségek nagyobbmértvü és rendszeres termelés esetében igen kicsinyek lévén, számítás utján helyesen alig állapíthatók meg.

14. §. Ha egyes választékokra nézve sem a tö-, sem a piaci árakat illető adatok nem lennének megbízhatók, az érték- és árszabályzatba felveendő ár vagy érték valamely más hasonnemü termék ára vagy értéke alapján arányosan állapítandó meg.

Ha ilyen eset az erdők melléktermékeinél fordulna elő, irányadóul nem erdei termékek is választhatók. — Igy például a száraz falomb- és mohánál szükség esetében a szalma; zöld lomb- és fűnél pedig a széna értéke vehető alapul. Ép ily szolgálhat a gubacs, továbbá a tölgy- és bükkmakk értékének megállapításánál irányadóul a tengeri, melyből a gubacsnál kétszeres a tölgy- és bükkmakknál pedig egyszeres mennyiség vehető egyénérték gyanánt. Korhadék földnél és gyephantnál a trágya; erdei gyümölcsöknél pedig, ha adás-vevés tárgyát nem képeznék, hasonló fajú kerti gyümölcsök árából lehet megközelítő becslés alapján kiindulni.

Az ilyen alárendelt erdei termékek árának megszabásánál az előbbieken kívül figyelembe veendő még az is, hogy a törvény értelmében az erdei kihágási bíróságoknak a szabályzatba felvett ártételek alapján kell megszabniok nemcsak az eltulajdonított dolog értékét, a mi ilyen mellékterményeknél magában véve sokszor igen jelentéktelen, de egyszersmind azon kártérítési összegeket is, melyeket a kihágók a lopás elkövetése közben okozott, s becsü utján nehezen megállapítható, közvetett károkért tartoznak fizetni; miből következik, hogy a bíróságok által megítélt kárpótlás a birtokos jogos igényeit csak akkor elégítheti ki teljesen, ha a szabályzatban még a legalárendeltebb erdei termékek értéke is gondosan és a czélnak megfelelően állapittatik meg.

15. §. Az erdei termékek árán és értékén kívül azon adatok is felveendőek a szabályzatba, melyeknek alapján az erdei kihágási bíróságok az erdőtermény 100—104. §-ban körülírt legeltetési kihágások eseteiben fizetendő kártérítési összegeket is megszabhassák. Ezen kártérítési összegeknek egy része, az t. i., mely a lerágott és megrongált csemetékért, és a fák megsértéseért, a fű lelegeltetéseért s más ilyen közvetlenül megbecsülhető károkért jár, az érték- és árszabályzatnak az illető fanemekre, csemetékre, fűre stb. termékekre vonatkozó ár- vagy értéktételei alapján szabható meg. Ezért a legeltetési károsítások ezen neméért járó kártérítési összegeket külön felvenni a szabályzatba nem szükséges.

Van azonban a legeltetés által okozható károsításoknak egy másik neme is, mely abban nyilvánul, hogy a talajnövények lelegeltetése, letaposása, a lombtakarónak megbontása, a termőföldnek felvágása és felturása által stb. a talaj kiszáradásának és elszegényedésének, s sok esetben vízmosások keletkezésének ut nyíttatván, a legel-

tett területen levő fák növekvése és értékgyarapodása csökkenni fog. Az ilyenmü, csak közvetve nyilvánuló károk nagysága az elkövetés idejében nem lévén határozottan megítélhető, a kártérítési összeg is csak általános szempontokból kiindulva állapítható meg. — Épen ezért legezészerűbb, ha a legeltetés által okozható ilyenmü károsításokért a kártérítési összegek ép úgy, mint a hajtópénzek és a tilos legeltetésért fizetendő büntetéspénzek, azon esetekre és előfeltételekre, melyek mellett a károsítás lehetősége és mérve kisebb vagy nagyobb lehet, külön-külön előre megszabhatnak és az érték- és árszabályzatba felvételnek.

Ezen kártérítési összegek megállapításánál irányadóul szolgálhat, hogy az ilyen közvetett károsítások nagysága egyfelől az állat nemétől és az illető erdőterületen levő fakészlet értékességétől, másfelől a legeltetés időtartamától és az időjárástól függ.

Ezeket tekintetbe véve, a kártérítési összeg kiszabásánál az előforduló fajok valamelyik főbb választéka, például a tűzihásábfa vehető alapul, s ennek egy köbméterre eső értékéből kártérítési összegül egy napnál tovább nem terjedő legeltetés esetére:

1 drb szarvasmarháért	0.30-ad rész,
1 „ kecskéért	0.30 „ „
1 „ ló-, öszvér- és szamárért	0.25-ed „ „
1 „ sertéért makkoltatás idejében	0.20-ad „ „
1 „ sertésért makkoltatás idején kívül	0.10-ed „ „
1 „ juhért	0.10 „ „
1 „ szópós csikóért	0.03-ad „ „
1 „ ludért	0.01-ed „ „
1 „ egyéb baromfiért	0.05-öd „ „

szabható ki.

Az ekként kiszámított összegek azon esetekre, ha a legeltetés 15 évesnél fiatalabb állatokban, vagy laza talaju erdőkben, vagy nedves időjáráskor történt, vagy ha a kárttevő egy napnál tovább legeltetett, kétszeresen számíthatók. A megszabásnál még figyelembe veendő, hogy az erdő-törvény 102. §. értelmében az egyszeresen számított kártérítési összegek a törvény 100. §-ában megállapított büntetéspénzek felénél, a kétszeresen számítható kártérítési összegek ellenben ezen büntetéspénzek egész összegénél kisebbek nem lehetnek.

16. §. A szabályzatba felveendő továbbá a kerületben fennálló kézi és ígás napszámberék és a legeltetési kihágások esetében kiszabandó hajtópénzek is.

A kézi és ígás napszámberék a fennálló ilyenmü adatokból ugyanazon elvek és eljárás szerint állapítandók meg, mint az erdei termékek ára és értéke.

Tételszám	Az erdei termék megnevezése	Mértékegység	Lucz- és jegenyenyő		Tölgy, nyír, stb.		Kóris, juhar, szil		Cser, bükk, gyertyán		Vegyes termékek		Megjegyzés.
			frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	
<i>B) Tüzifa.</i>													
1	Hasábfa, jó minőségű	köbmt.											
2	" selejtes	"											
3	" stb.	"											
4	Dorongfa, vastagabb	"											
5	" vékonyabb	"											
6	Tuskófa	"											
7	Galyfa	"											
8	Dült és szárazfa												
9	Hulladék és forgács												
10	Száraz kéreg stb. stb.	2 fogatú szekér v. szán											
<i>C) Vékonyabb épületi, szerszám- és mezőgazdasági fa.</i>													
1	Szarufa	1 drb											
2	Távirdapózna	"											
3	Erdei lécz	"											
4	Szekérrúd, petrencze rud	"											
5	Abronc	"											
6	Szólókaró	"											
7	Komlókaró	"											
8	Paszulykaró stb. stb.	"											
<i>D) Ültönczök, csemeték és sarjak.</i>													
1	1—5 éves ültönczök	1 □ öl											
2	6—8 " "	"											
3	1—5 " " iskolázottak	"											
4	1—5 éves ültönczök iskolázottak	1 drb											
5	6—8 éves ültönczök iskolázottak	1 □ öl											
6	6—8 éves ültönczök iskolázottak	1 drb											
7	1—5 éves csemeték	1 k. hld											
8	" " "	1 □ öl											
9	" " "	... drb											
10	6—10 " "	1 k. hld											
11	" " "	1 □ öl											
12	" " "	... drb											
13	11—15 " "	1 k. hld											
14	" " "	1 □ öl											
15	" " "	... drb											

Taliga- és kézi szán után $\frac{1}{4}$ -ed, férfi teher után $\frac{1}{10}$ -ed, női teher után $\frac{1}{15}$ -öd és gyermeekteher után $\frac{1}{20}$ -ad rész számítandó.

Tételszám	Az állatnem megnevezése, mely után a kártérítés és hajtópénz fizetendő	Legeltetési kihágás esetében fizetendő								Megjegyzés.	
		kártérítés, ha a legeltetés									
		fenyő- tölgy- bükk- stb.				állabokban történt					
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr		
										hajtópénz	
										frt	kr
1	Egy drb szarvasmarha után										A kitüntetett kártérítési összegek kétszeresen veendőek: ha a legeltetés 15 évesnél fiatalabb állabokban, vagy laza talajú erdőben, vagy esős időben történt, vagy ha a legeltetés egy napnál tovább tartott.
2	Egy drb kecske után										Ha a legeltetés alkalmával fák és csemeték is megsértettek, vagy ha értékkel bíró fű vagy a vágásba elvetett takarmány, gabona stb. is legeltetett, a kártérítés ezen károsításokért az árjegyzék megfelelő tételei szerint külön állapítandó meg.
3	Egy drb ló, öszvér és szamár után										
4	Egy darab sertés után makkoltatási időben										
5	Egy darab sertés után makkoltatási időn kívül										
6	Egy drb juh után										
7	Egy drb szopós csikó után										
8	Egy drb lud után										
9	Egy darab más baromfi után										
Kelt		188.....		hó		-án.					
..... N.		N.		N.		N.			
kir. erdőfelügyelő.						az erdészeti albizottság elnöke.					

Utasítás az erdőőrök szakvizsgálója ügyében.

(A m. kir. belügyministerrel egyetértőleg kiadta a földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. minister 1880. évi 25.347. szám alatt.)

1. §. Az 1879. évi XXXI. törv. czikk értelmében teljesítendő erdőőri szolgálatra szükséges szakbeli képesség törvényes igazolása czéljából, az ország különböző vidékein évenként az őszi hónapokban hivatalos erdőőri szakvizsgák tartatnak.

2. §. Ezen erdőőri szakvizsga letételére bocsáttatnak mindazok, kik az elemi népiskolát elvégezték, illetőleg olvasni, írni és a négy

közönséges számművelet szerint számolni tudnak, s ezt, valamint azt, hogy legalább 3 évig szakadatlanul erdészeti gyakorlati szolgálatban állottak, hitelesen igazolni tudják, feddhetlen magaviseletűek és 24-ik életévüket betöltötték.

A vizgára engedélyt azon kir. erdőfelügyelő ad, kinek kerületében a vizsga megtartatik.

3. §. A vizsgáló bizottság áll az elnökből és két bizottsági tagból, kiket az országos erdészeti egyesület és az illető kerületi erdőfelügyelő javaslata alapján esetről-esetre a földmivelés-, ipar és kereskedelemügyi minister nevez ki.

4. §. A vizsgálat tárgyát képezi mindaz, mit az erdészeti műszaki segédszolgálat sikeres teljesítésére s az erdőörnek a fennálló erdőtörvényben előirt teendőire és jogaira nézve tudni kell. Ezen korláton belől a vizsgálatra és a tanulóknak vezérfonalul ajánltatik Bedő Albert, magyar királyi főerdőtanácsosnak, „Erdő-ör, vagy az erdészet alapvonalai“ czimű és az országos erdészeti egyesület által az erdőörök tankönyvére kiirt pályadíjjal jutalmazott műve.

5. §. A vizsgálatra jelentkezők a vizsgáló bizottsági elnök kezéhez vizsgálati díj fejében 5 frtot kötelesek lefizetni.

6. §. A vizsgálat szóval és írásban tartandó. Az írásbeli vizsgánál, mely a szóbeli előtt tartatik meg, az összes jelentkezők a vizsgáló bizottság elnöke által feltett ugyanazon három kérdést felelik meg. Az írásbeli vizsgálat letételére elegendő, ha az illető a 4. §-ban megjelölt szakkönyv alapján tehető kérdésekre kellően megfelel. Az írásbeli vizsgálat tárgya csak olyan kérdés lehet, melynek írásbeli uton való megoldása a gyakorlati erdőőri szolgálatnál előfordul.

7. §. A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministerium nevében és azon vármegye pecsétje alatt, melynek székhelyén a vizsgálat tartatott, a vizsgálatot kiállott egyéneknek bizonyítvány adatik, melyet a vizsgáló bizottság elnöke és annak mindkét tagja ir alá.

8. §. A bizonyítványban kiteendő képességi osztályzatok a következők:

kitünően alkalmas, jól alkalmas és kielégítően alkalmas.

9. §. A bizonyítványban kiadandó képességi osztályzatot a bizottság egyetértésben, vagy szótöbbséggel állapítja meg.

10. §. A vizsgálatnál a következő tartalmu bizonyítvány adatik ki:
Erdőőri szakvizsgálat bizonyítványa:

A vizsgáló bizottmány által adható osztályzatok.

„kitünően alkalmas“,

„jól alkalmas“,

„kielégítően alkalmas“.

A nagyméltóságú földmivélés-, ipar- és kereskedelemügyi m. k. ministerium 18 . . . évi hó napján sz. a kelt rendelete alapján
 18 . . . évi hó napján
 városában megtartott erdőőri szakvizsgálat alkalmával alulírt vizsgáló bizottmány által.

N. N.

. vármegyének
 ki Magyarország községében született, az erdészeti műszaki segédszolgálat teljesítéséhez szükséges ismeretekből megvizsgáltván, az 1879. évi XXXI. törv. cikk értelmében teljesítendő erdőőri szakszolgálatra alkalmasnak találatott, miről is részére ezen bizonyítvány kiadatott.

Kelt 18 hó-n.

A vizsgáló bizottmány:

N. N.

vizsgáló biztos
 (és erdőtisztí állása)

N. N.

vizsgáló biztos
 (és erdőtisztí állása)

N. N.

a vizsgáló bizottmány
 elnöke
 (és erdőtisztí állása.)

11. §. A vizsgáló bizottság tagjai ezen működésükért külön díjazásban részesülnek, és pedig az államhivatalnokok az őket szabályszerűen megillető, a nem államhivatalnokok pedig 5 frt (öt frt) napi díjban.

12. §. A vizsgálat egész folyamáról jegyzőkönyv vétetik fel, melynek tartalmazni kell a vizsgálat leírását, a vizsgált egyének neveit s az ezek részére a vizsgáló biztosok által adott osztályzatokat, valamint azon osztályzatot, melyet az illető bizonyítványában nyerend. Ezen, a bizottság összes tagjai által aláírt jegyzőkönyv, a vizsgáló bizottság elnöke által a földmivélés-, ipar- és kereskedelemügyi ministeriumhoz terjesztendő fel.

13. §. A ki a vizsgát nem állotta ki, a következő évben, vagy később is annak letételére legfeljebb kétszer még jelentkezhetik, de ha ez alkalmakkal sem találatnék kielégítően alkalmasnak, többé vizsgára nem bocsátható.

14. §. A vizsgálat megtartásának helye és ideje a „Budapesti Közlöny“ című hivatalos lapban és az Országos Erdészeti Egyesület szakközlönyében az „Erdészeti Lapokban“ a vizsgálat megtartásának napja előtt legalább 6 héttel köztudomásra hozatik s azt az illető megyei hatóságok köröztetés útján a községekben is kihirdettetik.

15. §. Az eddig fennállott és ugynevezett alsóbb rendű erdészeti államvizsgáról nyert bizonyítványok a jelen szabályzat értelmében megtartott erdőőri szakvizsgáról nyert bizonyítványokkal egyenlő értéknek tekintendők.

Kelt Budapesten, 1880. évi augusztushó 16-án.

Tisza Kálmán, s. k.

B. Kemény Gábor, s. k.

Adományok a Wagner Károly emlékére teendő alapítványra.

Az Országos Erdészeti-Egyesületnél teendő ezen alapítvány célja : oly erdőtisztek segélyre szorult özvegyeinek vagy árváinak, kiknek férjök vagy atyjok az Országos Erdészeti-Egyesületnek első belépésétől kezdve állandóan és legalább öt évig tagja volt, évenként segélyt adni.

A mult füzetben közölt adományok összege
készpénzben 4651.³⁵ frt.

Ujabb adományok.

Simor János, bibornok herczeg primás	200	frt.
Vanke Sándor, primási erdőmester	15	"
Erdélyi m. kir. erdészeti tisztviselők	37. ⁸¹	"
Sztokosza Géza, m. k. erdőakad. tanár- segéd (10 mark)	5. ⁷⁰	"
Csik Gyula, főerdész	5	"
Szalay Farkas, földbirtokos	1	"
Kárász István, m. kir. kat. erdőbecslő	5	"
Zachar József, erdőbíró	1	"
Árva-váraljai urad. erd. személyzet	10	"
Schemmel Győző, m. k. felm. mérnöksegéd	5	"
Wagner Vilmos, m. k. bányatanácsos	14	"
Szepesi Gusztáv, m. kir. erdőrendező	1	"
Likker Károly, erdőszámvivő	2	"

Versenylövések eredménye Lippán	3	frt.
Seide Gyula, kir. alerdőfelügyelő	10	"
Akantisz Márton, földbirtokos	1	"
Wejda János, fakereskedő	2	"
Borcsányi Ágost, mérnök	1	"
Tillinger Béla, m. kir. köza. erdővéd	1	"
Melcsak József, " " " "	0.50	"
Marczényi Károly, m. k. köza. erdővéd	1	"
Brunner Károly, jószágigazgató	3	"
Whenhart, főerdész	1	"
Liedermann Emil, kat. erdőbecslő	5	"
Knotz Adolf, magánzó	10	"
Milutinovics és fiai, fakereskedők	5	"
Radda Mihály J., fakereskedő	2	"
Stanislaw Simon, m. k. erdőész	4	"
Milutinovics Koszta	1	"
Mohora Pál, erdővéd	0.50	"
Miletič József, erdővéd	0.50	"
Joszimov Manó, erdővéd	0.50	"
Kurjak Toma, erdővéd	0.50	"
Jovics Sabas, " "	0.50	"
Littahorszky A. W., mészáros	0.50	"
Nesits Péter, magánzó	0.50	"
Weiss H., magánzó	5	"
Joagovits, zárdai főnök	1	"
Kuriak Dusán, magánzó	0.50	"
Szentpály Jenő, kat. igazgató	10	"
Kohány Kálmán, kat. felügyelő	4	"
Schuszter József, kat. erdőb. felügyelő	10	"
Ujhelyi Kálmán, ker. felügyelő	3	"
Oláh József, kat. becslőbiztos	1	"
Uray István, " "	1	"
Hatfaludy Albert, kat. becslőbiztos	1	"
Valentiny Nándor, kat. becslőbiztos	10	"
Pap Sámuel, kat. becslőbiztos	1	"
Prusinszky Károly, kat. erdőbecslő	4	"
Gulácsy Bertalan, kat. becslőbiztos	1	"

Tell Vilmos, kat. becslőbiztos	1	frt.
Gerzon Zsigmond, kat. becslőbiztos	3	"
Weisz Gyula, kat. becslőbiztos	1	"
K. Nagy Károly, kat. becslőbiztos	1	"
Maróthy János, kat. becslőbiztos	1	"
Roykó Sándor, " "	2	"
Jakó Pál, kat. becslőbiztos	2	"
Solcz Ede, " "	1	"
Kofranek Vendel, felmérési vezető	1	"
Sax Rezső, titkár	1	"
Szaplonczay Elek, kat. becslőbiztos	1	"
Csorba Endre, kat. becslőbiztos	1	"
Buttykay V., " "	1	"
Kováts Béla, " "	1	"
Csanády Miklós " "	1	"
Antal D., kereskedő	3	"
Szilágyi Ferencz, kat. pótbecslő	1	"
Tolnay Béla	1	"
Tóth Kálmán, kat. pótbecslő	1	"
Biró József, " "	1	"
Sax Béla, " "	1	"
Joó Mihály, " "	1	"
Vintze József, " "	1	"
Kürthy Olivér " "	1	"
Báró Vécsey Miklós	5	"
Petyko József, kat. erdőbecslő	10	"
Kubis János, kat. becslőbiztos	1	"
Korpona városa	5	"
Bulcsu Béla, kat. becslőbiztos	1	"
Schmoer Gyula, urad. erdőmester	1	"
Pokorny Rezső, urad. főerdész	1	"
Pokorny Ferencz, urad. erdész	1	"
Tabaidy Károly, főispán	5	"
Fliegl Nándor, m. k. erdész	10	"
Veche Döme körjegyző	1	"
Szabó Lajos, lelkész	1	"
Straus Jakab, kereskedő	2	"

Tomin János, urad. erdész	5	frt.
Aladics Emil, m. k. erdőgyakornok	1	”
Mernyei kegyestanítórendi uradalom	5	”
Ódor Ignác, urad. erdész	5	”
Wagner Vilmos, m. k. bányatanácsos	10	”
Fritz Pál, m. kir. főmérnök	1	”
Gessel Sándor, m. k. bányatanácsos	1	”
Márkus Ágoston, m. kir. s. mérnök	1	”
Huber Rezső, könyvvezető	1	”
Riedl Ödön, erdőmester	10	”
Holly János, főerdész	2	”
Tatarek Rezső, főerdész	1	”
Braun György, erdőmesteri segéd	2	”
Tomka Ákos, erdőgyakornok	1	”
Vlasics Andor, „	1	”
Lenhárd Antal, „	1	”
Király Géza, „	1	”
Neiger Lajos, „	1	”
Mikolásek Gyula, „	1	”
Molesányi Ernő, m. k. erdész	6	”
Kovacsics Ede, m. k. főerdész	10	”
Frits Béla, m. k. erdész	5	”
Fügh Ottó, m. k. ispán	1	”
Rózsa József, díjnok	1	”
Vitán Lajos, „	1	”
Wallenfeld Károly, kőbányabérlő	15	”
Galbavy Mária	2	”

Összesen 5226.³⁶ frt

készpénzben s ezen kívül aláírással biztosítva 367.⁸⁰ frt.

Budapest, 1880. október 7.

Az „Erdészeti Lapok“ szerkesztője.

Az Országos Erdészeti-Egyesület pénztáránál teljesített befizetések.

(1880. augusztus hóban.)

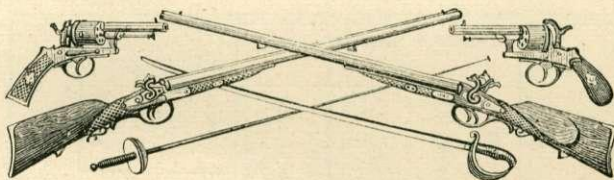
Befizetés.	frt.	Befizetés.	frt.
Alberth József, erdő- tiszt	3,25 "	Liebus János, főerdész	8 "
Bartha Gyula, m. kir. erdőgyakornok	8 "	Langhamer József, er- dész	1 "
Bencze János, m. kir kat. erdőbecslő	5 "	Molcsányi Ernő, m. k. erdész	8 "
Balás Pál, m. k. erdőm. Czirbesz Kálmán, m. k. köza. erdőrendező	1 "	Mester József, kir. al- erdőfelügyelő	8 "
Fodor István	4 "	Mátyás László, uradalmi erdész	8 "
Fugerth Károly, főerd. br. Feilitzsch Arthur, m. k. erdőgyakornok	1 "	Nitnausz Gyula, m. k. közal. erdész	1 "
Fliegl Nándor, m. kir. erdész	8 "	Ódor Ignác, urad. erd. Petyko József, m. k. kat. erdőbecslő	1 "
Fritz Pál, m. k. főmér- nök	8 "	Rozinszky Béla, kir. al-erdőfelügyelő	8 "
Gyenge Soma, m. k. er- dőgyakornok	8 "	Roth Ignác, urad. fő- tiszt és ügyvéd	8 "
Gubányi Antal, vállal- kozó	8 "	Schusztér Mihály, m. k. erdőmester	8 "
Garlathy Kálmán, kir. erdőfelügyelő	1 "	Szent-György sz. kir. város	8 "
Kürthy Géza, m. kir. erdész	8 "	id. Schmidt Ferencz, urad. erdőmester	4 "
Koch Ede, erdőmester	1 "	Trattner Károly, m. k. erd. járulnok	8 "
Kass Ede, m. k. erdőszám- vivő	8 "	Tomin János, urad. erd. Vanke Sándor, prim. er- dőmester	8 "
Kelemen Márton, m. k. erdész	8 "	Würsching Frigyes, m. kir. erdőgyakornok	8 "
Kákossy László, erd.	8 "	Zachar József, erdőbíró Ziegelhofer Mihály, m. k. kat. erdőbecslő	9 "
Liedermann Emil, m. kir. kat. erdőbecslő	8 "		8 "
Lányi Adolf, urad. erd.	1 "		

Hirdető-melléklet az „Erdészeti Lapok“ 1880. évi X. füzetéhez.

Az „Erdészeti Lapok“ mellett mérsékelt közlési díjért a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Dijszabályzat. Az első negyven (40) sorért soronként negyven (40) krajczár, az erre következő husz (20) sorért, illetőleg a 41 egész 60-ik sorig, soronként harmincz (30) krajczár, míg a 60-ik soron felül következő minden sorért egyenként husz (20) krajczár számíttatik.

Táblázatok nyomdai szabály szerint kétszeres árral számíttatnak.

Fontos utazóknak, vadászoknak, tiszteknek és másoknak.

Revolverek, fegyverek, vadászati eszközök,

különbféle egyenruhák, valamint a fegyverszakba vágó mindennemű cikkek

Bécs, Ottakring
Festgasse 11/13.

GASSER LIPÓT

Raktár Bécs,
I. Kohlmarkt 8.

fegyvergyára által, jótállás mellett legjobb minőségben és legolcsóbb áron szállíttatnak.

Illustrált árjegyzékek bérmentve és ingyen küldetnek.

NEUSCHLOSZ J. FIAI

fa-áru s kir. kiz. szabadalm. **parkét-gyára**

Budapest, feldunator 53. sz.

ajánlja nagy választéku parkét-jeit.

Folytonosan nagy készlete van száraz, hibátlan tölgyfa amerika padlózatból. Három évi garantiát nyújt.

Parkét-lerakást helyben, mint vidéken jól és jutányosan eszközöltet.

Kívánatra mintákat és árjegyzéket bel- mint külföldre, legnagyobb készséggel bérmentesen küld.

Elvállal szerszám- és épületfa-szállítást, ács- és asztalos-munkákat igen mérsékelt feltételek mellett.

II. Az erdőhivatalnál Bustyaházán.

Létszám	A tisztviselő minősége	Teherrel nem járó illetményei				Teherrel járó illetményei			Összesen	
		fizetés	szabad lak	lakpénz	tűzifajáran- dóság termé- szetben	földjárandó- ság termé- szetben	irodai			
							szolga- tartási	lőtar- tási		átalány
forint	ürkömt.	hold	forint							
1	Erdőmester	1400	sz. l.	.	72	20	150	200	600	2350
1	főerdész	1000	"	.	54	15	.	.	500	1500
1	számvivő	900	"	.	54	12	.	.	.	900
1	" (fizető)	700	"	.	42	10	.	.	.	700
1	raktártiszt	600	"	.	36	8	.	.	.	600
1	építészeti mérnök	700	"	.	42	10	20	.	250	970
1	kezelő főerdész	800	"	.	42	12	20	.	350	1170
1	" "	800	"	.	42	12	20	.	350	1170
1	erdész	700	"	.	42	12	20	.	350	1070
1	"	700	"	.	42	12	20	.	350	1070
1	"	600	"	.	42	12	20	.	350	970
1	"	600	"	90	42	12	20	.	350	1060
1	"	600	"	.	42	12	20	.	350	970
1	gépmester	800	"	800
1	erdészjelölt	550	"	550
2	erdőgyakornok, à 480 frt	960	"	960
2	" " à 360 "	720	"	720
1	irodasegéd	420	"	.	32	5	.	.	.	420

Az erdészeti állomásokért pályázóknál főkéllék az erdészeti szaktudományok sikeres végzése, az erdőkezelésben, erdőrendezésben, az erdészeti igazgatásban, valamint a számvitelben és pénztári kezelésben való jártasság.

Az erdészjelölti állomások iránti pályázóknál a felsőbb erdészeti államvizsga sikeres letétele;

az építészeti mérnöki állomás iránti pályázóknál az erdészeti szakképzettségen kívül, tekintettel arra, hogy az illetőnek a specialis erdészeti építkezéseket is végezni lesz feladata, az építkezés különböző ágaiban nyert elméleti és gyakorlati szakképzettség;

az erdőgyakornoki állomásokért pályázóknál, valamely felsőbb erdészeti tanintézet teljes bevégzésének okmányilag igazolása.

A gépmesteri állomásért pályázóknál az ipariskola bevégzését és a gépészet részére előirt vizsgaletételét igazoló bizonylat bemutatása, végre az iradatizsi és iroda segédtizsi állomásért pályázóknál 6 gymnásialis osztály végzéséről kitünő iskolai bizonylat, valamint az irattári kezelésbeni jártasság.

Általában az összes pályázóktól megkivántatik, hogy honpolgárok legyenek, s a megyében divó nyelveket, de legfőképp a magyar nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírják.

Pályázók felhivatnak tehát, hogy eddigi szolgálatuk kimutatása mellett, okmányokkal felszerelt kérvényeiket f. é. november 15-ig alantírt igazgatóságához, és pedig, ha államszolgálatban állanak, előljáró hatóságuk, különben azon megye, kerület, szék, vidék vagy város főispánja utján, melynek területén az illető pályázó lakik.

M.-Sziget, 1880. októberhó 1-én.

M. kir. erdőigazgatóság.

(Utányomat nem díjaztatik.)

4249. sz. Az alábbi kimutatásban megjelölt és a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóságnál és kerületében, valamint a szászsebesi m. k. erdőhivatalnál és kerületében betöltendő, s a következő járandóságokkal és illetményekkel javadalmazott erdő- és kezelő tisztii állomásokra ezennel pályázat nyitattik.

Létszám	Az állomások megnevezése	Teherrel nem járó illetmények egy évre				Teherrel járó illetmények egy évre		Megjegyzés.
		fizetés	lakpénz	tűzifa	földjárandóság	irodai	lótartási	
						átalány		
		frt	frt	kbmt	hold	frt	frt	
a) Igazgatóság és kerülete.								
1	Erdőmester	1200	15%	72	15	.	600	
1	erdőrendező	1200	15%	72	15	.	600	
1	erdőtítkárr	1200	250	72	7	.	.	
1	főerdész	1000	150	54	12	.	500	
1	főerdész	900	15%	54	12	.	500	
1	számvívó (fizető)	800	150	54	7	40	.	
1	számvívó (főerdész)	800	150	42	6	.	.	
1	irodatiszt	600	120	36	4	.	.	
2	irodsegéd, egyenként	420	100	30	3	.	.	
1	faraktártiszt (Görgényben)	700	.	42	10	20	.	
1	faraktártiszt (Topánfalván)	800	.	42	10	20	.	
4	kezelő főerdész, egyenként	800	.	42	10	20	350	
4	erdész, egyenként	700	.	42	10	20	350	
5	erdész, egyenként	600	.	42	10	20	350	
2	erdészjelölt, egyenként	550	
3	erdőgyakornok, egyenként	480	
2	erdőgyakornok, egyenként	360	

szabad lakás, v. ennek hiányában lakpénzül a tisztii fizetés 15°/₁₀₀-a

Létszám	Az állomások megnevezése	Teherrel nem járó illetmények				Teherrel járó illetmények egy évre		Megjegyzés.
		fizetés	lakpénz	tűzifa	földj- arandóság	irodai	lótár- tási	
		frt	frt	kbmt	hold	frt	frt	
	b) Erdőhivatal és ke- rület.							Szolgatartási átalány 200 frt
1	Erdőmester	1400		72	15	150	600	
1	főerdész	900		54	12	.	500	
1	számvívó (főerdész)	800		42	10	.	.	
1	számvívó (fizető)	800		42	10	40	.	
1	faraktártiszt	800		42	10	20	.	
3	kezelő főerdész, egyenként	800		42	10	20	350	
3	erdész, egyenként	700		42	10	20	350	
3	erdész, egyenként	600		42	10	20	350	
1	erdészjelölt	550		
1	erdőgyakornok	480		
2	erdőgyakornok, egyenként	360		

A főerdézi-, számvívói-, raktártiszt és erdési állomások mindenikével a fizetés kétharmadával egyenlő tiszti óvadék letételének kötelezettsége van összekötve.

Pályázni kívánók felhivatnak, miszerint sajátkezűleg irt s az erdészeti szaktudományok végzéséről és a felsőbb erdészeti államvizsga letételéről szóló hiteles bizonyítványokkal felszerelt kérvényeiket, melyekben különösen a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való teljes bírása igazolandó, legkésőbb folyó évi november hó 14-ig az alulirt m. kir. erdőigazgatóságához nyujtsák be.

Kolozsvárt, 1880. október hó 2-án.

A m. kir. erdőigazgatóság.

Körmöcz szab. kir. és főbányavárosánál öt erdővédi és hat erdősuhanczi állomás betöltendő.

Az erdővédi állomással 300 frt készpénzfizetés, szabad lakás, vagy ennek hiányában megfelelő lakbér és tűzifajárandóság, az erdősuhanczi állomással pedig 200 frt készpénzfizetés, lakás és tűzifajárandóság van egybekötve.

A pályázók felhivatnak, miszerint sajátkezűleg irt szabályszerűen felszerelt folyamodványokat, melyben koruk, erős testalkatuk, szakismeretük és eddigi alkalmazásuk hitelesen igazolandó, legkésőbb folyó hó végéig alulirt polgármesteri hivatalnál benyujtani el ne mulasztják. — Kelt Körmöcz város polgármesteri hivatalánál 1880. évi október hó 9-én.

Ch a b a d a József,
polgármester.

Pályázati hirdetmény

I-ső rendü vasúthoz való 400.000 drb talpfa és 1628 köbméter váltótalpfa szállítása iránt.

30.490. sz. A m. kir. államvasutak alább megnevezett vonalai részére 1881. és 1882. években a következő I-ső rendü vasúthoz való talpfa- és váltótalpfa-mennyiségek szükségeltetnek, u. m. :

A keleti vonal részére :

1882. évben 32.000 drb csatló- és 168.000 drb közbenső talpfa.

A tiszavidéki vasút részére :

1881. és 1882. években évenként 16.000 drb csatló- és 84.000 drb közbenső talpfa, továbbá évenként 814 köbméter váltótalpfa, mely mennyiségek következő feltételek alatt szállítandók :

1. A szállítás a 24.722/76. szám alatti általános, a talpfák iránt 4093/77. és a váltótalpfákra vonatkozólag ugyancsak 4093/77. szám alatt fennálló különleges feltételek értelmében eszközzendő.

Ezen szállítási feltételek a pályázati határidőig naponként a hivatalos órákban az anyagszerkezelési szakosztálynál (Budapest, sugárút, 87. sz., III. em.) és a kolozsvári üzletvezetősnél megtekinthetők, vagy az anyagszerkezelési szakosztálynál a megállapított vételár lefizetése mellett megszerezhetők.

Mindegyik ajánlóról feltételeztetik, hogy ezen szállítási feltételeket jól ismeri s azokat, a mennyiben jelen hirdetmény folytán változást nem szenvednek, egész terjedelmükben elfogadja.

2. A jelenlegi kiírásnál a talpfák szállítása iránti különleges feltételek 7. §-a annyiban egészítették ki, hogy az átvétel folytán felmerülő összes költségek, történjék az átvétel a termelési helyen, avagy valamely vasuti állomáson, a szállító által viselendők.

3. A tiszavidéki vonal részére 1881. évre kiírott talpfa-mennyiségből — eltérőleg a talpfák szállítása iránt fennálló különleges feltételekben kitűzött határidőktől — egy harmadrész 1881. évi márczius hó végéig, a további kétharmad pedig 1881. évi ápril, május és június hónapokban egyenlő havi részletekben szállítandó.

A tiszavidéki vonal számára 1881. évben szállítandó váltótalpfákra vonatkozó méretjegyzék a m. kir. államvasutak anyagszerkezelési szakosztályánál betekintható, vagy ott megszerezhető. Az ezen jegyzékben foglalt mennyiség — eltérőleg a váltó- és külön talpfák szállítása iránt fennálló különleges feltételektől — legkésőbbben a nevezett év márczius hó végéig beszállítandó.

4. Mind a két vonal részére 1882. évre kiírott talpfa, ugyszintén a tiszavidéki vonal részére kitüntetett váltótalpfamennyiség csak meg-

közelítő előirányzatnak tekintendő és köteles szállító, az általános szállítási feltételek 14. §. b) pontja értelmében, a kitűzött mennyiségből egy negyeddel többet vagy kevesebbet szállítani; megjegygyén, hogy az ezen évben tényleg szükséges és szállítandó talpfa és váltótalpfamennyiség — az utóbbiakra vonatkozó pontos méretjegyzék közlése mellett — szállítóval 1881. év utolsó negyedében közölni fog, mely alkalommal egyszersmind az illető különleges szállítási feltételektől esetleg eltérő szállítási határidők is tudtul fognak adatni.

5. A szállítás bérmentve a m. kir. államvasutak északi, keleti és tiszavidéki vonalainak valamely állomására vagy több állomására is eszközendő, a beszállítási állomások azonban az ajánlatban pontosan megnevezendők.

6. Az 50 kros bélyeggel ellátott és bepecsételt ajánlatok, ezen külczimmel :

„ajánlat 30.490/80. számhoz“

1880. évi november hó 10-ének déli 12 órájáig a vezértitkárságnál (sugárút, 87. sz., I. em.) beterjesztendők, vagy posta útján megküldendők.

Bánatpénzképen az ajánlott értéknek 5⁰/₀-éka készpénzben vagy állami letételekre alkalmas, a napi árfolyamnál 10⁰/₀-ékkal lejjebb számított értékpapirokban 1880. évi november hó 9-ének déli 12 órájáig a m. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

Az árak bérmentve a m. kir. államvasutak északi, keleti és tiszavidéki vonalainak valamely vagy több állomására, és pedig a csatló és közbelső talpfákra vonatkozólag átlagosan és darabonként, a váltótalpfákra nézve pedig köbméterenként teendők.

Megengedtetik az egész kiírt mennyiségre, vagy bármely tetszés szerinti részletmennyiségre ajánlatot tenni.

Ezen feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyek nem a kitűzött határidőben érkeznek, vagy táviratilag tételnek, és végre olyanok, melyekért az előirt bánatpénz le nem tételét, figyelembe nem vétetnek.

A m. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának a jogot, hogy az ajánlók között, tekintet nélkül az árra, szabadon választhasson, továbbá, hogy az ajánlott mennyiségből tetszés szerinti rész-mennyiség szállítását engedhesse át, mely utóbbi esetben a m. kir. államvasutaknak az ajánlatra vonatkozó elfogadási nyilatkozatát ajánlattevő módosított elfogadásnak nem tekintheti, és ha csak az ajánlatban ez ellenkező világosan ki nem köttetik, köteles ajánlattevő a rész-mennyiséget is ajánlata és a m. kir. államvasutak elfogadási nyilatkozata által létrejött szerződéshez képest szállítani; végre jogosítva van a m. k. államvasutak igazgatósága a cél elérésére másféle intézkedéseket is tenni.

Méretjegyzék az 1881. évben a tiszavidéki vonal részére szállítandó váltótálpfákról.

Tárgy	Hosszúság	Szélesség	Vastagság	Szállítandó mennyiség bérmentve a m. k. államvasutak északi, tiszavidéki és keleti vonal valamely állomá- sára			Tárgy	Hosszúság	Szélesség	Vastagság	Szállítandó mennyiség bérmentve a m. k. államvasutak északi, tiszavidéki és keleti vonal valamely állomá- sára		
	milliméte- rekben	drb	egy- ség	menyi- ség	milliméte- rekben	drb		egy- ség	menyi- ség				
A Szolnokon székelő 1-ső felügyelőség részére :						A Debreczenben székelő 2-ik felügye- léség részére :							
Teljes élü váltó- talpfa	1500	150	150	30	k ö b m é t e r	353	1260	150	150	12	k ö b m é t e r	461	
	3200	250	"	41			2800	250	"	3			
	4000	"	"	138			3200	"	"	104			
	2500	300	"	460			4000	"	"	128			
	2700	"	"	147			4100	"	"	6			
	2800	"	"	142			2500	300	"	580			
	3000	"	"	70			2700	"	"	323			
	3100	"	"	85			2800	"	"	167			
	3200	"	"	147			2900	"	"	73			
	3500	"	"	177			3200	"	"	295			
	3800	"	"	170			3500	"	"	136			
	4000	"	"	60			3800	"	"	139			
	4100	"	"	144			4000	"	"	190			
	4400	"	"	140			4100	"	"	200			
	4700	"	"	20			4200	"	"	92			
2700	350	"	16	4400	"	"	251						
3200	400	"	73	6300	"	"	42						
6600	300	200	96	3200	400	"	60						
6700	"	"	16	6600	300	200	110						
6000	"	250	20	Összesen .			kbm.	814					

Jegyzet. 1. Az ár kölméterenként teendő.

2. A váltótálpfák 1881. év márczius hó végéig beszállítandók.

Kelt Budapesten, 1880. októberhóban.

A. m. k. államvasutak igazgatósága.

Árlejtési hirdetmény.

A m. kir. távirda-intézet 1881-ik évi oszlopszükségletét írásbeli ajánlatok alapján szándékolván beszerezni, felhivatnak mindazok, kik az alább kimutatott oszlopszükséglet akár egy, akár több tételének szállítására vállalkozni óhajtanának, hogy kellő bélyeggel ellátott írásbeli ajánlataikat legkésőbbben folyó évi október 31-én déli 12 óráig a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi m. kir. ministerium

segédhivatali igazgatóságához (Budapest, Ferencz-József-tér, 10. szám), vagy valamelyik m. kir. távirdaigazgatóságához nyujtsák be.

Szállításra csakis az 1880-iki november 15-től 1881. márczius 15-ig egészséges fenyő-, tölgy- vagy ákácz törzsfából készített, s az alább következő kimutatásban előirt mennyiségben $6\frac{1}{2}$ méter ($20\frac{1}{2}$ láb) és 8 méter (25 láb) hosszúságu, felső legvékonyabb végükön héj nélkül mérve, legalább 13 centiméter (5 hüvelyk) átmérőjü, illetőleg 41 centiméter körfogatu, ugyanott ék idomra levágott, egyenes, legalyazott s egész az ép fáig minden héjtól megtisztított oszlopok ajánlhatók.

Előre is kiköttetik, hogy a fentebbi minőségek és méreteknek meg nem felelő oszlopok semmi szín alatt át nem vétetnek. — Az alább következő kimutatásban meg vannak nevezve a lerakási helyek, hová az oszlopok beszállítandók.

A szállítandó oszlopmennyiség legkésőbbben 1881. év április 1-ig a lerakási helyekre be kell, hogy szállitva legyen. Az egyes lerakási helyeken, hogy hová rakassanak le az oszlopok, ezt annak idején a szállítók megkeresésére az illető kir. távirdaigazgatóság jelölendi ki.

Ajánlkozók kötelesek 10% bánatpénzt készpénzben vagy állampapiroknban, vagy biztosítékul elfogadható magyar vasuti elsőbbségi kötvényekben a budapesti országos és kerületi kir. távirdapénztárnál, vagy más kerületi kir. távirda vagy adóhivatali pénztárnál letenni, és a letéti nyugtát az ajánlathoz csatolni. A bánatpénz azon esetben, ha az illetőre nézve a fentebb megállapított letétel nem volna könnyen lehetséges, rendes postai pénz- vagy értékpapirküldemény alakjában a szállítási ajánlathoz is hozzácsatolható.

Ajánlkozni kívánó, közvagyonnal bíró községek azon előnyben részesítettnek, miszerint ajánlataik elfogadtatnak még akkor is, ha azok a magánzókra nézve előirt bánatpénz helyett egy a bánatpénz kétszereséről kiállított, az előljáráóság által aláirt, az illető felettes hatóság által megerősített biztosító nyilatkozattal, melyben a biztosítékul lekötendő birtok vagy vagyon meg kell, hogy nevezve legyen, szerelgetnek fel.

Az írásbeli ajánlatban határozottan megnevezendő, mely lerakási helyekre, minemü fából való és hány darab oszlopot kíván ajánlkozó szállítani.

Az ajánlatban az egységi árak betűkkel és számokkal kiirandók, valamint az is határozottan nyilvánítandó, hogy ajánlkozó a jelen hirdetményben foglalt feltételeket ismeri és kötelezőkül elfogadja.

Azon esetre, ha ajánlkozó csakis az ajánlatában felvett egész mennyiséget lenne hajlandó szállítani és nem egyszersmind az abban foglalt egyes vagy bizonyos tételeket külön is, ezt ajánlatában határozottan ki kell hogy fejezze, ellen esetben ajánlata az egyes tételek külön szállítására nézve is kötelezőnek fog tekinteni.

Az írásbeli ajánlat lepecsételt borítéka : „Ajánlat távirdaoszlop szállítására“ felirattal látandó el, és a borítékon megnevezendő a bánatpénz minősége és értéke.

A kitűzött határidőnél későbbben beérkező, vagy a kellő bánatpénzzel, illetőleg az arról szóló nyugtával a községek részéről a kellőleg kiállított nyilatkozattal el nem látott írásbeli ajánlatok nem fognak tekintetbe vétetni.

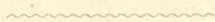
Az 1881-ik évi oszlopszükséglet.

Tétel	Lerakási hely	Darab		Tétel	Lerakási hely	Darab	
		6.5	8.0			6.5	8.0
		méter hosszu				méter hosszu	
<i>I. Budapesti kerület.</i>							
1	Budapesti osztrák állam- vasuti pályaudvar . . .	110	320	30	Győri pályaudvar . . .	40	360
2	Esztergom-nánai pályaud- var . . .	10	240	31	Kis-czelli pályaudvar . . .	120	35
3	Érsekújvári pályaudvar . . .	30	230	32	Uj-szónyi . . .	330	180
4	Szempezi . . .	160		33	Székesfehérvári pályaudv. . .		180
5	Pozsonyi osztrák állam- vasuti pályaudvar . . .		180	34	Keszthelyi pályaudvar . . .		360
6	Czeplédi pályaudvar . . .		360	35	Sümege . . .	110	5
7	Szolnoki . . .	170	120	36	Veszprémi pályaudvar . . .	235	30
8	Budapesti m. államvasuti pályaudvar . . .		220	37	Adony . . .		95
9	Losonczi m. államvasuti- pályaudvar . . .	205	45	38	Paks . . .		80
10	Balassa-Gyarmat . . .	80		39	Tolna . . .		110
11	Léva . . .	110		40	Duna-Székeső . . .		95
12	Verebély . . .	135		41	Villányi pályaudvar . . .	15	120
13	Nyitra . . .	120	10	42	Pécsi . . .	120	30
14	Vágbesztercze . . .	135	10	43	Kaposvári . . .	450	
15	Lipótvári pályaudvar . . .	120		44	Mohácsi . . .		70
16	Baán . . .		160	45	Soroksár . . .		90
17	Privigye . . .	70	5	46	Kun-Szt.-Miklós . . .		90
18	Nagy-szombati pályaudvar . . .	110	10	47	Kis-Kőrös . . .		100
19	Vágújhegyi pályaudvar . . .	40	10	48	Szombathely . . .	535	80
20	Zólyomi . . .	500	65	49	Nagy-Kanizsa . . .	620	210
21	Feledi . . .	190	10	<i>II. Kassai kerület.</i>			
22	Rozsnyói . . .	200	20	50	Füzesabonyi pályaudvar . . .	165	55
23	Brezova . . .	40		51	Miskolcz - gömöri pályau- dvar . . .	75	5
24	Zsolnai pályaudvar . . .	45	10	52	Miskolcz-tiszai pályaudvar . . .		60
25	Rózsahegyi pályaudvar . . .	145	35	53	Kassai pályaudvar . . .	285	240
26	Késmárk . . .	80		54	Abosi . . .	390	130
27	Iglói pályaudvar . . .	100	20	55	Nagyimihályi pályaudvar . . .	460	80
28	Turdossin . . .	235		56	Csapi pályaudvar . . .	800	120
29	Budai pályaudvar . . .	25	120	57	Királyháza pályaudvar . . .	625	45
				58	Nyiregyháza . . .	90	70
				59	Nagy-károlyi . . .	205	30
				60	Püspök-ladányi . . .	90	220

Tétel	Lerakási hely	Darab		Tétel	Lerakási hely	Darab	
		6.5	8.0			6.5	8.0
		méter hosszu				méter hosszu	
<i>III. Kolozsvári kerület.</i>							
61	Csucsai pályaudvar	65	205	90	Zombori pályaudvar	310	50
62	Gyéresi "		385	91	Ó-Becse	340	60
63	Kis-kapusi "	50	200	92	Uj-Becse	50	.
64	Válaszut		60	93	Nagy-Becskerek	150	.
65	Sósmező	80	.	94	Ó-Moldova	450	.
66	Kisnyires	80	.	95	Pancsova	90	50
67	Bethlen	100	.	96	Ujvidék	60	50
68	Besztercze	110	.	97	Kalocsa	60	.
69	Teke	80	.	98	Baja		60
70	Borgó-Prund	110	.	<i>V. Zágrábi kerület.</i>			
71	Balavására	60	.	99	St.-Roch	120	.
72	Marosludasi pályaudvar	95	10	100	Gospič	120	.
73	Piski pályaudvar	170	190	101	Zutalogna	100	.
74	Soborsini pályaudvar		370	102	Zengg	100	.
75	Sárkány	130	.	103	Portoré	100	.
76	Székely-Keresztur	80	.	104	Tonini pályaudvar	80	100
77	Székely-Udarhely	100	.	105	Károlyvárosi pályaudvar		100
78	Csikszereda	140	.	106	Zágrábi pályaudvar	60	340
79	Csik-Szt-Domokos	100	.	107	Zákányi "	100	.
80	Gyergyó-Szt.-Miklós	190	.	108	Varasd	80	.
81	Gyergyó-Ditró	100	.	109	Gradeci pályaudvar	210	.
82	Földvári pályaudvar	80	.	110	Szt.-György	170	.
83	Sepsi-Szt.-György	100	.	111	Sziszéki pályaudvar	160	120
84	Kézdi-Vásárhely	160	.	112	Jassenovac	50	120
<i>IV. Temesvári kerület.</i>							
85	Szegedi osztrák államvas- uti pályaudvar	10	310	113	Ujgradiska	90	50
86	Szeged-a földi vasuti pá- lyaudvar	300	20	114	Bródi pályaudvar	90	.
87	Temesvár-józsefvárosi pá- lyaudvar	490	750	115	Novska	100	.
88	Vojteki pályaudvar	350	60	116	Daruvár	350	.
89	Csabai "	390	310	117	Eszéki pályaudvar	80	180
				118	Vukovár		140
				119	Illok	160	50
				120	Karlócza	110	40
				121	Mitrovic	90	120
				122	Zupanje	90	.

Budapest, 1880. október hó 6-án.

(Utánnymot nem díjaztatik.)

A legjobb

igen czélszerű és legszebb kiállításu

vadászkabátokat,

melyek utazási célokra is alkalmasak,

ajánlja **KLEIN D.**, uriruha-üzlete,

Budapesten, Váci és Zsibárus-utca szögletén.

1 vadászkabát legjobb stájer lodenből 17 frt.

1 ugyanolyan, téli használatra, melegen bélelve . . . 22 „

A megjelölt kabátok a t. cz. közönség által nagy tetszéssel fogadtattak.

 Erdőtiszti egyenruhák szolgálati és diszalkalmakra szintén jutányos áron készítettnek.

Hirdetmény.

Mindennemü

vadász-, katonai egyenruha és civilruha

legjutányosabb árak mellett megrendelhető

Rosenthal H.-nál

az arany sisakhoz.

A m. kir. vallás-, és közoktatási nagyméltóságú ministerium, közalapítványi erdőtisztek és erdőőrök egyenruha-szállítója.

Budapest,

Haas-féle palota, Gizellatér, 1. szám.